

Földi János Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Zeneművészeti ág

2011 utáni helyi tanterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramja
(2022/2023-as tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklete alapján).

2022.

Tartalomjegyzék

KLASSZIKUS ZENE	2
Fafúvós tanszak	12
FURULYA	12
FUVOLA	34
KLARINÉT	98
SZAXOFON	129
FAGOTT	158
RÉZFÚVÓS TANSZAK	187
TROMBITA	187
KÜRT	210
HARSONA–TENORKÜRT–BARITONKÜRT	234
TUBA	258
AKKORDIKUS TANSZAK	284
GITÁR	284
ÜTŐ	308
VONÓS TANSZAK	339
HEGEDŰ	339
GORDONKA	364
BILLENTYŰS TANSZAK	396
ZONGORA	396
VOKÁLIS TANSZAK	419
MAGÁNÉNEK	419
ZENEISMERET TANSZAK	434
SZOLFÉZS	434
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM	533
KAMARAZENE TANSZAK	550
KAMARAZENE	550
FÚVÓSZENEKAR	562
KÓRUS	565
NÉPZENE	568
VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK	575
NÉPI HEGEDŰ	575
NÉPI BRÁCSA	605
NÉPI BÖGŐ/CSELLÓ	629
FÚVÓS TANSZAK	655
NÉPI FURULYA	655
PENGETŐS TANSZAK	676
CITERA	676
ÜTŐ TANSZAK	710
NÉPI RITMUSHANGSZEREK	710
VOKÁLIS TANSZAK	723
NÉPI ÉNEK	723
ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE	759
BILLENTYŰS TANSZAK	759
SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD	759

KLASSZIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Tanszakok és tantárgyak

Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott

Rézfúvós tanszak tantárgyai: furulya, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba

Akkordikus tanszak tantárgyai: cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, lant, ütő

Billentyűs tanszaktantárgyai: zongora, csembaló, orgona

Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka, viola da gamba, nagybőgő

Vokális tanszak tantárgya: magánének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténetzeneirodalom, zeneelmélet, egyházzene, improvizáció

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés

A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, improvizáció, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit és szolfézs kötelező tárgyából előrehozott alapvizsgát tett, akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Óratervek „A” tagozat

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsonatenorkürt-baritonkürt, tuba, cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok									
	Elő-képző	Alapfok				Továbbképző				
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8	
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2					
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, csembaló, orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2		
Kötelezően választható						2	2
Választható	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

Óraterv 4

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A lant főtárgy négy év gitár főtárgy tanulását követően, a viola da gamba főtárgy négy év gordonka tantárgy tanulását követően vehető fel. A lant főtárgy kötelezően választható tantárgyai megegyeznek a gitár kötelezően választható tantárgyaival. A viola da gamba főtárgy kötelezően választható tantárgyai megegyeznek a gordonka kötelezően választható tantárgyaival.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene) valamint más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási óra időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe

Csoportos foglalkozás: 45 perc

Csoportos foglalkozások létszáma:

zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2-8 fő

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc

2-3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok - alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembaló főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek – „B”-tagozat

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, harmonika, zongora, hegedű, gordonka
A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
		(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona, csembaló 17 A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
		(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1)+6 évfolyam: magánének

Óraterv 4

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

2-6 évfolyam: lant, viola da gamba

A tanítási óra időtartama:

Főtárgy: „B” tagozaton 45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe

Csoportos foglalkozás: 45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3-4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok - csoportos képzés

„A” tagozat

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv1.

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	1- 2	1- 2	1-2	1- 2	1-2	1- 2	1- 2	1- 2	1- 2	1- 2	1- 2	1- 2
ÖSSZESEN	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs főtárgy

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A kamarazene, zenekar, kórus választható tantárgyként, a tanuló képessége, megszerzett tudása szerint, felvehető az alapfokú évfolyamon is.

A választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható

egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási óra időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe

Csoportos foglalkozás: 45 perc

Zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: **szolfézs**

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

„B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási óra időtartama

Főtárgy: csoportos 45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe

Csoportos foglalkozás: 45 perc

Zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Az alapfokú művészeti vizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és

tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapfokú művészeti vizsgát és a művészeti záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga vizsga tantárgyai

Az alapfokú művészeti vizsga tantárgyai

Az alapfokú művészeti vizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll.

Az alapfokú művészeti vizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát minden tanulónak kell tennie.

1. írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

A művészeti záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát minden tanulónak kell tennie. A művészeti záróvizsga elméleti feladatai a főtárgyhoz, vagy a kötelezően választható tárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből is összeállíthatók.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet, vagy a főtárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből összeállított feladatsor
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): ha a tanuló szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet, vagy a főtárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből összeállított feladatsor
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet - zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet - zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy („A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga „A” tagozat minimum 10 perc „B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy

Gyakorlati vizsga:

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:

„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Ha a tanuló az elméleti vizsgán a főtárgyhoz kapcsolódó témakörök feladataiból összeállított kérdések alapján ad számot tudásáról, a vizsga időtartama („A” tagozat)

Elméleti vizsga, írásbeli: minimum 45 perc, vagy szóbeli minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott alapfokú művészeti vizsga, illetve művészeti záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból az alapfokú művészeti vizsga, illetve a művészeti záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként - az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapfokú művészeti vizsgával, illetve a művészeti záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét alapfokú művészeti vizsgán, illetve a művészeti záróvizsgán a vizsga tantárgyait külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott alapfokú művészeti vizsgát, vagy művészeti záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét az alapfokú művészeti vizsgán, illetve a művészeti záróvizsgán figyelembe kell venni.

Az alapfokú művészeti vizsga, illetve művészeti záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes alapfokú művészeti vizsgát, illetve művészeti záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

II. FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

1. HANGSZERES TANSZAKOK

Fafúvós tanszak

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás szakirányú feladatai

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;

- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,

- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,

- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,

- differenciált hangindítást és hanglezárást,

- megfelelő tempójú repetíciót,

- laza, egyenletes ujjtechnikát,

- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,

- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

- Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

- a lapról olvasási készség fejlesztésére,

- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,

- a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására,

- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,

- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Az előképző évfolyamok

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előkészítő vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:

- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előkészítő hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezék biztos hüvelykujjtechnikával.

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
helyes hangszertartás elsajátítása helyes légzés a furulya család megismerése - a furulya részeinek megismerése	az ötvonalas rendszer megismerése hangok megismerése Lőrincz- Paragi furulyaiskola Markovich: Gradus -Gyermekdalok, népdalok (Tiszán innen, Dunán túl)	év végi vizsgaanyag - év közben tanult dalok pár gyermek- vagy népdal (tanult hangterjedelemben, kottából vagy anélkül)

Előkészítő 2. osztály

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> A hangszer részei, összeállítása. Egyszerű ritmusértékek és ütemszűlyok. Különböző játékmód és hangindítások . A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások. A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése. Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása. Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése. A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.	Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090) Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406) Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1. Gyermekdalok, népdalok	Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika. A tanuló <i>kizárólag helyes beidegződésekkel</i> rendelkezzen. A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete. Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Ha nem járt előképző osztályba, akkor az ötvonalas rendszer megismerésével, és az ABC-s hangok elsajátításával kell elindítani a tanulási folyamatot a kezdő furulyásnál. A furulya részeinek megismerése, és a furulya család tagjainak megismerése nagyon fontos. Nagy gondot kell fordítani a légzéstechnikára, valamint a kéztartásra, hangindításra, későbbiekben a kétvonalas hangoknál a hüvelykujj helyes használatára, a helyes hangindításra, és nem utolsósorban a helyes gyakorlásra	Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC Béres: Furulyaiskola I. Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1. Gyermekdalok, népdalok -Tiszán innen Dunántúl	év végi vizsgaanyag -két-három népdal kotta nélkül -a tanult furulyaiskolából egy darab

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
hangkészlet bővítése, -Trillák -a „t” hangindításon kívül más hangindítások megismerése bonyolultabb ritmusokkal való ismerkedés -népdalok megismerése -alapfunkciók fejlesztése - kamarajáték egyszerű gyermekdalokkal	Gradus furulyaiskola 2. Czidra László: Furulyamuzsika könnyebb reneszánsz és barokk táncok (könnyebb táncjátékok)	év végi vizsgaanyag -két-három népdal -egy- két előadási darab - Két különböző karakterű táncjáték, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
-segédfogások -új ritmusértékek -ütemfajták -könnyebb artikulációk	-Gradus furulyaiskola 3. -Pepusch szonáta -Keunig: 20 etűd -Kállay furulyaiskolából egy két könnyebb etűdöt	év végi vizsgaanyag Skálák (C-dúr, a-moll) két különböző karakterű tétel egy etűd

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
-trillák -segédfogások -t-r-d-t artikuláció -F-alapú altfurulya bevezetése -Tananyagban előforduló táncok (bransle) Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.	-Keunig etűdök -Gradus -Perényi Éva-Perényi Péter: Altfurulyaiskola	év végi vizsgaanyag -Skálák (alap, terc, triola, hármashangzat) -egy etűd -két különböző stílusú tétel, zongorakísérettel

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
-játszott anyaghoz kapcsolódó -trillák -tananyagban előforduló artikulációk használata - stílusismeret: táncok nevének magyarázata -lapról olvasás -társas zenélés	Telemann, Marcello szonáták néhány tétele (nagy barokk zeneszerzők szonátaiból néhány tétel	év végi vizsgaanyag -Skálák, figurációkkal -Etűd -Két különböző stílusú előadási darab tételei (egy tételben szoprán, egy tételben alt furulyával) -Trillák, ékek használata

-az alt- és szopránfurulya párhuzamos alkalmazása		

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
-Furulyatörténet -Stíluskorszakok közötti különbségek: reneszánsz és barokk kor közti különbségek -Technikai fejlesztés -Kromatikus skála - Szoprán és alt furulya magabiztos használata -Lapról olvasás	-Keunig etűd -Kállay hangnemgyakorló -300 év furulyamuzsika -Bali furulyaiskola -Repertoár 2 a, 2 b.	év végi vizsgaanyag-Skálák, figurációkkal -Egy etűd -Két különböző stílusú darab két tétele

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás magasabb követelményeinek.

A „B” tagozatos gyermek már kisgyermekkorban legyen fogékony a zenére és érdeklődjön a zenei pálya iránt.

Minél hamarabb szerepeljen versenyeken.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A furulyacsatlád tagjai és hangterjedelmük. - Az eddig tanult hangkészlet bővítése. - A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. - Pontozott ritmusértékek, 8-ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata. - Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előké. - Enharmónia. - A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. - A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.). - Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban. A hangszerkezelés fejlesztése - Artikulációkés a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása. - Hanglezárása száj kinyitásával. - dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. - Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán. - Az „f” alapú hangszer	-Kállay hangnemgyakorló -Bali furulyaiskola - Repertoár 1 a, 1 b. -Keunig etűdök Bach, J. S.: Menüett I. Bach, J. S.: Polonaise	év végi vizsgaanyag Skálák (alap, triola, terc, hármashangzat) Egy etűd Két különböző stílusú vagy karakterű előadási darab Melodikus moll hangsorok gyakorlása. Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel. A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

használatának gyakorlása. - A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével. - Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor. - Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel. - Társas zenélés: furulya kísérettel,		

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Trillák Artikuláció helyes használata Szoprán- és altfurulya biztonságos használata Stílusismeret	-Kállay hangnemgyakorló -Bali furulyaiskola -Repertoire: 1 a, 1b, 2 a -Perényi Éva-Perényi Péter: Altfurulyaiskola	év végi vizsgaanyag -Skálák (alap, triola, terc, hármashangzat figurációk) -Két etűd mindkét furulyára -Két előadási darab mindkét furulyára Altfurulya használata. A fogástáblázat önálló használata

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

Trillák	-Könnyebb etűdök a barokk	év végi vizsgaanyag
Artikuláció helyes használata	Solobook-ból	-Skálák 3#-3b-ig
Szoprán- és altfurulya biztonságos használata	-Szopránfurulya etűd: Bali furulyaiskola 2. -Repertoire 2a, 2b. -Barokk zeneszerzők könnyebb darabjai (Handel, Pepusch, Telemann, Loillet)	-Két etűd
Stílusismeret		-Két előadási darab

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Trillák	-Szonáták, versenyművek	- 4#-4b-ig
Segédfogások	-Bali furulyaiskola	-Etűdök
Az inégál játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai. - A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. - Versenymű, fantázia.	-Repertoire 2a, 2b -J. van Eyck: Der Fluyten lust hof- variációs darab	-300 év furulyamuzsika -Bali díszítéses kötet év végi vizsgaanyag -Két különböző stílusú barokk előadási darab (legalább egy kotta nélkül)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló

-legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,

-rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel, - legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,

-legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett - hangterjedelmében $f^1 g^3$ –ig (in F),

-legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,

-alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,

-törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit, rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával, tudjon - önállóan hangolni,-

- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére.

Ismerje

-az f^1 – g^3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,

-a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan, a tanult anyagban előforduló tempo– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat, a furulya történetét, rokon hangszereit, a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

-dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim négyeshangzat–felbontásokkal, minimum az f^1 – g^3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,

-két etűd vagy egy variációsorozat,

legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

Az alapfokú művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

-Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán– vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book–ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.

-Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160–3), Vivaldi: F–dúr szonáta RV 52, d–moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F–dúr szonáta (EMB 13542),

- kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra:

Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

-Egy etűd vagy zólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust-hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.

-Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a–moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I–II. tétel, Fesch: F–dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,
technikai felkészültség,
helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
hangképzés,
intonáció,
hangszerkezelés,
artikulációk és díszítések alkalmazása,
helyes ritmus és tempó, előadásmód,
a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
memória,
alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudás-szintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatát, anyagát nem adjuk meg évekre lebontva, hanem a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. <i>T–l, d–l artikulációk szerepe</i> a furulyajátékban. Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag). A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk	Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels	Zárlati hemiolák önálló felismerése. Önálló hangolás. Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.

díszítés eszköze. A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb. A fa hangszerek tisztítása, karbantartása. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> Összetett hangindítások, valamint az inégál játék állandó gyakorlása. Hangsorok gyakorlása altfurulyán. Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.	Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.– (EMB 12002) Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla) Brüggen, F.: 5 etűd Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat Staeps, H. U.: Methodische Übungen Veilhan, J.–C.: La flute à bec baroque Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust–hof I–III. Thomas, B.: The Baroque solo book Anonymus: Greensleeves to a Ground Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100) Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel	Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül. Egy etűd. Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

	Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel TWV 41: C 2) Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095) Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6) Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése. Egyszerűbb szabad díszítések önállóan. A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> — Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása. Hangsorok gyakorlása altfurulyán. Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.	Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels Sellner, J. Etüden für Oboe/VI. (EMB 12002) Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum Brüggen, F. 5 etüd Collette, J. 12 melodikus gyakorlat Staeps, H. U. Methodische Übungen Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I–III. Thomas, B. The Baroque solo book Anonymus: Greensleeves to a Ground Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100) Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel	A t–d, t–r, d–r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége. Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján. Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása. Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül. Egy etüd. Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.
	Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2) Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095) Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6) Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> – A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. – Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján. – A <i>t-r-l-r</i> összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban. – A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk. – A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. – A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> – Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a <i>(t-)</i> <i>t-r-t-r-t</i> inégál játék állandó gyakorlása. – A <i>t-r-l-r</i> összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása. Hangsorok gyakorlása altfurulyán. Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó). Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.	Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum Brüggen, F. 5 etűd Collette, J. 12 melodikus gyakorlat Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I–III. Thomas, B. The Baroque solo book Staeps, H. U. Methodische Übungen Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte Boeke, K. Three exercises for alto recorder Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160– 3) Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160– 3) Marcello, B.: 12 szonáta Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán) Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta Telemann, G szonáta Valentine, R.: 12 szonáta op. 2 Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5 Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.). Ph.: F–dúr	A <i>(t-)</i> <i>t-r-t-r-t</i> inégál játék önálló alkalmazása. Nehezebb trillák forgódíszítéssel. Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása. Ujjvibrato, rekeszvibrato. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül. – Egy etűd. – Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

A tagozat Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.</i> – A barokk „duplanyelv”, a <i>di–dll di–dll</i>. – A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. – A fa hangszerek „block” – jának tisztítása. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> – A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a <i>(t–) t–r–t– r–t</i> inégál játék, valamint a „duplanyelv” hangindítások állandó gyakorlása. – Hangsorok gyakorlása altfurulyán. – A különböző vibratok tudatos és változatos	Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum Brüggen, F. 5 etűd Collette, J. 12 melodikus gyakorlat Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III. Thomas, B. The Baroque solo book Staeps, H. U. Methodische Übungen Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte Boeke, K. Three exercises for alto recorder Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160– 3) Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160– 3) Marcello, B.: 12 szonáta	A <i>t–k t–k, d–g d–g</i> „duplanyelv” hangindítások alkalmazása. Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása. Összetett ornamensek. Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül. – Egy etűd. – Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.
alkalmazása. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.	Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán) Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta Valentine, R.: 12 szonáta op. 2 Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5 Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)	

Továbbképző „B” tagozat

„B” tagozat Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. A túlpontozás, mint zenei elem. Összetett ornamensek. Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján. A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze. A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. A fa hangszerek tisztítása, karbantartása. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is. A <i>t, d, r, l</i> artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a <i>(t-)</i> <i>t-r-t-r-t</i> inégál játék	Braun, D.: Szólók Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I–III. Händel, G. Fr.: B–dúr szonáta Händel, G. Fr.: g–moll szonáta Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160–3) Marcello, B.: 12 szonáta Preludes from The Division Flute (1706) Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.) Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán) Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta Telemann, G. Ph.: (kis) f–moll szonáta (TWV 41: f 2) Valentine, R.: 12 szonáta op. 2 Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5 Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte	Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében. A <i>t–d, t–r, d–r</i> artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is. Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján. Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása. Nehezebb trillák forgódíszítéssel. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Skála, tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat- felbontásokkal, kotta nélkül. Két etűd. Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül
állandó gyakorlása. Hangsorok gyakorlása altfurulyán. Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.		

„B” tagozat Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> – A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. – A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése. – A <i>t-r-l-r</i> összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban. – Egyszerűbb szabad díszítések önállóan. – A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. – A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> – Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is. – Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a <i>(t-) t-r-t-r-t</i> inégál játék állandó gyakorlása.	Brüggen, Fr.: 5 etűd Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra) Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7–11. Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I–III. Fesch, W.: 6 szonáta op. 6 Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra) Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta Mancini, Fr.: 12 szonáta Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!) Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1 Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708) Telemann, G. Ph.: (kis) C- dūr szonáta (TWV 41: C 2) Veracini, Fr. M.: 12 szonáta Vivaldi, A.: RV. 427. D-dūr koncert (szoprán)	Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása. A <i>(t-) t-r-t-r-t</i> inégál játék önálló alkalmazása. Összetett ornamensek. Ujjvibrato, rekeszvibrato. A barokk szvit tételeinek ismerete. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat- felbontásokkal, kotta nélkül. – Két etűd. – Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.
– A <i>t-r-l-r</i> összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása. Hangsorok gyakorlása altfurulyán. A skálák tempójának fokozása. Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.		

„B” tagozat Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk. A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is. Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása. A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben,	Bach, J. S.: F-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031 Bellinzani, P. B.: 12 szonáta Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12 Dieupart, Ch.: 6 szvit Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III. Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran-Blockfluit Fesch, W.: 6 szonáta op. 8 Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F-dúr, d-moll Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels Sammartini, G.: F-dúr koncert Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben) Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra) Telemann, G. Ph.: a-moll fantázia Valentine, R.: 6 szonáta op.	Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata. Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása. Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete. Tájékozódás bonyolult polifon zenében. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Skálák tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat- felbontásokkal, kotta nélkül. Egy etűd. Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül. Egy versenymű két tétele kotta nélkül.
tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat- felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása. Különböző vibratók állandó fejlesztése, alkalmazása. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.	5 (a szerző díszítéseivel) Vivaldi, A.: g-moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta) Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare) Vivaldi, A.: D-dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo) Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte	

„B” tagozat Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások. A barokk „duplanyelv”, a <i>di–dll di–dll</i>. A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. A fa hangszerek „block”-jának tisztítása. <i>A hangszerkezelés fejlesztése</i> Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is. Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a <i>(t–) t–r–t– r–t</i> inégal játék, valamint a <i>t–k t–k, d–g d–g</i> „duplanyelv” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.	Bach, J. S.: C–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032 Bach, J. S.: F– (vagy G–)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035 Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra) Castrucci, P.: F–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5 Castrucci, P.: C–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6 Corelli, A.: Szonáták 1–6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel) D’Hervelois, De Caix: G–dúr szvit (szoprán) Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III. Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán) Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 Quantz, J. J.: Capricciok Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben) Staeps, H. U.: Neue	Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata. A <i>t–k t–k, d–g d–g</i> „duplanyelv” hangindítások használata, hármas elrendezésben is. Egyszerűbb szabad díszítések önállóan. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> skálák: <i>b–s</i> mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat- felbontásokkal, kotta nélkül. Egy etűd. Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül. Egy versenymű két tétele kotta nélkül
Hangsorok gyakorlása altfurulyán. A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába. A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon. Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták	Übungen im chromatischen Raum der A Telemann, G. Ph.: a–moll szvit Telemann, G. Ph.: B–dúr fantázia Telemann, G. Ph.: d–moll fantázia Vivaldi, A.: G–dúr koncert op. 10 no. 6	

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes

- a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben,
- a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására,
- a segédfogások önálló megválasztására,
- az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására,
- a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására,
- az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására.

Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.

Rendelkezzék

- az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképesseggel, lapról olvasási készséggel,
- egyenletes, laza ujjtechnikával,
- zenei képzelőerővel..

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer történetét és irodalmát,
- f-a3-ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- fogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit. Legyen képes
- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- furge szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim-felbontásokkal.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc „

B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust-hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén.

Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny)

Egy korabarrokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1–5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I–III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c–moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.

Egy teljes szonáta vagy concerto.

Egy korabarrokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g–moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,
technikai felkészültség,
helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
hangképzés, intonáció,
hangszerkezelés,
artikulációk és díszítések alkalmazása,
helyes ritmus és tempó, előadásmód,
a zenei stílus és az előírások
megvalósítása,
memória, alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

FUVOLA

Célok és feladatok

Helyes légzés kialakítása, a kifejező fuvolahang elsajátíttatása a kéz, test, fej, hangszertartás lazaságának tudatosítása. Megismertetni a növendékkel a fuvola történetét, a fafúvós hangszer család többi tagját, a hangszer irodalmát. Kialakítani a helyes légzéstechnika és az ideális befúvási mód együttes használatát. A hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseinek ismerete. Megtanítani a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit, hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását. Törekedni kottahű játéokra.

Fejlesztéskövetelmények

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával, hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal, a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat. Fordítson figyelmet a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére.

Az elsajátított zenei fogalmak, ismeretek alkalmazása

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával, hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal, a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése

Fordítsunk figyelmet a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a lapról olvasási készség fejlesztésére, a tudatos zenei memorizálásra, a művek zeneileg igényes kidolgozására, a helyes légzésre és a folyamatos rekesztámasz kialakítására, állandó fejlesztésére, erősítésére,

a rendszeres társas muzsikálásra, a kamarazenében és zenekarban egyaránt szükséges intonációs, ritmikai és dinamikai alkalmazkodási készség kialakítására már egész kis ambitusnál.

Helyes tanulási szokások fejlesztése

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

Figyelmet kell fordítani a lapról olvasás fejlesztésére, helyes gyakorlás kialakítására, a jó légzésre, annak erősítésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A fuvola, mint hangszer ismertetése	Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről. – A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.	
Kottaolvasás fejlesztése	A törzshangok olvasása A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete. A 2/4, 4/4 –es ütemek. Egyszerű ritmusértékek és ütem súlyok A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővételi jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta. Gyermek– és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Különböző légzésgyakorlatok A test– és kéztartás ismertetése és lépésről– lépésre való megvalósítása a gyakorlatban. A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato). A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.	Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása. A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete. A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai. Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok. 2 gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül. 2 gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknak és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (kiválóan teljesített, jól megfelelt, megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszerismeret	A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.	
A kottaolvasás továbbfejlesztése	törzshangok biztosabb olvasása A nyújtó pont ismerete, nyújtott és éles ritmus – A 2/4, 3/4, 4/4 –es ütemek ütemsúlyok. A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővételi jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.	

A hangszerkezelés fejlesztése	Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzéstechnika kialakítása érdekében. A test- és kéztartás ismertetése és lépésről- lépésre való megvalósítása a gyakorlatban. Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato). A helyes gyakorlás és memorizálás módjai. A hallás útján történő	A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján. A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete. A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai. Biztos hangindítás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül, Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.
	önkontroll fejlesztésének megalapozása.	

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszerismeret	A fafúvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.). A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.	

Kottaolvasás fejlesztése	Egyszerű ritmusértékek és ütemszűlyok. A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása. A módosítójelek ismerete. Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is. Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak. Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), triós forma, Tempo I. A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése. Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).– A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és – befejezés igényének felkeltése és fokozatosan	Egész, fél (pontosított fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelemben. A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel. Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. 60–61. vagy
	történő megvalósítása. A tanult hangterjedelemben belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével. A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato. A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.	ennek megfelelő szintű etűdök, darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála, Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok). Egy előadási darab (zongorakísérettel)

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	A hangterjedelem kibővítése. Az enharmónia fogalma. Újabb ütemfajták és tempójelzések. A ritmikai ismeretek bővítése. Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is. A hármashangzat és felbontásának fogalma. Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma. A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).	
A hangszerkezelés fejlesztése	– A légzéstechnika állandó fejlesztése.	Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8–16

	Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra. A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás). A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal. A helyes tartás állandó ellenőrzése. A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato). Dinamikai árnyalás: <i>f</i>, <i>mf</i>, <i>p</i>. Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével. Társas zenélés. Lapról játék.	ütemes gyakorlat eljátszása. Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök. Könnyebb előadási darabok kotta nélkül. Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat), Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok), Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	A hangterjedelem bővítése kromatikusan. Elemi tudnivalók a felhangokról (átfújások). Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus. Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. Kromatika. Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno	
	mosso, marcia stb.). Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi-de, Coda, G. P. A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása. Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett. Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt. A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció. Hármashangzat– felbontások és terclépések. Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készsége szintre emelése. Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása. Társas zenélés: Lapról játszás.	A hangok olvasása és fogásainak ismerete c^1–g^3 – ig, kromatikusan. Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig. Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat– felbontás is), Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok), Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	Az egyszerűbb felhangok ismerete. Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod-triola, kettős nyújtópont. Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa. A moduláció fogalma. A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).	
A hangszerkezelés fejlesztése	A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájtartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint). A laza, könnyed ujj- és a nyelvtechnika fejlesztése. A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban. A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval. A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötötten!). A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo). Az önálló hangolásra való törekvés. Memóriafejlesztés a	Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal. Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása. Barokk táncjáték vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása. Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók. Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy szabadon választott

	megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján. Rendszeres társas zenélés vagy kisenekari játék. A lapról játszási készség fejlesztése.	skála (duplanyelvvel is), Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok), Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése. Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete. Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében. Tudnivalók a vibratóról a zenei kifejezés érdekében. A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával. A bonyolultabb ékesítések (trilla utókéval vagy a nélkül) A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt. A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása. Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása. A nyelv differenciált	A hangok olvasásának és fogásának ismerete c^1-h^3 – ig, kromatikusan. Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban. Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos,
	szerepének tudatosítása. A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása. Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása. Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.). Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében). A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása. Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.). A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül. Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.). Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.	intonált előadása, kísérettel. Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet), Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok), – Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig. A kromatikus hangsor. A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat. Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására. Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása. A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének	
	díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása). Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről. A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.	

A hangszerkezelés fejlesztése	Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére. Biztonságos hangindítás minden regiszterben. A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás). A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése. Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása. Skálák és etűdök tempójának fokozása. Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül. A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó). A tudatos zenei memorizálás fejlesztése. Rendszeres társas zenélés A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.	Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.). A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül. Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.). A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat. Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül. Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála + variációi, Egy etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat, Egy tételpár vagy kamaramű.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek. „B” tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.

A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

„B” tagozat Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c¹– a³–ig. Elemi tudnivalók a felhangokról. Az enharmónia fogalma. Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is. A hármashangzat– felbontások és terclépések fogalma. A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei). Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.). Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi–de, Coda. A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemszünetek stb.). A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).	
A hangszerkezelés fejlesztése	Hangindítás súlytalan helyen, átkötések. A légzéstechnika állandó	Igényes hangindításra való törekvés A légzéstechnika állandó

	fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül.) A torok és a nyelv lazaságának megőrzése. A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal. A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése. Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével. Társas zenélés. Lapról játszás az első év nehézségi fokán.	tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése. Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–descrescendo az intonáció változása nélkül. Árnyaltabb dinamikai kifejezés Előadási darabok kotta nélkül. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is), Két különböző karakterű gyakorlat Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

„B” tagozat Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	A hangterjedelem bővítése. Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod-triola, kettős nyújtópont. Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat-felbontások és tercmenetek. Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.	
	Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál. A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.	

A hangszerkezelés fejlesztése	Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül. Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével. A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban. Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció. Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készsége szintre emelése, további differenciálása. Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével. Társas zenélés. Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.	A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása. Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása. Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása. Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is), Két különböző karakterű gyakorlat Egy előadási darab kotta nélkül.

„B” tagozat *Alapfok 4. évfolyam*

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Hangterjedelem: c¹–h³–ig. A felhangrendszer megismertetése. Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete. Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont. Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében. Modális hangsorok. A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa. A moduláció fogalma. Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével. A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok). A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).	

A hangszerkezelés fejlesztése	A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában. Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgására. A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel. A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett. Önálló hangolásra nevelés.	Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal. Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók,
	Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján. Rendszeres társas zenélés, vagy kisenekari játék. A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán.	triók. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is), Két különböző karakterű gyakorlat Egy előadási darab kotta nélkül.

„B” tagozat *Alapfok 5. évfolyam*

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése. Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása. Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében. A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa. A szélsőséges dinamikák fogalma. (pianissimo, fortissimo stb.). A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma). A tanuló ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése. Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben. Szélsőséges dinamikák (<i>ff</i>, <i>pp</i>) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és	Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása. Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai

	a tiszta intonáció megtartására. A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befördítés). A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása. A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása. Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig. A tanuló önállóságának fejlesztése. A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját. Etűdök és skálák tempójának fokozása. Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül. Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.). Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.	feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban. Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet), Egy különböző karakterű gyakorlat, Egy szonáta tételpár, Egy előadási darab kotta nélkül.

„B” tagozat *Alapfok 6. évfolyam*

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete). Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal és tercmenetekkel együtt. Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).	
	Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét. A játszott művek formai és szerkezeti elemzése. Kromatikus skála. A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve. A zenei ízlés, stílus– és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is). Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával. Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint. Trilla-skála. A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése. A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat. Tudatos zenei memorizálás. Rendszeres társas zenélés. Lapról játszás az előző év nehézségi fokán	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála + variációi, Egy etűd Egy tételpár vagy kamaramű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
a hangszer teljes hangterjedelmét,
a tudatos és helyes légzéstechnikát,
a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat, a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

Legyen képes

a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával, a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére, az önálló hangolásra,
a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és szimpla- és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására

készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),

nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),

egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,

hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

Az alapfokú művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).

Egy barokk szonátatétel; Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamelyik tétéle nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.

Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén. A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,
technikai felkészültség,
helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
hangképzés, intonáció,
hangszerkezelés,
artikulációk és díszítések alkalmazása,
helyes ritmus és tempó, előadásmód,
a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
memória, alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző évfolyamokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatát, anyagát nem adjuk meg évekre lebontva, hanem a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig. Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret). Különböző korhű díszítésfajták megismerése. A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével. Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése. A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése. Skálák különböző kötésvariációkkal. A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása. Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében. Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása. Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása. Társas zenélés: kamarazene.	Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban. Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása. E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművek. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat, Egy szonáta tételpár Egy előadási darab vagy kamaramű.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A bonyolultabb felhangok ismerete. Kromatikus és egészhangú skálák. A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak. Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével. Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárati kadenciák – futamok, hármashangzatok rögtönzése). Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban. Hármass nyelvütés (tripla staccato). A trillázás fejlesztése. Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére. A nehezebb átfújások gyakorlása. A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése. A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel). Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.	Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők. Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása. Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy

	A tudatos zenei memorizálás fejlesztése. Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.	kamaraművek. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat, – Egy tételpár vagy kamaramű.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi. A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése. Romantikus zenei előadásmód. A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma. Tájékozódás a XX. század különböző stílusaiban.	

A hangszerkezelés fejlesztése	Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása. A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése. A hármass nyelvűtés gyorsítása. Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel. A memória szinten tartása. Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.	Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármass- és négyeshangzat- felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Lassú- gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel. Jártasság nehezebb ritmusképletekben Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel,
		lehetőség szerint zenekari játék. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat, Egy tételpár vagy kamaramű.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az eddig tanult ismeretek összegzése. Modern zenei effektusok. Pergőnyelv. Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról. A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola). Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába. Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek. Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömeinek fokozására. Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag)	A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. Jean-Jean: Modern etűdök,

	technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával. A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket. Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni. Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömet szerző játékot produkáljon.	vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean–Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat, Egy tételpár vagy kamaramű.

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző „B” tagozat 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A fuvolahang fizikai törvényszerűségei. Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig. Kromatikus skála. A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése. A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. További aszimmetrikus ütemek. Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret). Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése. Barokk művek felépítése	
	(szonáta, koncert). – Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása. A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései. A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása. Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben. Trillaskálák a tanult hangnemekben. A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze. A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése. Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása. Önálló gyakorlási módszerek bővítése. Társas zene (kamarazene, zenekari játék). A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.	Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása. A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései. Különböző díszítések stílusos alkalmazása A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat, Egy szonáta tételpár vagy kamaramű. Egy előadási darab

Továbbképző „B” tagozat 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso. A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.	

	A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése. Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése). Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával. Egészhangú skálák és kombinációi. Szűkített és bővített hármashangzatok. Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel. Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása. Nehezebb átfújások gyakorlása. A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése. Tudatos gazdálkodás a levegővel. Laza, könnyed ujjtechnika. Az ujjak szinkronizálása. Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is). Hármas nyelvütés. Trillák egyenletes és gyors tempóban. Tudatos zenei memorizálás. Társas zenélés különféle együttesekben. Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.	Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők. Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása. Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat, Egy barokk szonáta tételpár vagy barokk kamaramű, Egy előadási darab.

Továbbképző „B” tagozat 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A tempó- és dinamikai jelek bővebb ismerete. A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma. Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése. Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja. Társzművészetek. Zenekari művek fuvalaszólamainak megismertetése. Pergőnyelv.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel <i>(pp, ff)</i> . A mély regiszter intenzitásának fokozása. Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata. A hármas nyelvütés gyorsítása. Pergőnyelv az alsó regiszterben is. Nehezebb, nagyobb hangközök kötése. Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban. A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására. Társas zene, kamarazene, zenekari játék.	A laza, könnyed ujjtechnika. Jártasság nehezebb ritmusképletekben. Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék. Érzékeny és igényes intonáció Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd Egy barokk szonáta tételpár Egy XX. századi mű

	A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.	

Továbbképző „B” tagozat 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A megtanultak összegzése. A modern zenei effektusok. Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások. Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival. Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátosságai. A bartóki zene hangrendszerei. Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába. A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.	

A hangszerkezelés fejlesztése	Az elsajátított hangszerttechnikai ismeretek a virtuozitás irányába. Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával. Üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok bővítése. Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására. Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával. Memóriafejlesztés, koncentráció hosszabb terjedelmű műveken	A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok) A technikai készségek virtuózabb fejlesztése. A tanuló a zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd, Egy barokk szonáta tételpár vagy kamaramű, Egy előadási darab.
	keresztül. Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni. A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.	

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes

a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
a tiszta intonációra,
a hangszerét könnyedén kezelni,
a levegő tudatos beosztására,
hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és

helyes alkalmazására,

a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására, a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,

az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra, a legfontosabb zenei karakterek

megjelenítésére,

egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangoló dugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezze

megfelelő hangszeres technikával

olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz

szükséges,

olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,

a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.), a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

a modern zenei effektusokat,
az újabb légzéstechnikákat,
a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait, korunk zenéjének intonációs

sajátosságait.

Legyen képes biztos hangindításra és –

befejezésre,

nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet,

Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean–Jean: Modern etűdök),

nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szóló önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Marcello: a–moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.

Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű; Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1–5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd furolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök furolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén.

Egy XX. századi mű; Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,
technikai felkészültség,
helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
hangképzés, intonáció,
hangszerkezelés,
artikulációk és díszítések alkalmazása,
helyes ritmus és tempó, előadásmód,
a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
memória, alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrésszel ellátott tanuló–hangszerek.

Jól hangolt zongora, vagy pianínó.

Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.

Teljes alakot visszaadó tükör. Metronóm.

OBOA

Az oboatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
- a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
- a nád szerepét,
- a rokon hangszereket.

Tudatosítsa a kis b és e3 közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait, (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f-ek, esz-ek).

Alakítsa ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,

- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulókat az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.

Fordítsa figyelmet

- a megfelelő légzéstechnika, száj-, hangszer-, kéz- és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,

- az önkontroll fejlesztésére,
- biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,

- kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,

- a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,

- a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),

- a hallás, a ritmus- és a tempóérzék fejlesztésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangszeres és zenei ismeretek átadása A fafúvós hangszerek. Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe. A hangszer összeállítása és tisztántartása. A páros és páratlan ütem, ütemszűlyok, egyszerűbb ritmusértékek. A játékmód, artikuláció alapfogalmai. A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus. Ismétlőjel, prima volta, seconda volta.	Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás. A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása. 4–8 ütemes, a légzés szempontjából jól tagolt gyermekdal vagy népdalanyag, esetleg 8–16 ütemes előadási darab megszólaltatása jó hangindítással, az életkori sajátosságoknak megfelelő tempóban. Az év végi vizsga ajánlott anyaga: – Három gyermekdal, népdal, vagy más dallam kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz–támasz, test–, hangszer– és	
	szájtartás kialakítása. A hangindítás módja, gyakorlása. A helyes gyakorlás bevezetése, a memorizálás alapjai.	

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangszeres és zenei ismeretek átadása Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe. A hangszer összeállítása és tisztántartása. Alapvető dinamikai és tempójelzések. A páros és páratlan ütem, ütemszűlyök, egyszerűbb ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok. A játékmód, artikuláció alapfogalmai. A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus. Ismétlődő jel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.	Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás. A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása. 8–16 ütemes, légzés szempontjából jól tagolt gyakorlatok, népdalok, vagy előadási darabok eljátszása. Az év végi vizsga ajánlott anyaga: – Három gyermekdal, népdal, vagy előadási darab kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás kialakítása. A hangindítás és – befejezés gyakorlása. A helyes gyakorlás kialakítása, a memorizálás gyakorlása.	

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangszeres és zenei ismeretek átadása A hangkészlet bővítése, a 3 féle „F” fogás használata. A nyolcad alapegységű	Helyes légzés, befúvás, hangindítás. Dúr és–moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat–
Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangszer részei, összeállítása, hangolása, tisztítása. A nád szerepe. A páros és páratlan ütem; ütemszúlyok, egyszerű ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok. A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus. Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta. Dinamikai jelek. A játékmód és artikuláció alapfogalmai	Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás. A törzshangok olvasása, fogása. Rövid, légzéssel jól tagolható gyakorlatok. Minimum 16 ütemes előadási darabok eljátszása kotta nélkül, kísérettel. Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy gyakorlat, Két rövid előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes légzés, rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás folyamatos ellenőrzése. A ki– és belégzés, a visszakészülés (támasz, száj) kontrollált megoldása. Hangindítás– hangbefejezés. Az ujjak és a nyelv munkájának összehangolása. Tudatos gyakorlás és memorizálás kialakítása.	

Alapfok 2. évfolyam

	ütemek. Felütés, súlytalan indítás, átkötés fogalma, alkalmazása. A tizenhatod és triola ritmus. A tanult művek formai elemzése.	felbontással, tercmenetekkel. 16–32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, értelmes tagolással, tiszta intonációval, törekedve a

A hangszerkezelés fejlesztése	A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése. A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással. A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj-játék elérése). Hangsorok, hármashangzat-felbontásaik, tercek Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók. A memóriafejlesztés folyamatos feladat, a memorizálendő anyag terjedelmének fokozatos növelésével.	szép hangra, zongorakísérettel. Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy gyakorlat, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése. A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete Változó ütem, aszimmetrikus ütemek; alla breve. Újabb tempójelzések. Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa (rövid és hosszú előke, parányzó, trilla).	A megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása. Dúr és–moll hangsorok, hármashangzat-felbontások, tercmenetek. Különböző karakterű, mérsékelt tempójú gyakorlatok biztonságos előadása. Előadási darabok eljátszása szép hangon, tisztán, stílushűen, jól tagoltan, kotta nélkül, kísérettel.
A hangszerkezelés	– A légzés–támasztás,	

fejlesztése	befűvés, hangindítás javítása, törekvés egységes hangszínré Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása. A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok. Dúr és–moll skálák hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével. Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán. Kamarazene, vagy zenekari játék.	Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy gyakorlat Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel lehetőleg kotta nélkül kísérettel.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangkészlet további bővítése. Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókéval, mordent. A játszott anyag formai elemzése, moduláció. A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete. Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete. A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó– és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei.	A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása. Dúr és–moll hangsorok, hármashangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel. Különböző karakterű és tempójú, többféle ritmikai és technikai feladatot tartalmazó gyakorlatok biztonságos eljátszása. Barokk szonáta vagy concerto lassú és gyors tételpárja, vagy más, hasonló terjedelmű előadási darab eljátszása kotta nélkül, tiszta intonációval, technikai biztonsággal, értelmes zenei tagolással, kifejezően, szép

A hangszerkezelés fejlesztése	A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés-, nyelv- és manuális technika). A hangszer biztos	hangon, dinamikai árnyaltsággal, kísérettel. Év végi vizsga ajánlott
	megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra. A nyelv- és ujjtechnika összehangolása. A legato játék gyorsítása. A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben. Differenciált hangindítás. A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett. Kamarazene, vagy zenekari játék.	anyaga: Egy hangsor Egy hosszabb, közepes tempójú etűd Két különböző karakterű előadási darab vagy egy lassú–gyors tételpár, lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókéval, mordent (írásmódjuk, ritmusuk). A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése, moduláció. Tempójelzések és zenei kifejezések széleskörű ismerete. Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása (kvintola, szextola). Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete. A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.	A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása. A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan. Hangsorok megszólaltatása, hármashangzatok, tercmenetek, fokról fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is. Lassú és gyors szonáta– vagy koncert–tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.

A hangszerkezelés fejlesztése	A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja. A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is,	Kamarazene, vagy zenekari játék. Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és
	törekedve a kiegyenlített hangzásra. Tudatos és igényes hangképzés. A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f –ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett. Az önállóság fejlesztése a gazdaságos, módszeres gyakorlásban. Hangsorok megszólaltatása különböző játékmódokban, ritmusvariációkkal, fokról fokra menetekben is. Kamarazene, vagy zenekari játék.	gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése A tanuló megismertetése a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma) a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival a különböző díszítések	A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása. A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan, e3–ig. Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, tercmenetek, fokról–fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is. Lassú és gyors szonáta, vagy

	korhű és stílusos megoldásaival	koncert–tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel. Kamarazene, vagy zenekari játék. Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy
A hangszerkezelés fejlesztése	A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése. A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja. Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével. Dúr és moll hangsorok megszólaltatása	technikai feladatot
	hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal. Megfelelő technikai-, és állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása megfelelő tempóban. Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel. Kamarazene, vagy zenekari játék.	tartalmazó hosszabb etűd, – Egy barokk szonáta vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű. A kamaramű kivételével a darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Alapfok „B” tagozat

A „B” tagozatra irányítható tanulónak kiemelkedő zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal kell rendelkeznie, beleértve a gyors felfogóképességet és kitartó szorgalmat is, amely képessé teszi arra, hogy a „B” tagozat minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek megfeleljen.

A „B” tagozat feladatai az ismeretek és a hangszerkezelés fejlesztésében megegyeznek az „A” tagozat megfelelő évfolyamainál leírtakkal. Az etűdök és előadási darabok száma és nehézségi foka a tanuló felkészültségének megfelelően növelhető.

A „B” tagozat különböző évfolyamaiban a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangkészlet folyamatos bővítése. A tanult művek formai elemzése.	Helyes légzés, befúvás, hangindítás. A hangok ismerete, fogása a tanult hangtartományban. dūr és összhangzatos moll a hangterjedelem teljes kihasználásával,
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése. A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással. A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása	hármashangzat– felbontással, tercmenettel. Gyakorlatok az ismert hangterjedelem teljes igénybevételével, egész, fél, negyed, nyolcad
	(laza, mozgékony ujj–játék elérése). Dūr és összhangzatos moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat– felbontással, tercmenettel. Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.	ritmusértékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával. 16–32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, egészséges, jó hangon, tiszta intonációra törekedve, zeneileg tagoltan, kísérettel. Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy gyakorlat (a megkívánt hangterjedelem kihasználásával), Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem folyamatos bővítése. A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete. Változó ütem, alla breve. A bővülő darab–repertoár újabb tempójelzései. Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa.	Az eddig megszerzett többirányú ismeretek és készségek helyes alkalmazása, különös tekintettel az alapfunkciókra. Önálló hangolás. Jó kottaolvasási készség, a hangok fogásainak ismerete és használatuk C ³ –ig. Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat–felbontással, tercmenetek, az összes artikuláció felhasználásával. Nagyobb állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–támasztás, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése, javítása, törekvés a jó hangminőségre, a kiegyenlített hangzásra, és megfelelő egységes hangszínre, a regiszterváltásoknál megfelelő levegővezetéssel. Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása. A barokk és klasszikus	Barokk vagy más stílusú előadási darabok (gyors és lassú tételek) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
	táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok. Dúr és–moll skálák, hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével, staccato. Lapról játék, az előző év anyagának nehézségi fokán. Kamarazene, vagy zenekari játék.	Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy gyakorlat Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel kotta nélkül, kísérettel, vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangkészlet további bővítése. Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókéval, mordent. A játszott anyag formai és harmóniai elemzése. A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete. Az ütemfajták, aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek átfogó ismerete. A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó– és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei	Legyen képes a tanuló a megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazására. Hangterjedelem bővítése. Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurációk különböző ritmusvariációkkal és kombinált játékmódokkal is. Különböző karakterű és tempójú, hosszabb lélegzetű és nagyobb technikai képzettséget kívánó etűdök eljátszása. Barokk szonáta vagy concerto tételpárjának vagy más különböző karakterű előadási darabnak zeneileg igényes eljátszása kotta nélkül, zongorakísérettel.
A hangszerkezelés fejlesztése	A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés–, nyelv– és manuális technika). A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra. A nyelv– és ujjtechnika összehangolása.	Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor Egy hosszabb etűd Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár kotta nélkül, zongorakísérettel. Az egyik darabot vagy tételt

	A legato játék gyorsítása. A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben. Differenciált hangindítás. A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett. Kamarazene, vagy zenekari játék.	kamaramű is helyettesítheti.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangkészlet további bővítése. Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókéval, mordent (írásmódjuk, ritmusuk). A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése a moduláció. Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása. Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete. A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.	Hangterjedelem: b–e³–ig. Kiegyenlített hangzás a szélső regiszterekben is. Árnyalt dinamika (crescendo – decrescendo) a tiszta intonáció megtartása mellett. Hangsorok: dúr és összhangzatos moll skálák hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurák különböző játékmódok variálásával is. Szonáta, vagy koncert tételpár vagy más előadási darab biztos és

A hangszerkezelés fejlesztése	A jó légzéztámasz tudatos alkalmazása és kontrollja. A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra. Tudatos és igényes hangképzés. A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f –ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett. Hangsorok különböző	zeneileg igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd Egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.
	ritmusvariációkkal, – Kamarazene, vagy zenekari játék.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése A tanuló megismertetése a legegyszerűbb hangszerjavítási módokkal a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma) a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival	A hangok gyors olvasása, fogásainak ismerete és használata kromatikusan f3– ig. Hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetek különböző játékmódok variálásával is. Szonáta– vagy koncert (lassú és gyors) tételpár, vagy más karakterdarab igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor

A hangszerkezelés fejlesztése	A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése. A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja. Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével. Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel. Kamarazene, vagy zenekari játék.	Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- az oboázáshoz szükséges hasi légzést és rekeszizommal való támaszt alkalmazni,
- szabályos kéz-, hangszer- és testtartással játszani,
- jó hangindítással, közepes és nagy hangon hosszú hangokat fűjni, lekerekített befejezéssel,
- megfelelő gyorsasággal egyenletes legato skálameneteket játszani,
- skálák eljátszására 4 #, 4 b előjegyzésig, b-e3 hangterjedelemben (legato, tenuto és staccato, fokról fokra, tercmenet, hármashangzatok),
- két teljes etűdöt eljátszani a Schmitt I., Wiedemann- vagy Vizthum-kötetek könnyebb etűdjeiből válogatva,
- barokk szonáta vagy concerto lassú és gyors tételpárját, vagy hasonló nehézségű más stílusú darabot kotta nélkül, zongorakísérettel előadni.

Ismerje

- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- az oboázáshoz szükséges hasi légzést és a rekeszizommal történő támasztást megfelelően alkalmazni,
- hosszú (tenuto) és különböző staccato hangokat játszani egy hangot repetálva és skálamenetben b-e3 hangterjedelemben,

- két teljes (kétféle karakterű) etűdöt eljátszani megfelelő tempóban a Schmitt I-II. és a Wiedemann-kötetektől,
- egy barokk mű lassú és gyors tételét kotta nélkül, zongorakísérettel előadni, korhű, technikailag kivitelezhető díszítéssel.

Tudjon

- önállóan hangolni,
- a játékát kontrollálva, gazdaságosan gyakorolni.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatai elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és célját tartalmazzák.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A tanuló ismerje hangszerét, a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét, a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait, a tanult művekben alkalmazott különböző	Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal megőrzése. Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon. Lassú–gyors szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű
	díszítések korhű és stílusos alkalmazását.	előadásában való aktív részvétel.

A hangszerkezelés fejlesztése	A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése. A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja. Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével. A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása. A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására. Önálló hangolás. A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése. Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására. A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz. Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása. Kamarazene, vagy zenekari játék.	Az évvégi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A tanuló ismerje hangszerét, a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét, a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi	Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlesztése. Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon. Lassú–gyors szonáta, vagy

	zenei stílusok jellemző sajátosságait, – a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.	koncert–tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.
A hangszerkezelés fejlesztése	A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése. A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja. Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével. A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása. A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására. Önálló hangolás. A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése. Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására. A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz. Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása. Kamarazene, vagy zenekari játék.	Az évvégi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.	A hangok olvasása és fogásainak ismerete e ³ –ig. Dúr és moll hangsorok a

	Díszítések korhű alkalmazása. A nád kiválasztásának szempontjai.	fent említett módokon Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab. Az év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése. Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála. Rendszeres lapról olvasás. Kamarazene, vagy zenekari játék.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete. Díszítések korhű alkalmazása. A nád kiválasztásának szempontjai.	A hangok olvasása és fogásainak ismerete e ³ –ig. Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése. Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála. Rendszeres lapról olvasás. Kamarazene, vagy zenekari játék.	Az év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése kromatikusan. Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete. Díszítések korhű alkalmazása. A nád kiválasztásának szempontjai.	A hangok olvasása és fogásainak ismerete e ³ –ig. Dúr és moll hangsorok hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel 5#, 5b–ig. Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése. Dúr és összhangzatos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, hármashangzat felbontásokkal, – tercmenetekkel. Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála. Rendszeres lapról olvasás. Kamarazene, vagy zenekari játék.	Az év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése. A nádalakítás alapvető tudnivalói.	Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a ritmus- és artikulációs variációkkal.

A hangszerkezelés fejlesztése	Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a már ismert menetekkel, ritmus- és artikulációs variációkkal. A skálázás tempójának növelése.	Etűdök 5#, 5b előjegyzésig. Egy teljes szonáta, egy concerto, két egyéb mű. Az év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy
	Fokozott dinamikai kontrasztok elérése a kifejezőbb előadásmód érdekében. A hangerő és hangszín kiegyenlítése a szélső regiszterek között. Kamarazene, vagy zenekari játék.	technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, – Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése. A nádfaragási ismeretek bővítése. A hangszerjavítás alapvető tudnivalói.	Hangsorok 7#, 7b előjegyzésig. Etűdök 5#, 5b-ig. Egy teljes concerto vagy szonáta, két egyéb előadási darab. Az év végi vizsga ajánlott anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy
A hangszerkezelés fejlesztése	A biztos és differenciált hangindítás gyakorlása. Tökéletes alapfunkciók kialakítása. Az összes skála 7#, 7b-ig. Újabb skálafigurációk szekvenciákkal. Differenciált dinamikai skála kifejlesztése. A zenei kifejezőkészségre való fokozott törekvés. A kottaolvasási készség állandó fejlesztése. Kamarazene, vagy zenekari játék.	technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A nádfaragás gyakorlása. A vibrato elsajátítása. A duplanyelv. Tájékozódás az oboa szóló- és kamarairodalmában.	Az összes dúr és moll skála. Két teljes szonáta vagy egy teljes versenymű és egy előadási darab. Az év végi vizsga ajánlott
A hangszerkezelés fejlesztése	A tökéletes alapfunkciók automatikussá tétele. A vibrato gyakorlása a tudatos alkalmazásig. A dupla staccato elsajátítása. Az összes skála b–fis ³ hangterjedelemben a már ismert módokon. A technikai és zenei megvalósítás összhangjának továbbfejlesztése. Kamarazene vagy zenekari játék.	anyaga: Egy hangsor, Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd, Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszerét és tudjon megjavítani apró hibákat,
- a nádkészítés alapfogásait.

Legyen képes

- helyes testtartásra, hangszertartásra, a jó légzéstechnika tudatos alkalmazására,
- oldott, természetes hangszerkezelésre,
- tudatos és kontrollált gyakorlásra,
- dinamikailag árnyalt hangképzésre,
- tiszta intonációval, jó kötással és dinamikailag árnyaltan játszani,
- a kéz- és nyelvtechnika összehangolására,
- a fürge szimplanyelv és a duplanyelv használatára,
- képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos, zeneileg értelmes, kifejező előadására,
- kamara- és zenekari művek előadásában közreműködni,
- előadási darabokat korhű díszítéssel előadni,
- romantikus műveket vibrato alkalmazásával játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a hangszerét és saját nádon fújjon.

Legyen képes

- a sima kötés megvalósítására,
- az összehangolt kéz- és nyelvtechnika tudatos alkalmazására,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére.

Tudjon

- a hangszerén b-g3 között egyenletes ujjtechnikával játszani,
- lassú tételeket stílusos variációkkal előadni.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Oboa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I–II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) oboára nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Donizetti: Szonáta, Telemann: a–moll szonáta (Leduc), Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf), Vivaldi: d–moll concerto, Vivaldi: a–moll concerto (EMB 7060), Marcello: d–moll concerto, Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467), Gaál: Szonatina, Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I., Nielsen: Románc és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondo, Cimarosa: Oboaverseny (Boosey& Hawkes) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I–II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capriccio, oboára nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Schumann: 3 románc (EMB 12841), Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada (Leduc), Bozza: Conte pastorale (Leduc), Haydn: C–dúr oboaverseny (Breitkopf), Weber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490), Händel: c–moll szonáta (Leduc), Händel: g–moll szonáta (Peters, Leduc), Hindemith: Szonáta nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség

Az oboa tanításához szükséges tanulónként, félévenként min. 4 db oboanád biztosítása.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és állapotú tanulóhangszerek.

Kész nád (havonta, tanulónként 1 db).

Jól hangolt zongora.

Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.

Teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

KLARINÉT

Célok és feladatok:

a helyes légzés kialakítása, a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,

a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása, a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,

a biztonságos hangszerkezelés kialakítása, a belső hallás fejlesztése, a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása, rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Fejlesztési követelmények:

Ismertesse meg a tanulókkal a klarinét történetét,

a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád), a hangszer irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát, a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit, a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását, a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit, a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit, a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit hangszeres technikáját,

improvizációs tevékenységét (kreativitását), lapról játszási készségét.

Ösztönözzé a tanulót a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád felhelyezése. A helyes légzéstechnika	A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése. A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak
	ismertetése. A törzshangok olvasása és fogásai. Egyszerű ütemszűk, ritmusértékek. Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele. A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato. A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.	ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes légzéstechnika gyakoroltatása. Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása. A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe. A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése. A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.	

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. A nád szerepe és beállítása. A törzshangok ismeretének bővítése. A helyes légzéstechnika ismertetése. Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjelek. Nyújtópont, pontozott ritmusok. Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővételi jele. Alapvető játékmódok ismeretének bővítése,	A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése. A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél
	kivéve staccato	teljesebb igénybevételével.
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása. Helyes test-, hangszer- és kéztartás rögzítése. A helyes befúvás, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe. A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése. A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.	

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A fafűvós hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél). A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése. A törzshangok olvasása és fogásai. Egyszerű ütemszűlyok, ritmusértékek. Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek. A dūr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel. A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato. A szerkezet, tagolás alapfogalmai.	Jól beállított légzés, befűvás, hangindítás. A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül. Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.: Klarinétozni tanulok I/58; 68., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/21, 48 stb. nehézségi fokán. Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal (Klarinétalbum I.–Edition Music–Soft)
	– A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, Négy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása. A helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése. A helyes befűvás, hangindítás és elválasztás. A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok <i>mf</i> dinamikával. Dūr hangsor kotta nélkül, Társas zenélés.	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése. Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa. Felütés, csonkaütem. A dūr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma. Az enharmónia fogalma. A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütemsúly). A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés–felelet viszonya.	Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás. A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. A tanult hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül. Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Perényi: Klarinét–etűdök: 17; 19. nehézségi fokán. 16–32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms: Álommanó; M.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése. Tartott hangok dinamikával. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.	
	Dūr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig. Hangsorok gyakorlása repetícióval. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon. Társas zenélés.	Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola. A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.	A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása. A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül. Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét–etűdök 26; 32. nehézségi fokán. Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch. W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II.–
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása. A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.). A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett. A regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín	Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
	kialakítása. Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása. Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–felbontások és tercmenetek, kotta nélkül. A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése. Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán. Társas zenélés.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése A legegyszerűbb segédfogások. A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban. A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek. A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla. Dalforma (ABA), triós forma. Tempo I, dal Segno, Vi– de. A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánc típusok).	Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása. A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat– felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulók II/9; 15. Balassa: Klarinétiskola II/ 7; 13. nehézségi fokán. Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. F. Schubert: Menuetto, G.
A hangszerkezelés fejlesztése	A hangterjedelem bővítése A legegyszerűbb segédfogások. A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban. A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek. A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla. Dalforma (ABA), triós forma. Tempo I, dal Segno, Vi– de. A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánc típusok).	Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfűvése, transzponáló jellege stb.). A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása. Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások. További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja. A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim– felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket. Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.	Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása. A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat– felbontásokkal, tercmenetekkel. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 40., 56. nehézségi fokán. Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl.

Földi János Két Tanítási Nyelvű	Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – Zenei Művészeti ág helyi tanterve	Beethoven: Sonatine; Ch. Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése. Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása. Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása. Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása. Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel. Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval. További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása. A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo). Az eddig megszerzett	

	formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában. A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása. Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfűvése, transzponáló jellege stb.) A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban. A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan. Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.	Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása. A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 55., 71; 81. nehézségi fokán. Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music-Soft); Weber: Szonatina; Bärmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy szabadon választott
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése. Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása. Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra. A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai. Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával. Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.	

	Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel. Kromatikus skálák. A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása. Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.	hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása. Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa. Felütés, csonkaütem. Az enharmónia fogalma. A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.). A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma. A tanult művek formai elemzése, azonosság,	Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás. A hangok olvasása és fogásainak ismerete. Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül. Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács:

	hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.	Klarinétozni tanulók I/196; 221.; illetve Balassa: Klarinétiskola I/.97. nehézségi fokán. Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14 –1967 Yorktown Music Press, Inc.)
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése. Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo– decrescendo az intonáció változása nélkül. A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével. Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat– felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon. Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével), Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A klarinét kialakulása, fejlődése. A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola. A legegyszerűbb segédfogások. A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése. Díszítések: paránytrilla, trilla és utóka. A játékmód, artikuláció	A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása. A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat-felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül. Különböző karakterű,
	finomítása, staccato.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele. A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett. Regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása. Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása. Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig. Hármashangzat-, és tercmenetek, kotta nélkül. – A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció. Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán. Társas zenélés.	nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/21. Perényi: Klarinét–etűdök: 38. nehézségi fokán. Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk: Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban. A hangterjedelem bővítése kromatikusan. Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások. A harmincketted és	Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása. A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok

	szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek. A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim– felbontások Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma. Tempo I, dal Segno, Vi– de. A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánc típusok).	hármashangzat– és négyeshangzat– felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét–etűdök: 60; 74. nehézségi fokán. Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika –EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése. Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása. Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával. A játékmód, artikuláció finomítása, staccato. Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim– felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül. Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában. Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése kromatikusan. További segédfogások és tisztítófogások. Kvintola, szextola, kettős nyújtópont. A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése. A kettős ékesítés (mordent) írásmódja. Rondóforma, variációs forma. Különböző stílusjegyek megismerése.	Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása. A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét– etűdök: 70; 76. nehézségi fokán. Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barat: Szláv dal (Music–Soft) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése. Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés. Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával. Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása. Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel. A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása. Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete. Díszítések korhű, stílusos alkalmazása. A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei. A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.	Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus skála. Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén Versenymű tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B–dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus skála. Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.) Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát, a hangszer teljes hangterjedelmét, a tudatos és helyes légzéstechnikát,

a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat), a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig, egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,

a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat, a jelentősebb klarinétos előadóművészeket. Legyen képes

a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával, a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására, a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére, az önálló hangolásra,

a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására, a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra, hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,

a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.), egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal szélsőséges dinamikák megvalósítására, készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására, nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására, hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozatt

Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 60–tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulók II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.

Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is;

Dancla: Románc (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk–EMB 13971) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 86–tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulók II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean–Jean I: 2. nehézségi szintjén.

Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9–es, EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet.

Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése. A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete. Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat. A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai. Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása. Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.	Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat- felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén. Lassú- gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes

A hangszerkezelés fejlesztése	Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése. Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására. Hangolás lehetőleg önállóan. A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül. A technikai készségek állandó fejlesztése. Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is;	előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajó lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
	lehetőség szerint zenekari játék.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése. A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete. A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása. Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása. Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus skálák. A tanuló önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.	Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén. Lassú-gyors szonáta-, koncert-(vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kíséréttel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajó lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy etűd, Két különböző karakterű előadási darab kíséréttel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló
A hangszerkezelés fejlesztése	A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására. Hangolás a tanár segítségével nélkül. Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat. A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.	

	A skálák és etűdök tempójának fokozása. Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.	közreműködésével).

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése Különböző díszítések. Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése. A hangszer intonációs hibáinak ismerete. A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.	Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben. Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé:

A hangszerkezelés fejlesztése	A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése. A tanuló hangszeres játékának önálló kontrollálása, javítása. Hangolás a tanár segítségével nélkül. Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása. A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához. Állandó törekvés a tiszta intonációra. Önálló nádválasztás és alakítás. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus és egészhangú	Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén. Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel,
	skálák. A skálák és etűdök tempójának fokozása. Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.	lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete. A helyes vibrato fogalma. Kromatikus és egész hangú skála. Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása. A különböző transzpozíciók ismertetése.	Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármás- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén. Lassú-gyors szonáta-, koncert-(vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajó lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén
A hangszerkezelés fejlesztése	Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása. A vibrato gyakorlása. Önálló hangolás. A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására. A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében. Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása. Társas zenélés, zenekari gyakorlat.	Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint
		egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete. Díszítések korhű, stílusos alkalmazása. A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei. A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai. A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása. A klarinét szóló-és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.	A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül. Etüdök – Jean-Jean: Etüdök I/1–13-ig. Kröpsch: Etüdök I/1–105-ig – nehézségi szintjén. Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B-dúr klarinétverseny, Hoffmeister: Esz-dúr szonáta, Mozart: Larghetto nehézségi szintjén.
A hangszerkezelés fejlesztése	Hangolás a tanár segítségével nélkül. Nád kiválasztás, nád igazítás. A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre. A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint	Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etüd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

	domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal,	
	tercmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus skála. Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése. A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása. Akusztikus intonáció. A különböző transzpozíciók fogalma. A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása. Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában. A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.	Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus skála. Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz–dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger: Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

A hangszerkezelés fejlesztése	Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim– felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus skála. A skálázás tempójának növelése. Teljes etűdsorozatok elvégzése. Az előadás kifejezőerejének fokozása. Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.	Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is. A nádfaragási ismeretek bővítése. A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések	Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim– felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül. Kromatikus skála. Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. 21–33 Kröpsch: Etűdök II. 272 – nehézségi szintjén. Versenymű tételek,

A hangszerkezelés fejlesztése	Tökéletes alapfunkciók kialakítása. Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül. Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal. A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása. Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása. A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében. A zenei kifejezőkészség fejlesztése. Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.	szonáták, előadási darabok – Stamitz: Esz–dúr klarinétverseny, Saint–Saëns: Szonáta, Kovács: Hommages – nehézségi szintjén. Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Glissando. A vibrato helyes	Az összes dúr és moll skála hármashangzat–, domináns–
	kivitelezése. Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival. Tájékozottság a klarinét szóló– és kamarairodalmában.	, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc–, kvart– és kvintmenetekkel. Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus

A hangszerkezelés fejlesztése	Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása. A vibrato és glissando gyakorlása. Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül. Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal. Egészhangú skálák. A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése. Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.	etűdök – nehézségi szintjén Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta – nehézségi szintjén Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A

tanuló legyen képes

a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,

a tiszta intonációra, a hangszerét könnyedén kezelni, a levegő tudatos beosztására,

hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására, a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,

a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására, a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,

az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra, a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére, egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele). A tanuló rendelkezzen megfelelő hangszeres technikával,

olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges, olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők, a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál. A tanuló tudja alkalmazni a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.), a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a modern zenei effektusokat, a társhangszereit, azok transzponálási módjait, korunk zenéjének intonációs sajátosságait. Legyen képes

biztos hangindításra és befejezésre, nehéz etűd virtuóz előadására, nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc „B”

tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean– Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén;

Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I–II. tétel (Peters), Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I–II., Devienne: Concertino 2 klarinéttra és zongorára (EMB 8687) Stamitz:

Kettősverseny(EMB 6046) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean–Jean: Etűdök I.(Leduc) nehézségi szintjén.

Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz–dúr koncert (Leduc), Weiner: Csúrdöngölő (EMB 8292), Dimler: B–dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I–II. nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,
technikai felkészültség,
helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
hangképzés, intonáció,
hangszerkezelés,
artikulációk és díszítések
alkalmazása, helyes
ritmus és tempó,
előadasmód,
a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
memória, alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

SZAXOFON

Célok és feladatok:

a helyes légzés kialakítása, a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,

a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása, a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,

a biztonságos hangszerkezelés kialakítása, a belső hallás fejlesztése, a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása, rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Fejlesztési követelmények:

Ismertesse meg a tanulókkal a szaxofon történetét,

a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád), a szaxofon irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát, a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit, a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását, a hangképzés fizikai törvényszerűségeit, a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit, a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit hangszeres technikáját, improvizációs tevékenységét (kreativitását), lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10–12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival. 10 éves kor előtt a szaxonett (chalumeau) vagy klarinéttanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon- tanulmányokhoz.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A szaxofon formájának és hangjának megismertetése. A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai. A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása. A nyakló helyes beállítása. A fűvóka, a nád szerepe és beállítása. Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.	Helyes test- és hangszertartás. Helyes légzés, hangképzés, hangindítás. Tiszta intonálás $c^1 d^1 - c^2$ -ig, valamint $fisz^1$. Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok. <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> – Négy gyermek- vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása. A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok). Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása. A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása. A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal. Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.	

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A szaxofon hangjának megismertetése. A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása. A nyakló helyes beállítása. A fúvóka, a nád szerepe és beállítása. Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések. Kottaolvasás	Helyes test- és hangszertartás. Helyes légzés, hangképzés, hangindítás. Tiszta intonálás d^1-c^2-ig Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Négy gyermek- vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása. A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok). A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése. Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása. A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.	

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése. A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai. A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása. A nyakló helyes beállítása. Zenei alapfogalmak: törzshangok c^1–c^2–ig (vagy c^3–ig, esetleg d^3–ig), módosított hangok: <i>fisz</i>, <i>b</i> (esetleg <i>cisz</i>, <i>esz</i>, <i>gisz</i>), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjeleik, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek). A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya). A törzshangok olvasása és fogása c^1–től d^3–ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.	Helyes tartás, légzés, hangképzés. A törzshangok ismerete, skálák: C–, G– és F–dúr (esetleg a–moll), módosított hangok: <i>fisz</i>, <i>b</i>. Hangterjedelem: c^1–g^2–ig. Népdalok, kisebb előadási darabok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű), Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése. A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal. Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.	

	A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg. A helyes gyakorlási módszerek kialakítása. Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll). A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása. Duók és zongorakíséretes darabok játszása.	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A dallamos moll hangsor megismerés. A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése. Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is. A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás. Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok. A hármashangzat és felbontásának fogalma. Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma, dalforma. A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).	Helyes tartás, légzés, hangindítás, befűvés. Hangterjedelem c^1-c^3-ig, módosított hangok: <i>fisz</i>, <i>cisz</i>, <i>b</i>, <i>esz</i>, <i>gisz</i>. A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező). Skálák, lehetőleg kotta nélkül. Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók. Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően. Tiszta intonáció, muzikális hang. Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>

A hangszerkezelés fejlesztése	A legato és tenuto játék fejlesztése. A hangterjedelem bővítése c ¹ –c ³ –ig (vagy h–e ³ –ig, esetleg b–f ³ –ig).	Egy szabadon választott hangsor, kotta nélkül, Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű), Két előadási darab
	A crescendo–decrescendo alkalmazása. A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül. A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei. Dúr és moll skálák. Hármashangzatok, tercskálák. Lapról játék 1#, 1b előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játszása kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.	zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az új kromatikus hangok megismertetése. Az alsó regiszter hangjai és fogásai. A kromatikus skála bevezetése. A segédfogások. A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása. Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. Az alla breve fogalma. Az alapvető formai ismertek bővítése. A memorizálás fejlesztése.	Tiszta intonáció az adott hangterjedelemben belül. Skálák 2#, 2b előjegyzésig. Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete. Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül. Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű), Két előadási darab zongorakísérettel,

A hangszerkezelés fejlesztése	A hangképzés és befűvés továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével. A légzéstechnika	legalább az egyik kotta nélkül.
	továbbfejlesztése. A rekeszizom és a támasztás erősítése. Hangterjedelem: $h-e^3$ (esetleg $b-f^3$). A dinamika és az agogika további bővítése. A nyelvtechnika gyakoroltatása. Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve. A gyors játék fejlesztése. Előkék és egyszerűbb trillák. Lapról játék 2#, 2b előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az összes hang és fogásaik ismerete b–f³–ig. – A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák. Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f³–ig), abszolút hangnévvel is. Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata. Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás. A stílusismeret elmélyítése. Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.	Az első három év anyagának ismételése, összefoglalása. A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete. Skálák 3#, 3b előjegyzésig, hármas–hangzat felbontásokkal, terc–skálák. Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül. Nehezebb etűdök eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű etűd, Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan. A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése. Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése. Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül. Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása. A staccato játékmód. A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon. A formai ismeretek tudatos alkalmazása. Kamarazene, zenekari gyakorlat.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A vibrato. Az összes hang és fogásaik ismerete b–f³–ig (esetleg fisz³–ig). – A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4-es ütem. Bonyolultabb szinkópák. Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f³–ig), abszolút hangnévvel is. Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata. Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás. A stílusismeret elmélyítése. Az elméleti, hangnemi,	Az első három év anyagának ismételése, összefoglalása. A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete. Skálák 4#, 4b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák. Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül. Nehezebb etűdök eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű etűd,

	formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.	– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan. A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése. Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése. A helyes ajakvibrato kialakítása. Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül. Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása. A staccato játékmód fejlesztése. A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon. A formai ismeretek tudatos alkalmazása. Kamarazene, zenekari gyakorlat.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A vibrato. Az összes hang és fogásaik ismerete $b-f^3$-ig . – A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4/8-es, és a 12/8-es ütem. Bonyolultabb szinkópák. Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is. Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata. Domináns- és szűkített	Az első öt év anyagának ismételése, összefoglalása. A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete. Skálák, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercskálák. Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül. Nehezebb etűdök eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott</i>

	szeptimakkordok és akkordfelbontás. A stílusismeret elmélyítése. Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.	<i>anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két különböző karakterű etűd, Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan. A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése. Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése. A helyes ajakvibrato fejlesztése. Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül. Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása. A staccato játékmód fejlesztése. A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon. A formai ismeretek tudatos alkalmazása. Kamarazene, zenekari gyakorlat.	

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B” tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

¶2.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A segéd- és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk. A 3/8-os, 6/8-os, ütem és az alla breve. Szinkópák, triolák, tizenhatod-menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka. Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.). Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.	Helyes légzés, befúvás. Megbízható kottaolvasás. Skálák: dúr és moll 1#, 1b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt. Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>

A hangszerkezelés fejlesztése	A rekeszlégzés és a helyes szájtartás alkalmazásának tudatossá tétele. A gyors játékmódhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése. A hangterjedelem bővítése b–f³–ig. Dúr és moll skálák, hármashangzat– és tercmenet különböző frazeálással. A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével. A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása. A dinamikai árnyalóképesség bővítése. Lapról olvasás és memóriagyakorlatok. Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.	Egy szabadon választott hangsor 2#,2b előjegyzésig, kotta nélkül, Két különböző karakterű etűd, Két különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

3.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése. – Az 5/4–, 6/4–es és a 9/8–os ütem. A tenuto és staccato játékmód. Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok. Trillák, előkék és utókák használata. Négyeshangzatok. A tananyagban szereplő darabok stílári elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban. A formai	A hangok megfűvése <i>p</i> dinamikai fokozatnál <i>e</i>–<i>e</i>³–ig. Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzatok, négyeshangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b–f³–ig kromatikusan, Valamennyi hangsor kotta nélkül. Tizenhatodmenetek egyenletes eljátszása. Egy– és kétagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).

	ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).	Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása. Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.
A hangszerkezelés fejlesztése	A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása <i>pp</i> dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejtése, a mély hangok finomítása. Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése. Hosszabb tizenhatod- és rövidebb harmincketted-menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően. Dúr és moll skálák, hármas-, négyeshangzat- és tercmenet. Lapról olvasás, legalább 3-4 epizódból álló darabok memorizálása.	

4.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése f ³ -tól fölfelé, egyéni adottságok szerint. A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák,	A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f ³ –ig. Tiszta intonáció. Dúr és moll skálák, kotta

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A kromatikus skálák ismerete. A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek. Trillák, előkék és utókák használata. – Az 5/4–, 6/4–, 9/8–, és a 12/8 –os ütem. Az intonációs hibák tudatos korrigálása. A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb. Transzponálás „C”–be könnyű dallamokkal.	A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f ³ –ig. Tiszta intonáció. Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása. Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.
A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála. A helyes ajakvibrato kialakítása. A pp játékmód továbbfejlesztése. Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása. Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása. Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor 4#, 4b előjegyzésig, kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Alapfok 5. évfolyam

	szeptolák és hasonló ritmusképletek. Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása. Az intonációs hibák tudatos korrigálása. A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb. Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.	nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála. A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása. Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.
A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála. A helyes ajakvibrato fejlesztése. A pp játékmód továbbfejlesztése. Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása. Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása. Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése f ³ -tól fölfelé. A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek. Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása. Az intonációs hibák	A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f ³ –ig. Tiszta intonáció. Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála. A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos
	tudatos korrigálása. A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb. Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.	alkalmazása. Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.
A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák kotta nélkül: 6#, 6b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála. A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése. A pp játékmód továbbfejlesztése. Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása. Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása. Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A

tanuló ismerje

a szaxofon és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát, a hangszer teljes hangterjedelmét, a tudatos és helyes légzéstechnikát,

a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat), a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig, a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát, a vibrató szerepét a zenei megvalósításban,

ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat, a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket. Legyen képes

a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával, a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására, az önálló hangolásra,

a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására, a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra, hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,

a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.), egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla– és duplanyelvvel

a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására, készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 50., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z.14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 J.v.Beekum: Studies (Harmónia HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz). nehézségi szintjén.

Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; J.S.Bach: Gavottes (A.Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028),

A.Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek – Kraszna L. EMB 14 251), Fr.Schubert: Sérénade (A.Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén.

Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell); G.Fr.Händel: Sicilienne et Gigue (A.Leduc AL 20 834), G.Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5–6 Muzika 14 103), F.Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij–Korsakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl.Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A.Leduc AL 19 555), E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19 714). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése. A vibrato. A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása. Transzponálási alapismeretek. A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).	Az összes hang és fogási ismerete b–f³–ig. Skálák Tiszta intonáció, egészséges hang. Az előadási darabok stílusos megszólaltatása. Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd,
	– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.	– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).
A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák,. A helyes ajakvibrato fejlesztése. Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. – Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése. A vibrato. A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása. Transzponálási alapismeretek. A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.). Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.	Az összes hang és fogási ismerete b–f³–ig. Skálák Tiszta intonáció, egészséges hang. Az előadási darabok stílusos megszólaltatása. Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd, Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).
A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban. A helyes ajakvibrato fejlesztése. Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése. A vibrato. – A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása. Transzponálási alapismeretek. A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.). Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás. A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.	Az összes hang és fogási ismerete b–f³–ig. Skálák Tiszta intonáció, egészséges hang. Az előadási darabok stílusos megszólaltatása. Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd, Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).
A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása. Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint. Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése. A vibrato. A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása. Transzponálási alapismeretek. A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.). Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás. A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.	ismerete b–f³–ig. Skálák 6#, 6b előjegyzésig. Tiszta intonáció, egészséges hang. Az előadási darabok stílusos megszólaltatása. Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott skála kotta nélkül, Két ellentétes karakterű etűd, Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet
A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák teljes hangterjedelembe, kromatikus hangsor gyors tempóban. A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása. Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.	

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése. A hangterjedelem bővítése: Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása. A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.	Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása. Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
A hangszerkezelés fejlesztése	Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármás– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák. A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása. A virtuóz technika kifejlesztése. A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása. Az egyéni hangszín megkeresése. A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.	Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A kromatikus és egészhangú skála bevezetése. A hangterjedelem	Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
	bővítése: b–a ³ –ig, kromatikusan. Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása. Modern effektusok: glissando, flatterzunge. A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.	Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása. Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
A hangszerkezelés fejlesztése	Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák. A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása. A virtuóz technika kifejlesztése. A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása. Az egyéni hangszín megkeresése. A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.	Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése. A hangterjedelem bővítése. Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása. Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.	Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák. Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása. Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében. Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák. A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása. A virtuóz technika kifejlesztése. A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása. Az egyéni hangszín megkeresése. A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig, Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése. A hangterjedelem bővítése: b–b ³ –ig, kromatikusan. Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása. Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb. A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.	Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák. Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása. Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig, Két ellentétes karakterű etűd, Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű
A hangszerkezelés fejlesztése	– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármass– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és	
	oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák. A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása. A virtuóz technika kifejlesztése. A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása. Az egyéni hangszín megkeresése. A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.	is lehet.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A
tanuló legyen képes

a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,

a tiszta intonációra, a hangszerét
könnyedén kezelni, a levegő
tudatos beosztására,

hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására, a nagyobb lélegzetű,
összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására, a vibrató sűrűségének fokozására, az
amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,

a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai
és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,

az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra, a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.). A
tanuló rendelkezze megfelelő hangszeres technikával, olyan lapról olvasási készséggel, amely
a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges, olyan bejátszási módszerrel, amelynek
birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők, a tudásszintjének megfelelő
önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál. A tanuló tudja alkalmazni hangszerének
transzponáló jellegét, a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.), a
különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a modern zenei effektusokat, az újabb
légzéstechnikákat, a szaxofon társhangszereit, azok
transzponálási módjait, korunk zenéjének intonációs
sajátosságait. Legyen képes

biztos hangindításra és befejezésre, nehéz
etűd virtuóz előadására

nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel,
hármashangzat–felbontással, tercmennel, domináns–, ill. szűkített szeptim– felbontással, minél
teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition

UE 17 770) 49., 66.; Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster–

Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M.Mule: 24 könnyű etűd (A.Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 13–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–tól; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A.Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén.

Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; A.Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G.Fr.Händel: Allegro, Largo et Final (A.Leduc AL 20 835); G.Fr.Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20 828); J.S.Bach: Badinerie (A.Leduc AL 19 511); J.S.Bach: Esz–dúr szonáta (Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.); A.Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22 177);

E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19714); M.Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17

679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade); nehézségi szintjén Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsganyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű ; Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 19–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–tól; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén.

Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk szonáta vagy versenymű lassú–gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű); J.S.Bach: Szonáta (A.Leduc AL 20 831); G.Fr.Händel: 2. szonáta (A.Leduc AL 20 829); G.Fr.Händel: 6. szonáta (A.Leduc AL 20 830); A.Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R.Schumann: Fantáziadarab (G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Fantaisie brillante (H.Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 259 H.L.); E.Bozza: Scaramouche (A.Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A.Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade) nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

FAGOTT

Célok és feladatok:

A kvintfagott, kvartfagott (fagottino) és a kislefagott, valamint a kiskezes fagottok megjelenésével mód nyílik arra, hogy a fagott tantárgyat – az eddigiekhez képest jóval korábban – ezekkel a hangszerekkel, kezdjük el oktatni.

A fagottal kezdődő oktatás esetében ajánlott megvárni, amíg a tanuló eléri azt a fizikai fejlettséget, amely a hangszer tanulásához szükséges.

A fagott-tanítás feladatai: a helyes légzés kialakítása, a kifejező fagott hang elsajátíttatása,

a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása, a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,

a biztonságos hangszerkezelés kialakítása, a belső hallás fejlesztése, a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása, rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Fejlesztési követelmények:

Ismertesse meg a tanulókkal a
hangszer történetét,

a fagott társhangszereit (fafúvós hangszercsalád), a
hangszer irodalmát, a jelentősebb alkotó– és
előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát, a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit, a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását, a fagott hangképzésének fizikai törvényszerűségeit, a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit, a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit hangszeres technikáját,
improvizációs tevékenységét (kreativitását), lapról
játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót a lapról olvasási készség folyamatos,
aktív művelésére.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangszer részei, össze- és szét szerelése, tisztántartása. A nád szerepe, helyes megszólaltatása. Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete – A 2/4, 3/4, 4/4-es ütemek A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.	Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül. 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása. Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása. Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.
A hangszerkezelés fejlesztése	A fagott helyes tartása álló helyzetben, elhelyezése a kézen. A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése. A szájtartás kialakítása: A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban A helyes befúvás, hangindítás kialakítása. A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban. A tenuto és legato játék alapjainak lerakása megalapozása.	

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangszer részei, össze- és szétszerelése, tisztántartása. A nád szerepe, helyes megszólaltatása. Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete – A 2/4, 3/4, 4/4-es ütemek A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.	Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül. 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása. Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása. Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.
A hangszerkezelés fejlesztése	A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése. A szájtartás kialakítása: A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban. A tenuto és legato játék megalapozása.	

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Olvasás basszuskulesban, készség szintű játék a tanult ismert hangterjedelemben. A nád szerepe, megszólaltatása. Egyenletes tempó-, illetve ritmusérzék kialakítása A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete – A 2/4, 3/4, 4/4 C – es	Folyamatos légvezetés: legalább 1/4 periódus terjedelmű zenei anyag megformálása 1 lélegzetvétellel. A hangkészletből adódó egyszerűbb hétfokú hangsor játszása tenuto és legato. A törzshangok ismerete, olvasása, fogásai. 16 ütemnyi kis előadási darabok elsajátítása zongorakísérettel
	ütemek A szinkópa, éles- és nyújtott ritmus ritmusképletek, és a felütés Az ismétlődőjelek, Prima volta, seconda volta, korona, levegővétel jele, kötőjel, hangsúly jel, módosító jelek, dinamikai jelek A szerkezet, és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor,) A játékmód és artikuláció alapfogalmai (tenuto, legato, staccato) Hangsorok 1#, 1b előjegyzésig	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy hangsor, vagy technikai gyakorlat 8–16 ütemes előadási darab zongorakísérettel.

A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés gyakoroltatása, a helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése, fejlesztése A szájtartás kialakítása, ill. továbbfejlesztése: A szájtartásban az artikuláció (a jól intonált hang érdekében) megkezdése már T5 távolság esetén is; A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása; a nyelv helyzete és használata. A tenuto és legato játék alapjainak lerakása. A staccato játékot előkészítő gyakorlatok bevezetése. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer kialakítása.	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangterjedelem: C – c ¹ –ig. Készségszintű játék	A levegővétel tudatos használata a zenei tagolásra, legalább 4 ütem folyamatos
	basszuskulcsban, a tenorkulcs olvasása. Ütemtípusok: 3/8, Ritmusértékek és szüneteik: az egésztől a tizenhatodig; Ritmusképletek: kis nyújtott, kis éles és a triola. Szerkezet, tagolás: Da Capo, Alapvető tempójelzések, és dinamikai jelzések (Allegro, Moderato, Andante, forte, piano) A dinamika és az intonáció összefüggésének megismertetése Hangindítás súlytalan helyen, átkötés. A dúr és moll hangsorok szerkezete és különbségének tudatosítása.	eljátszása. Készségfejlesztő gyakorlatok, etűdök. Több periódus terjedelmű előadási darabok vagy tételek zongorakísérettel. Nehezebb népdalcsozor vagy népdalfeldolgozás eljátszása. <i>Az év végi vizsga anyaga</i> Hangsor, Egy készségfejlesztő gyakorlat, Két előadási darab, zongora kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes test-, hangszer- és szájtartás, valamint a légzés készségszintre fejlesztése. A tíz ujj független használata, a bal kéz hüvelykujj helye, használatának újbóli ellenőrzése Zenei elválasztás, vagy szünet játszása új levegővétel, illetve új rekesztámasz nélkül. Ismerkedés a kitartott hangok befejezésének módjaival. Legalább T5 nagyságú kötések gyakorlása. Hangszeres állóképesség–fejlesztő gyakorlatok. Különböző artikulációk megjelenése. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos fejlesztése. Lapról olvasási gyakorlatok.	

3.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A levegővétel tudatos használata a zenei tagolásra, legalább 4 ütem folyamatos eljátszása. Készségfejlesztő gyakorlatok, etűdök. Több periódus terjedelmű előadási darabok vagy tételek zongorakísérettel. Nehezebb népdalcsozor vagy népdalfeldolgozás eljátszása. <i>Az év végi vizsga anyaga</i> Hangsor, Egy készségfejlesztő gyakorlat, Két előadási darab, zongora kísérettel lehetőleg kotta nélkül.	Dúr és összhangzatos moll hangsorok 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzat–felbontás. Etűdök eljátszása – pihenő nélkül –, benne a tanult dinamikai fokozatok alkalmazása. Biztos levegővezetés a tanult tananyag szintjén. Lassú–gyors tételpár, vagy egy hosszabb előadási darab játszása fejből, zongorakísérettel. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Skála különböző artikulációkkal

A hangszerkezelés fejlesztése	Az ujjak határozott, de laza billentése. A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele. A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása. További dinamikai fokozatok megtanítása (<i>pp</i>, <i>mf</i>, <i>ff</i>), illetve ezek átmenete egymásba (<i>crescendo</i>– <i>decrescendo</i>) egy lélegzetvételtre. A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.	Egy etűd, Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
	Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére. A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése. A skálázás tempójának növelése, ritmus– és kötésvariációk alkalmazása. A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A tenorkulcs bevezetése. Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, 3#, 3b előjegyzésig. A kromatikus skála fogalma. Ütemtípusok: 5/8, 7/8 A játszott anyaghoz kapcsolódó formai ismeretek. Könnyebb ékesítések írásmódja és ritmusa.	Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás. Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása. Egyszerűbb barokk tételek, vagy karakterdarabok eljátszása.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–támasz–artikuláció egységének fejlesztése. Különböző staccato játékmódok ismerete. Kvart– és kvintkötések gyakorlása artikulációval. Oktávkötések gyakoroltatása, a regiszterek kiegyenlítése. A hang szép befejezése. A skálázás tempójának növelése, ritmus– és törésvariációkkal is. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.	Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr és egy moll skála, hármashangzattal, Két különböző karakterű etűd, két előadási darab vagy tételpár kísérettel lehetőleg kotta nélkül,

5.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Alakuljon ki a tanuló ben a tudatos törekvés az értelmes, tagolt előadásra, legyen zeneileg igényes, feleljen meg az követelményekben megfogalmazottaknak.	Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, hármashangzatok. Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus

A hangszerkezelés fejlesztése	Dúr és összhangzatos moll skálák, az ismert hangterjedelemben Néhány fontosabb segédfogás megismerése, és alkalmazása. A légzés–támasz–artikuláció egységének elérésére való igény elmélyítése. Kiegyenlített, telt hang kialakítása minden regiszterben. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése. Az állóképesség növelése, a tempó emelése a tanuló technikai felkészültségének megfelelően. A dinamikai változások állandó és karakterisztikus alkalmazása, egyre jobb intonációra való törekvés. Lapról olvasás fejlesztése.	megformálása egy lélegzetvétellel. Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása. A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Skála, Két különböző karakterű etűd, Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Dúr és moll hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabb improvizációs ötlet alapján is. Készség szintű játék tenorkulcsban.	Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok. A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében. Nagyobb lélegzetű,
	Trilla, előke–, utóka, mordent készség szintű alkalmazása. A hangnemi kitérés és moduláció fogalma.	összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.

A hangszerkezelés fejlesztése	A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín kialakítása. A segédfogások megismerése a tiszta intonáció érdekében. A légzés- és hangképzésbeli ismeretek automatizálása. Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv és légvezetés kombinációjával. A skálázás egyenletes tempó melletti gyorsítása. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű etűdök játéka. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése. Dinamikai színskála fejlesztése. Az önálló hangolás megtanulása. Memóriafejlesztés hosszabb terjedelmű művekkel is. A lapról játék az előző tanév anyagának megfelelő nehézségű darabokkal, egyenletes, az eredeti tempóhoz közeli tempóban. Rendszeres társas zenélés. A vibrato alkalmazása.	Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka. <i>Az év végi vizsga anyaga</i> Egy skála, Két különböző karakterű etűd, Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok „B” tagozat

A „B”tagozat feladata a tehetséggondozás. A tanuló játéka elsősorban az előadás kifejezőerejében, szuggesztivitásában kell, hogy meghaladja kortársaiét, de fontos szempont az előbbieken kívül a hangminőség igényessége és a hangszerkezelés biztonsága is.

2.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok Felütés, átkötés. A dúr és moll hangsorok különbségén kívül a dallamos moll és a természetes moll közti különbség; a tanult művek formáinak érzékeltetése a tanuló tudásszintjének megfelelően. Az enharmónia fogalma	Hangsor 2#, 2b előjegyzésig dúr és összhangzatos moll skálák. Két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos eljátszása pihenő nélkül; gyakorlatok negyed, nyolcad értékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel, a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Hangsor, Két különböző karakterű etűd, Két előadási darab, zongora kísérettel kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	A szájtartás kialakítása: A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban A helyes befűvés, hangindítás begyakorlása, fejlesztése A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban. A hangszerkezelésben mindent a zenei kifejezés, illetve az erre való határozott törekvés és árnyaltabb előadás határoz meg.	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Hangsorok különböző dallam- és ritmusvariációkkal, minél	Hangterjedelem: B–d ¹ –ig. Hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, kromatikus
	változatosabb improvizációs ötlet alapján is. Ütemtípusok: váltakozó ütemek. Ritmusértékek–ritmusképletek; bonyolultabbak, apróbbak is. Ismerkedés a darabban előforduló díszítésekkel	skála az ismert hangterjedelemben, vagy töredékében, hármashangzat és felbontása. Az átlagosnál színvonalasabb megszólaltatással két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos,

A hangszerkezelés fejlesztése	Az ujjak határozott, de laza billentése. A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele. A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása. További dinamikai fokozatok megtanítása (<i>pp</i>, <i>mf</i>, <i>ff</i>), illetve ezek átmenete egymásba (<i>crescendo</i>– <i>decrescendo</i>) egy lélegzetvétellel. A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása. Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére. A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése. A skálázás tempójának növelése, ritmus– és kötésvariációk alkalmazása. A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása (kamarazenében, fúvószenekarban ülni,	igényes zenei előadása hosszabb pihenő nélkül. Kamarazenei darab eljátszása tanórán kívül, vagy fúvós, illetve szimfonikus zenekari szereplés, ha az adott körülmények engedik. Nagyobb technikai képzettséget igénylő etűdök biztonságos eljátszása a teljes ismert hangterjedelemben, bonyolultabb ütemfajták, ritmusok alkalmazásával. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr és egy moll skála, Két különböző karakterű etűd, Két előadási darab vagy tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül

	gyakorolni állva kell). Az ajánlott tananyagban szereplő előadási darabok sajátos stílusjegyeinek felismerése, és az ehhez szükséges technikai megoldások részben önálló megtalálása. Lapról játék kb. a 2. évfolyam nehézségi szintjén. Helyes trillázási technika kialakítása, a trillázás gyakorlásának módjai. A dinamikai határok kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett. Az oktáv váltások finomítása, a levegővezetés differenciálása, játék a hangszínnel is.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangsorok különböző dallam- és ritmusvariációkkal. A hangnemi kitérés, moduláció fogalma. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket. A díszítés fejlesztése: hosszú- és rövid előke és utóka, mordent, stb.	Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás. Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása. Barokk tételek, karakterdarabok eljátszása. Társas zenélés

A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása. A fontosabb segédfogások megismerése. Önálló hangolásra nevelés. A hangszer intonációs hibáinak korrigálására való törekvés.	az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben. A tanuló törekedjék az önállóságra a darabok gyakorlása során felmerülő problémáknál. Alkalmazza az eddig szerzett formai és szerkezeti
		ismereteket az előadás során. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr és egy moll skála, Két különböző karakterű etűd, Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabban Bevezetés a vibrato használatába. Bonyolultabb ékesítések (pl. trilla, kettős ékesítés) írásmódja, ritmusa, előadási módja	Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, hármashangzatok. Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételle. Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–támasz–artikuláció egységének tudatos alkalmazása. Biztonságos hangindítás minden regiszterben. A laza, könnyed ujjtechnika továbbfejlesztése. Etűdök, skálák tempójának gyorsítása.	A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–felbontással, Két különböző karakterű etűd, Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A tanuló a különböző stílusjegyeknek megfelelő módon játssza előadási darabjait.	Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok. A kromatikus hangsor a

	Tudatosítsa a játszott műben felmerülő valamennyi ismeretet. Ismerje meg a belső összefüggéseket is. Kapcsolódjon tanulmánya más művészeti ág megismeréséhez is.	hangszer teljes, megismert hangterjedelmében. Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében. Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.
A hangszerkezelés fejlesztése	Ismernie kell a főbb segédfogásokat. Ismerje meg a hangszer intonációs hibáit és tudja korrigálni azokat. Ismerje meg a nád legalapvetőbb tulajdonságait. A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.	<i>Az év végi vizsga ajánlotta anyaga</i> Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–felbontással, Két különböző karakterű etűd, Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A

tanuló ismerje

a fagott és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát, a tudatos és helyes légzéstechnikát,

a fagott intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat), a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig, egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát, a vibráto szerepét a zenei megvalósításban,

ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat, a jelentősebb fagottos előadóművészeket. Legyen képes

a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával, a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására, az önálló hangolásra,

a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására, a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra, hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,

a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.), egyenletes technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal, szélsőséges dinamikák megvalósítására, készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Weissenborn), nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Weissenborn 2. kötet, Pivonka: Ritmikus etűdök, stb.), egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel, hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Fagott főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Weissenborn: Fagottetűdők kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G–dúr, IV. fejezet 1. C–dúr, 2. F–dúr (EMB13685) nehézségi szintjén.

Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele; Beethoven: Kontratánc/G–dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Greccsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Weissenborn: Fagottetűdők kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F–dúr, op. 8/2. kötet 14. F–dúr, 15. d–moll(EMB13685), Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat I., 4. nehézségi szintjén.

Két különböző karakterű darab vagy tétel-pár, az egyik lehet kamaramű tétel; Farkas F.: Népdalszonatina I–II. tétel (EMB 2458), Telemann: F–dúr szonáta (EMB12196),

Weissenborn: Téma és variációk (EMB 12196) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,
technikai felkészültség,
helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
hangképzés, intonáció,
hangszerkezelés,
artikulációk és díszítések alkalmazása,
helyes ritmus és tempó, előadásmód,
a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
memória, alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamokon a tanulók esetében a tanuló szeretné megőrizni a zeneiskolai évfolyamokban elért hangszeres játékának színvonalát, a zenei tevékenység iránti nyitottságát.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Dúr és moll hangsorok 4, legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében. A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése. Korhű díszítések alkalmazása. Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs készségszintű alkalmazása.	Dúr és moll hangsorok 4 #, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok. A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel. Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.
A hangszerkezelés fejlesztése	A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása. A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítására való törekvés. A segédfogások alkalmazása. A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása. Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel. A lapról játék	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd, Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.
	készségszintű alkalmazására való törekvés. – Rendszeres társas zenélés.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Dúr-és moll hangsorok, skálák, tercek, hármashangzatok a hangszer tanult terjedelmében. Kromatikus skála a hangszer teljes terjedelmében, minden regiszterben kiegyenlített hangon. A főbb zenei karakterek ismerete (dolce, grazioso, espressivo, risoluto)	A befűvási módszer kialakítása a koncertek, ill. a kamarazenélés felkészülésére. A felkészültségnek megfelelő etűdök hibátlan eljátszása, mind technikai, mind dinamikai és egyéb szempontból. A képességekhez mért előadási darabok igényes előadása.
A hangszerkezelés fejlesztése	A hangképzés további ismételése, bővítése, dinamikai követelményekkel való kibővítése. A trillázás fejlesztése, a nehezebb fogások gyakoroltatása. A hangminőség további fejlesztése. Ismerkedés a kortárs művekkel, előadasmódjával.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, Egy etűd, Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Dúr-és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer tanult terjedelmében. A tempó- és dinamikai jelek ismeretének kibővítése. A különböző stílusú művek korhú	Dúr-és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében. A nehezebb ritmusképletekben való jártasság. Laza, könnyed ujjtechnika. Rendszeres társas zenélés,

	előadásmódjának továbbfejlesztése. A kortárs zeneszerzők, és fagottosok megismerése. Kitekintés más műfajokra (jazz, igényes könnyűzene).	lehetőség szerint zenekari játék. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással Egy etűd Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül
A hangszerkezelés fejlesztése	Hangképzés nagy dinamikai különbséggel. A hangszer teljes terjedelmének könnyed kezelése.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az eddig tanult ismeretek összegzése, a technikai színvonal megszilárdítása. Az esetlegesen még meglévő hiányosságok kiküszöbölése. A technikai készségek továbbfejlesztése. A duplanyelv–technika megismerése. A társművészetek iránti figyelem elmélyítése. A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése.	Dúr–és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer tanult terjedelmében. A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten tudja előadni, kotta– és stílushűen. Értelmes, tagolt előadásmód kialakítása, a zene folyamatának és összefüggéseinek

A hangszerkezelés fejlesztése	A hangszerteknikai ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során. Az improvizációs készség alapjainak alkalmazása a megfelelő művek során. A lapról olvasási készség olyan szintre fejlesztése, hogy a tanuló a játék során érje el, hogy első látásra el tudjon játszani megfelelő nehézségű műveket kottahűen, közel azonos tempóban, mint a tempójelzés. A társas zenélésben az együttjáték precizitása és az intonáció is legyen biztos.	érzékeltetése, kifejező játékmód elérése. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással, Egy etűd, Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű tanulmányaik mellett tanulják hangszerüket, egy magasabb szintű zenei képzéssel. meg kívánva őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét,

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése. Korhű díszítések alkalmazása. A különböző stílusjegyű darabok értelmes, tagolt, élményszerű előadására való törekvés. Dinamikai ismeretek, stílusjegyek alkalmazásának bővítése.	Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, különböző formációk variálása a skálázás során. A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében. Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
A hangszerkezelés fejlesztése	A kialakított technikai ismeretek, mechanizmusok továbbfejlesztése. A nádigazítás alapvető ismeretei.	Különböző stílusú előadási darabok értelmes, tagolt, tisztán intonált játéka. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr- és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat-falbontással, két különböző etűd, Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Dúr–és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző	Dúr–és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző
	ritmusvariációkkal – A főbb zenei karakterek ismerete	ritmusvariációkkal. A helyes tartások, és technikák alkalmazása a szép, telt, kifejező hangszerhangért. Rendszeres, igényes hangképzés.
A hangszerkezelés fejlesztése	A vibrato gyakorlati megvalósítása. A laza, könnyed hangszerkezelés továbbfejlesztése (ujjtechnika, ujjak szinkronizálása) A gyors, ugyanakkor halk belégzés fejlesztése. A hangminőség további fejlesztése. Ismerkedés a kortárs művekkel, előadásmódjával.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással, két különböző etűd, Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A zenei stílusérzék és fantázia fogalma. Zenekari művek fagott szólamainak megismerése. A vibrato játékmód továbbfejlesztése. Egészhangú skála bevezetése. A nádigazítás, és a nádkészítés alapjainak megismerése.	Dúr-és moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében. A nehezebb ritmusképletekben való jártasság. Laza, könnyed ujjtechnika. Rendszeres társas zenélés, lehetőség szerint zenekari játék.
A hangszerkezelés fejlesztése	A technikai készségek továbbfejlesztése, és az előadási darabokban biztos alkalmazása. Skálázás a hangszer teljes terjedelmében, egyre gyorsabb tempóban. Az egészhangú skála.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr- és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat-falbontással, két különböző etűd, Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az eddigi tanulás során elsajátított technikai és zenei ismeretek komplex alkalmazása. A technikai készségek továbbfejlesztése. A duplanyelv–technika alkalmazása A társművészetek iránti figyelem elmélyítése. A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése. Nádkészítési ismeretek.	Dúr–és moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsseptimek, szűkített septimek, a hangszer teljes terjedelmében. Az állólépeség fejlesztése, <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
A hangszerkezelés fejlesztése	A hangszertechnikai ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során. Társaszenélés során a lapról olvasás, valamint a kottahű játék precíz megszólalására való törekvés. Az improvizáció alapelemeinek, önálló díszítések alkalmazásának fejlesztése	Két különböző etűd, Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*Az „A” tagozat végén A*

tanuló legyen képes

a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,

a tiszta intonációra, a hangszerét

könnyedén kezelni, a levegő

tudatos beosztására,

hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására, a nagyobb

lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,

a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására, a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,

az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra, a legfontosabb

zenei karakterek megjelenítésére,

egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a nád igazítása stb.).

A tanuló rendelkezék

megfelelő hangszeres technikával, olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges, olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők, a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál. A tanuló tudja alkalmazni a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.), a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) A tanuló ismerje az újabb légzéstechnikákat, a fagott társhangszereit, azok transzponálási módjait, korunk zenéjének intonációs sajátosságait. Legyen képes

biztos hangindításra és befejezésre,

nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Neukirchner etűdök), nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Fagott főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat (EMB 2218), Weissenborn: 2. kötet etűdjei (EMB 13686) nehézségi szintjén. Két előadási darab vagy szonáta tétel-pár, amelyből lehet egy kamaramű; Pécsi J.:

Dörmögő Dörmötör, Vivaldi: d-moll fagottverseny II–III. tétel (EMB 3771), Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén; kamaradarabok: Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252–oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták (EMB 5353), Debussy: A kis néger – fúvósötös nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Neukirchner: 23 középfokú etűd (EMB 2218), Weissenborn: Fagottiskola II. kötet (EMB 13686), Jacobi: Hat középfokú gyakorlat (EMB 2217) nehézségi szintjén.

Egy szonáta, vagy versenymű tétel-pár; Vivaldi: d-moll fagottverseny (EMB 3771), Marcello: e-moll szonáta EMB 4725), Telemann: f-moll szonáta nehézségi szintjén.

Egy kamaradarab vagy kamaramű; Mirosnyikov: Scherzo, M. Read: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták (EMB 5353), Vivaldi: G-dúr kettősverseny – oboa-fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös nehézségi szintjén.

¶Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

Célok és feladatok:

A trombitatanítás feladatai: a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,

a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása, a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,

a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének

tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása, a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása, az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Fejlesztési követelmények:

Ismertesse meg a tanulókkal a
trombita történetét,

a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét, a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat, a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát, a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát, a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét, a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
hangszeres adottságait, hangszertechnikai tudását,
megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra, a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására, a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, a tiszta intonációra,

folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,

a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangszer felépítése, részeinek megismerése. A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése. A helyes be- és kilégzés alapjainak elsajátítása. A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés. Hangterjedelem az egyvonalas C-től az egyvonalas G-ig.	A helyes be- és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'-ig. Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten. Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy gyakorlat Egy népdal vagy gyermekdal

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A helyes testtartás rögzítése. A helyes légzés további tudatosítása. Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.	Az egészséges, szép trombitahang kialakítása. Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy gyakorlat, Egy előadási darab.

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangszer felépítése, részei. Az egész, fél, negyed és	Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket
	nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél érték mellett. Módosítójelek. – A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem. Az előforduló hangok fogásai. Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül. Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése. A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása. A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása. A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével. A hangindítás megalapozása. A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).	tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására. Hangterjedelem a kis a-tól a kétvonalas c-ig. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy gyakorlat, Egy előadási darab.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai. A tizenhatod érték és szünetjele. Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa. A tanult művek formai elemzése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya. A magyar népdal	A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására. Hangterjedelem a kis <i>g</i>-től a kétvonalas <i>d</i>-ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2<i>b</i> előjegyzésig).
	jellemzői, formái, valamint a dalforma. A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása. A rekeszlégzés gyakorlása. Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték). A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések. A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (<i>f</i>–<i>p</i>).	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A dúr és a moll hangsor szerkezete. A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola. A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei. A társas zenélés megismertetése duókon keresztül. A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével. A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra. Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a	A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására. Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.
	mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével. A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo). A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk. A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete. A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete. A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban. A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása. A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével. A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc- kötésekkel. A dinamikai határok tágítása (<i>p–mf–f</i>).	A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására. A hangterjedelem kibővítése a kis <i>fisz</i>-től a kétvonalas <i>f</i>-ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Egyoktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim–akkord ismerete. – Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete. A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése. Az előforduló tempójelzések ismerete. A kamarazenélés előtérbe helyezése. A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése. Az ujj– és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására. Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint–, kvart– és nagy terc– kötések összekapcsolásával. Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (<i>pp–ff</i>) különös figyelemmel a szép hangra.	A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására. A hangterjedelem kialakítása a kis <i>fisz</i>-tól a kétvonalas <i>g</i>-ig. Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	<i>Hangszeres és zenei ismeretek átadása</i> Egy oktávós skála, tercskála, a főhármassok és a dominánsszeptim–akkord	A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
	hangjainak ismerete és összehasonlításuk. A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete. A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés. A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban. Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.	Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra. A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas <i>a</i> –ig. Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai. A tizenhatod érték és szünetjele. Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa. A tanult művek formai elemzése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya. A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma. A testtartásban és hangszertartásban	A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvarttkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására. Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas e–ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig). <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy skála első három képlete
	előforduló hibák korrigálása. A rekeszlégzés gyakorlása. Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték). A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvarttkötések. A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (<i>f–p</i>).	Egy gyakorlat, Két különböző karakterű előadási darab.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	A dúr és a moll hangsor szerkezete. A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola. A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei. A társas zenélés megismertetése duókon keresztül. A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével. A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra. Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével. A dinamikai skála	A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására. Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig. Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Két előadási darab.
	szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo). – A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk. A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete. A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete. A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban. A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása. A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével. A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc- kötésekkel. A dinamikai határok tagítása (<i>p-mf-f</i>).	Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása. Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása. A természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések. A hangterjedelem kibővítése a kis <i>fisz</i>-tól a kétvonalas <i>g</i>-ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála első három képlete, Egy gyakorlat, Két előadási darab.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk. A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete. A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete. A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban. A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása. A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével. A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc- kötésekkel. A dinamikai határok tagítása (<i>p–mf–f</i>).	A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására. A hangterjedelem kibővítése a kis <i>fisz</i>-től a kétvonalas <i>f</i>-ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig. A tanuló legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú–gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására. Egyszerű díszítések és trillák. Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések. A hangterjedelem kialakítása a kis <i>fisz</i>-től a kétvonalas <i>a</i>-ig. Ismerkedés a pedálhangokkal. Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül. Terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála négy képlete, Egy gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, Egy más stílusú előadási darab.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Egy oktávós skála, tercskála, a főhármassok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk. A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete. A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés. A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban. Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.	A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására. Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra. A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas <i>a</i>–ig. Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4<i>b</i> előjegyzésig. Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra. A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas <i>b</i>–ig. Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül. A másfél oktávós, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála négy képlete Egy gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, Egy más stílusú előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén Ismerje

a tanuló

a helyes test- és hangszertartást, a helyes légzéstechnikát, a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,

a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat. Legyen képes

a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,

az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel, az előírt hangterjedelmen belül g²-ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,

a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,

a tanult darabok stílushű megszólaltatására, folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,

a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására, skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b -ig.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Ismerje a tanuló a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b

előjegyzésig. Legyen képes

az előírt hangterjedelemben belül (b²-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával, az állóképesség növelésére, árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy másfél oktávós skála első képlete.

Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. (EMB13492), Clodomir:

Petits exercices 1–21. (Leduc), nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy másfél oktávos skála öt képlettel.

Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–29. (Leduc), nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.

Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II.

Concertino nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra. A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe	A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására. Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy skála három
	helyezése.	képletben Egy gyakorlat Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra. A játszott darabok alapos ismerete. A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására. A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése. Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás	Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel. Kamaramű szólamának előadása. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála 3 képletben Egy etűd Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
hangszeres és zenei ismeretek átadása	a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva. a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv) a zenei kifejezőkészség fejlesztése. skálák öt képletben.	Skálák öt képlettel. Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata. Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása. A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

		<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása. A zenei kifejezés fejlesztése. A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete. Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni. A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.	A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására. Egy kamaramű szólamának eljátszására. Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.	A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok
	Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávós rendszerben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.	előadására. Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávós rendszerben öt képlettel. Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására. A kromatikus skála biztos ismerete. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele Egy más stílusú előadási darab

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása. Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben. Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.	A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására. Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel. Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele Egy más stílusú előadási darab

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése. Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével. Skálák öt képletben, a másfél oktávós rendszer szerint. Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása. A zenei formálás tudatos alakítása. A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.	A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására. Skálák öt képletben. Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. A tripla és a dupla nyelv alkalmazása. A játszott előadási darabok alapos ismerete. Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele Egy más stílusú előadási darab

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása. Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon. Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése. A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.	A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat. Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait. Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat. Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát. Rendelkezzen a szintjének

		megfelelő állóképességgel. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele Egy más stílusú előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén Ismerje

a tanuló

a hangszer múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát, a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget. Legyen képes a tanuló

az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,

a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére, a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,

a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére, önálló hangolásra,

a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására, skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben, az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) A tanuló rendelkezzen megfelelő állóképességgel.

Ismerje a hangképzés folyamatát.

Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására. Ismerje a tanuló az ajak–, a nyelv– és a manuális technika alapjait, az összes dūr és moll skálát a kétoktávós rendszerben, 6 képletben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy másfél oktávós skála öt képlettel.

Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.

Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is; Albinoni: Esz–dúr, g–moll, C–dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc:

Régi magyar táncok nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.

Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I–II., nehézségi szintjén. Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr, g–moll, C–dúr concerto, Corelli: e–moll szonáta, Purcell: B–dúr szonáta, Vivaldi: d–moll concerto nehézségi szintjén.

Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capriccio (Leduc) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

KÜRT

Célok és feladatok:

A kürttanítás célja feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit, a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Fejlesztési követelmények:

Alakítson ki

megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket, dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot, differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást, megfelelő tempójú repetíciót, laza, egyenletes ujjtechnikát, pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást, könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf*, *ff*, *pp*), az intonáció megtartásával, hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben, a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a lapról olvasási készség fejlesztésére, a tudatos zenei memorizálásra, a művek zeneileg igényes kidolgozására, a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres képességét, zenei érzékét. Könnyen játszható	A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra. Helyes test– és hangszertartás.
	anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy gyermekdal, Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást. Helyesen működő funkciók kialakítása: helyes légzés, szájtartás, a fúvóka helye az ajkakon, testtartás, hangszertartás.	A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra. Helyes test- és hangszertartás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy gyermekdal, Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az előkészítőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése: helyes test- és hangszertartás, szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása, a helyes légvezetés megalapozása, a nyelvtechnika megalapozása, a manuális technika megalapozása. Az intonációs készség fejlesztése.	Játék szép kúrthangon. Portato hangindítás. Az ujj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato, Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Helyes test- és hangszertartás. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül. Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.	Játék kifejező, szép kürthangon. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. Széles dinamikai skála alkalmazása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála Egy kantiléna kotta nélkül Egy gyakorlat Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain,	Játék kifejező, szép kürthangon. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. Széles dinamikai skála alkalmazása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, különböző skálaképletekkel, Egy kantiléna kotta nélkül,
	különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül. Dúr és összhangzatos moll Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül. Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.	Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények, Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében. A könnyed fúvástechnika megalapozása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül. Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása különböző	Játék szép kürthangon Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála, különböző skálaképletekkel Egy kantiléna Két különböző karakterű gyakorlat, Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.
	szemelvényeken keresztül. – Társas zenélés.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében. A könnyed fúvástechnika megalapozása A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül. Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül. Transzponálás esz és d kürtben Társas zenélés	Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás esz–kürtben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála skálaképletekkel Egy kantiléna Két különböző karakterű gyakorlat Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene(zongorakísérettel

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében. A könnyed fúvástechnika megalapozása A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül. Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül. Transzponálás esz, d, és c kürtben Társas zenélés	Játék szép kürt hangon. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás esz-és d kürtben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy skála skálaképletekkel, Egy kantiléna, Két különböző karakterű gyakorlat, Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Helyes test- és hangszertartás. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban. Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül. Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel. Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.	Játék szép kürthangon. Portato, tenuto hangindítás. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy kantiléna kotta nélkül, Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.	Játék kifejező, szép kúrthangon Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. Széles dinamikai skála alkalmazása. <i>Év végi vizsga ajánlott</i>
	Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül. Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül. Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.	<i>anyaga</i> Egy kantiléna kotta nélkül, Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat, Egy lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében. A könnyed fúvástechnika megalapozása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban. Kifejező, szép kúrthang kialakítása Kötés- és nyelvgyakorlatok a kúrthang természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül. Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kúrthang természetes felhangjain. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy kantiléna kotta nélkül, Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.
	Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül. Társas zenélés.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében. A könnyed fúvástechnika megalapozása A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban. Kifejező szép kúrthang kialakítása Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül. Dúr és összhangzatos moll skálák játssza különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül. Transzponálás esz és d kürtben Társas zenélés	Játék szép kürt hangon. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás esz–kürtben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy kantiléna kotta nélkül, Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében. A könnyed fúvástechnika megalapozása A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül. Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül. Transzponálás esz, d, és c kúrtben Társas zenélés	Játék szép kürt hangon. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás esz-és d kúrtben. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy kantiléna kotta nélkül, Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A

tanuló

– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg, rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel, legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,

legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben, tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kúrthangot képezni,

alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, törekedjék játékában a tiszta intonációra,

rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával, tudjon önállóan hangolni, ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan, ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),

ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat, ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit, ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

Egy kantiléna,

Egy gyakorlat,

Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak szerint: egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben), egy kantiléna, két etűd, egy előadási darab – ajánlott: J.Skroup: B–dúr koncert (rövid kadenciával), L.v.Beethoven: Románc, J.Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.

Két különböző karakterű etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaramű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G.F.Händel: Sándor–ünnep nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A.J.Varlamov: Orosz népdal, J.A.Hasse: Két tánc, G.F.Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F.Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.

Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.

Két etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.

Egy előadási darab; L.v.Beethoven: Románc, J.Loeillet: Szonáta, J.S.kroup: B–dúr koncert, A.Frehse: Andante, Székely: Szonatina II–III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén. Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése. A zenei műveltség	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
	megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása. Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c) Társas zenélés. Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)	Transzponálás (esz, d, c). <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal. Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz) Társas zenélés. Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás,	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás (e, esz, d, c, g). Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.
	szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban) Társas zenélés. Zenekari szólamismeret. Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz). Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás (minden transzpozíció). Az év végi vizsgaajánlott anyaga Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

	Társas zenélés. Zenekari szólamismeret. Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)	

Továbbképző „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése Tudatos nyelv–technikák alkalmazása Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c) Társas zenélés. A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása A művek harmóniai és formai elemzése A zenei memória, hallás,	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás (e, esz, d, c). <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tételt előadása kotta nélkül.

	és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése – A kortárs zene értő befogadása és művelése.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása Tudatos nyelv–technikák alkalmazása Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játéka különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz) Társas zenélés. Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás (e, esz, d, c, g). Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.
Zenei ismeretek	a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása a művek harmóniai és formai elemzése a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése. a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása Tudatos nyelv–technikák alkalmazása Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban) Társas zenélés. Zenekari szólamismeret. Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz). Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.
Zenei ismeretek	A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása A művek harmóniai és formai elemzése A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése. A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása Tudatos nyelv–technikák alkalmazása Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül. Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban) Társas zenélés. Zenekari szólamismeret. Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások) A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása A művek harmóniai és formai elemzése A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése. A kortárs zene értő befogadása és művelése.	Játék szép kúrthangon. Különböző hangindítások. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz). Az év végi vizsga ajánlott anyaga Egy kantiléna, Egy gyakorlat, Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát. Legyen képes

természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,

C–g² hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával, életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kúrthangon, az előadási darabokat fejből játszani, technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni. Rendelkezzék

a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálóképességgel, koncentrálóképesseggel, lapról olvasási készséggel, amely a mindenkor darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

F–c³ között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani, az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc „B”

tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy kantiléna transzponálása Esz–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén.

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Aria,

Skroup: B–dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álmom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.

Az etüd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Transzponálás Esz–, vagy D–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén.

Egy etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén.

Egy kamaramű; Mozart–kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén.

Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

HARSONA–TENORKÜRT–BARITONKÜRT

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt – és a baritonkürt–tanítás szakirányú feladatai

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8–9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez. Nem kizárt azonban, hogy a tanuló 10 éves korában mindjárt harsonával kezdje a hangszertanulást.

Célok és feladatok:

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten) a harsona lehetőségeit,

irodalmát; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a harsonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a rokon hangszereket. Alakítson ki könnyed hangszerkezelést. Megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket, dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harsonahangot, differenciált hangindítást és hanglezárást, megfelelő tempójú repetíciót, laza, egyenletes kartechnikát, pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást. A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése, amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Fejlesztési követelmények:

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával, hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal, a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat. Fordítson figyelmet a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal, a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal, csak fúvókával, hangszerrel, mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,

Az elsajátított zenei fogalmak, ismeretek alkalmazása:

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése. A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése. A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése. Ismerje a növendék a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése. Az értékes zene megszerettetése. A növendék zenei ízlésének formálása. A tanuló életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben. Az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadása, ezek megőrzése.

Helyes tanulási szokások fejlesztése:

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

Fordítsunk figyelmet a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a lapról olvasási készség fejlesztésére, a jó légzésre, annak erősítésére, a tudatos zenei memorizálásra, a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A harsona, mint hangszer ismertetése	A hangszer felépítése, részei, tisztántartása, összeszerelése	
A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs	Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek. A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütemek. Az előforduló hangok fogásai.	
A helyes légzés alapjainak elsajátítása.	Légzőgyakorlatok ülve (bokafozás) és állva. Függetlenfújás	Folyamatos levegővezetés
A helyes test- és hangszertartás kialakítása.		
A helyes szájtartás megalapozása, a fúvóka helyének kialakítása.	Brúzlás (ajakrezgés), fúvókázás egy hangon hosszan, csúszás le-föl. Hangindítás megalapozása.	Hangterjedelem G-b-ig. 2 gyakorlat, 1 előadási darab biztos eljátszása egészséges, szép hangon

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A harsona, mint hangszer ismertetése	A hangszer felépítése, részei, tisztántartása, összeszerelése	

A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs	Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek. A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütemek. Az előforduló hangok fogásai.	
A helyes légzés alapjainak elsajátítása.	Légzőgyakorlatok ülve (bokafogás) és állva. Függönyfújás	Folyamatos levegővezetés
A helyes test- és hangszertartás kialakítása.		
A helyes szájtartás megalapozása, a fúvóka helyének kialakítása.	Brúzlás (ajakrezgés), fúvókázás egy hangon hosszan, csúszás le-föl. Hangindítás és legato játékmód megalapozása.	Hangterjedelem G-b-ig. 2 gyakorlat, 1 előadási darab biztos eljátszása egészséges, szép hangon

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Alapfok „A” tagozat***Alapfok 1. évfolyam***

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A harsona, mint hangszer ismertetése	A hangszer felépítése, részei, tisztántartása, összeszerelése	
A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs	Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a félkotta mellett.	

	A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütemek. A módosítójelek. Motívumok azonossága, különbözősége.	
A helyes légzés alapjainak elsajátítása.	Légzőgyakorlatok ülve (bokafozás) és állva. Függetlenfújás	Folyamatos levegővezetés
Memória fejlesztés	Gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.	
A helyes test- és hangszertartás kialakítása.		
A helyes szájtartás megalapozása, a fúvóka helyének kialakítása.	Brúzlás (ajakrezgés), fúvókázás egy hangon hosszan, csúszás le-föl.	
Basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben	Az előforduló hangok fogásai. Hangterjedelem G-b-ig	A növendék legyen képes egy oktáv hangterjedelemben belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon. 2 gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
A nyelvtechnika megalapozása.	A hangindítás megalapozása. Legato játék alapjainak elsajátítása.	
Karteknika	a tolóka kezelésének megalapozása	

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	Szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele. A 3/8-os, 6/8-os ütem és alla breve. A triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.	Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Memóriafejlesztés	hangsorok, 3-4 gyakorlat és	

	előadási darab kotta nélkül	
A játékmód további differenciálása	Staccato nyolcad mozgásban. Dinamika: pianótól fortéig. A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése. Hangterjedelem: G-d'-ig.	A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat tartalmazó gyakorlat eljátszására. 1 skála és 1 előadási darab kotta nélkül 2 gyakorlat
Hangképzés	Tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül. Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében	Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangképzés	az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.	
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	A 9/8-os, 12/8-os ütem. Ritmusképlet: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi. A dúr és moll hangsor szerkezete. A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.	

A manuális készség továbbfejlesztése.	A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül. A könnyed technika kialakítása. A legatojáték kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.	A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlatok eljátszására. Felhangkötések tartalmazó gyakorlatok. Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása. skála gyakorlat 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül
A társas zenélés alapjai	Két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	Ütemfajták: váltakozó ütemek. Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.	A tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése.	A manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.	Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása. Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása. skála első gyakorlat 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül
Hangképzés	Az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása. Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	Ütemfajták: váltakozó ütemek. Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.	A tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése.	A manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt	Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása. Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos
	tempójelzések következetes betartása.	előadása. skála első gyakorlat 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül
Hangképzés	Az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása. Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	Ütemfajták: váltakozó ütemek. Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok. A tenorkulcs olvasása, használata.	A tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése.	A manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.	Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása. Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása. skála első gyakorlat 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül
Hangképzés	Az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása. Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.	

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	Szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele. A 3/8-os, 6/8-os ütem különböző képletei, alla breve. A triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.	
Memóriafejlesztés	hangsorok és előadási darab kotta nélkül	
A játékmód további differenciálása	Staccato nyolcad mozgásban. Dinamika: pianótól fortéig. A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése. Hangterjedelem: G-d'-ig.	A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat tartalmazó gyakorlat eljátszására. Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül. Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül. Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok. Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül. Egy skála kotta nélkül, Egy gyakorlat, Két előadási darab kotta nélkül.
Hangképzés	Tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül. Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangképzés	az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.	
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	A 9/8-os és 12/8-os ütem. Ritmusképlet: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi. A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.	
A manuális készség továbbfejlesztése	A dúr és moll hangsor szerkezete. A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.	A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlatok eljátszására. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig. Barokk vagy klasszikus szonáta tétel előadása. 1 skála gyakorlat előadási darab kotta nélkül
A legato játékmód fejlesztése	kvar- és kvintkötések lefelé és felfelé.	Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok. Kvint- és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel.
A társas zenélés alapjai	Két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	Váltakozó ütemek. Ritmusképlet: különböző kevert ritmusok.	A tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.

A nyelv- és kar ill. ujjtechnika továbbfejlesztése.	A manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb	Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása. A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések. Hangsorok, terclépések,
	zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása. Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart-le és felfelé.	hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete. 1 skála gyakorlat előadási darab kotta nélkül
Hangképzés	A használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Kottaolvasás	Ütemfajták: váltakozó ütemek. Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.	A tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
Hangképzés	Az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.	

A nyelv- és kar ill. ujjtechnika továbbfejlesztése.	A manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása. Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart-le és felfelé.	Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása. Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása. Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása. A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terc-kötések. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete. 1 skála,
		gyakorlat, előadási darab kotta nélkül.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Kottaolvasás	Ütemfajták: váltakozó ütemek. Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok. A tenorkulcs olvasása használata.	A tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
Hangképzés	Az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.	

A nyelv- és kar ill. ujjtechnika továbbfejlesztése.	A manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása. Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart-le és felfelé.	Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása. Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása. Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása. A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete. 1 skála, gyakorlat, előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A

tanuló

– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg, rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel, legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzés technikát, befúvásmódot,

sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolokakezelést, legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben, tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,

alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, törekedjék játékában a tiszta intonációra,

rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával, tudjon önállóan hangolni, ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan, ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére, ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat, ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit, ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával: egy szabadon választott skála és hármashangzat–felbontás két oktávon keresztül, két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat

egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

Legyen képes a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával, az állóképesség növelésére árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona–tenorkürt–baritonkürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

„A” tagozat

Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat–felbontással.

Egy etűd; Steiner: Harsona–ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2.

Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z

13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat–felbontás, tercmenet).

Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6.

Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt „A”

tagozat

Egy másfél oktávos skála első képlete.

Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy másfél oktávos skála három képlettel.

Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) Clodomir:

Etűdök I–II. nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G.Giordani: Arietta 33., G.B.Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt „A”

tagozat

Egy másfél oktávos skála első képlete.

Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy másfél oktávos skála három képlettel.

Egy etűd; Steiner: Bariton–ABC (EMB14284) 70–86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130–137. nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző évfolyamokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	Baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése,	
	elsajátítása és gyakorlása. Díszítések és trillák. A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése. Az előforduló tempójelzések ismerete.	

A hangszerkezelés fejlesztése.	Az előadott művek levegővel való önálló tagolása. Gyors táncjátékok karakterisztikus megoldása. Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása. Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.	A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban. Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal. Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül. Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel. 1 skála, 1 gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
Hangképzés	Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (<i>pp–ff</i> -ig), különös figyelemmel a szép hangra.	
	A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Két oktávós skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsseptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk. Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel. Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.	A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése. A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.	Díszítések. Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés. Rövid előke, dupla előke. Trilla előkével, utókéval. 1 skála, 1 gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
	A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése. A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása. A záróvizsga sikeres letétele	Díszítések. Tripla– és duplanyelv gyakorlatok. Rövid előke, dupla előke. Trilla előkével, utókéval. 1 skála, 1 gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
	érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.	
	A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.	

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Kottaolvasás	Baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása. Díszítések és trillák. A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése. Az előforduló tempójelzések ismerete.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Az előadott művek levegővel való önálló tagolása. Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása. Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása. Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.	A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban. Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal. Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül. Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel. Egyszerű díszítések és trillák. Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések. Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat-felbontások (I–IV–V), hangköztanulmányok. 1 skála, 1 gyakorlat,
		1 barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül, 1 más stílusú előadási darab kotta nélkül.
Hangképzés	Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (<i>pp–ff</i> -ig), különös figyelemmel a szép hangra.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Két oktávós skála, tercskála; a főhármások, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk. Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel. Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása. Az ajkakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.	A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására. Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (<i>pp–ff</i> -ig) az egész hangterjedelemben. A kétoktávós ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor. 1 skála, 1 gyakorlat, 1 barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül, 1 más stílusú előadási darab kotta nélkül.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. Tenorkulcsban való	
	tájékozódás fejlesztése. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.	

A hangszerkezelés fejlesztése	Skálák két oktávós hangterjedelemben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A technikai virtuozitás fejlesztése.	Díszítések. Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés. Rövid előke, dupla előke. Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban. 1 skála, gyakorlat, előadási darab kotta nélkül.
Hangképzés	A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.	
Kamarazene és zenekari játék	A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A tenor– és altkulcsban való tájékozódás	
A hangszerkezelés fejlesztése	Technikai virtuozitás. Díszítések. Tripla és duplanyelv gyakorlatok. Rövid előke, dupla előke. Trilla előkével, utókéval. Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.	1 skála gyakorlat, előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése. A tanuló ismerjen különböző díszítéseket, trillákat, előkéket, tripla– és duplanyelvű megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje hangszerének múltját,
irodalmát, a kiművelt hangszeres technika
alapjait. Legyen képes

minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra, jó legato–
technikára, dupla– és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll. A vizsga
tantárgya és időtartama

Harsona–Tenorkürt–Baritonkürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB14143: 33–35., 37., 38., 44., 46–50. gyakorlatok nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).

Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel. Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel

Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 1–30. nehézségi szintjén.

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel

Egy etűd Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30–53. nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).

Egy más stílusú előadási darab. Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel

Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I. füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.

Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7–22. I. füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250–270 (EMB14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).

Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,
hangszerkezelés,
artikulációk és díszítések
alkalmazása, helyes
ritmus és tempó,
előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

A tanulmányok egész ideje alatt nagy hangsúlyt kell fektetni a következőkre:

A helyes légzés kialakítása, fejlesztése intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszer nélkül és hangszerrel). A szájizomzat fejlesztése: fúvóka és hangszer nélkül, csupán ajakrezgéssel fúvókával hangszerrel

hangindítás gyakorlása nyelv nélkül a légáramlás segítségével

Ezek a gyakorlatok minden hangszeres óra szerves részét képezik, a tanuló teherbírásától függően 5-10 perc időtartammal.

Egy év alatt az elvégzendő anyag a tanulók képességének, szorgalmának megfelelően az „A” tagozaton 40-50 gyakorlat és 3-4 előadási darab, „B” tagozaton 50-60 gyakorlat és 4-6 előadási darab.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Jó minőségű zongora, vagy pianínó.

Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

TUBA

Célok és feladatok:

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók életkori sajátosságaira, fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában tíz éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.

A növendék egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására, a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása, a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása, a hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása, a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása, a zenei hallás átfogó fejlesztése, zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása, az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása. Ismertesse meg a növendékkel a tuba történetét, a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit, a hangszer irodalmát, a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat, a tuba hazai és külföldi művészeinek, munkásságát.

Fejlesztési követelmények:

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával, hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal, a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat. Fordítson figyelmet a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal, a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal, csak fúvókával, hangszerrel, mindezek ellenőrzése fúvóka karikával. Tudatosítsa a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát, a helyes szájtartás – mint a jó „ansatz”, befúvási mód – kialakulása alapfeltételének fontosságát, a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét, a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a növendék hallását, belső hallását, intonációs képességét, hangszertechnikai tudását, megformáló- és előadói képességét.

Az elsajátított zenei fogalmak, ismeretek alkalmazása:

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése. A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése. A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése. Ismerje a növendék a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése. Az értékes zene megszerettetése. A növendék zenei ízlésének formálása. A tanuló életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társzművészetek iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben. Az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadása, ezek megőrzése.

Helyes tanulási szokások fejlesztése:

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására. Fordítsunk figyelmet a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a lapról olvasási készség fejlesztésére, a jó légzésre, annak erősítésére, a tudatos zenei memorizálásra, a művek zeneileg igényes kidolgozására. Tegye képessé a növendéket a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására, a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, a tiszta intonációra, folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra, a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tuba, mint hangszer ismertetése	A hangszer felépítése, részei, tisztántartása,	
A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs	A törzshangok olvasása basszuskulcsban. Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek. Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.	A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.
A helyes légzés alapjainak elsajátítása.	Légzőgyakorlatok ülve (bokafofogás) és állva. Függetlenfújás	Folyamatos levegővezetés
A helyes test- és hangszertartás kialakítása.		
A helyes szájtartás megalapozása, a fúvóka helyének kialakítása.	Brúzlás (ajakregzés), fúvókázás egy hangon hosszan, csúszás le-föl.	Az ideális tubahang igényének kialakítása. Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
		1 gyakorlat, 1 előadási darab.

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tuba, mint hangszer ismertetése	A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.	
A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs	A törzshangok olvasása violin- és basszuskulcsban. Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek. Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.	A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.
A helyes légzés alapjainak elsajátítása.	Légzőgyakorlatok ülve (boka fogás) és állva. Függönyfújás	Folyamatos levegővezetés
A helyes test- és hangszertartás kialakítása.		
A helyes szájtartás megalapozása, a fúvóka helyének kialakítása.	Brúzolás (ajakrezgés), fúvókázás egy hangon hosszan, csúszás le-föl.	Az ideális tubahang igényének kialakítása. Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai. 1 gyakorlat, 1 előadási darab.

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tuba, mint hangszer ismertetése	A hangszer felépítése, részei, tisztán tartása, a megszólaltatás módja.	
A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs	Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek. A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütemek. A nyújtópont alkalmazásának ismerete. A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete. Az előjegyzések (#, b) ismerete.	
A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.	Légzőgyakorlatok ülve (bokafozás) és állva. Függönyfújás	Folyamatos levegővezetés
A helyes test- és hangszertartás kialakítása.		
A helyes szájtartás megalapozása, a fúvóka helyének kialakítása.	Brűzölés (ajakrezgés), fúvókázás egy hangon hosszan, csúszás le-föl.	
Basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben	Az előforduló hangok fogásai. Hangterjedelem D-a-ig. Skála: (2 #, 2b előjegyzésig, két variációval)	A megadott hangterjedelemben belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett. 1 skála, 1 gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
A nyelvtechnika megalapozása.	A hangindítás megalapozása. Legato gyakorlatok ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.	

A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.	Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.	

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika. Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.	A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása. A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
Hangszeres ismeretek.	A hangterjedelem bővítése: C-b-ig. A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen. A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása. A helyes légzés folyamatos ellenőrzése. A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.	A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással. 1 skála dúrban, vagy mollban, legalább 2 variációval (2#, 2b előjegyzésig) 1 gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
A zenei memória fejlesztése.	A tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	Újabb ütemfajták és tempójelzések. A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus). A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek). A szerkezeti tagolás, da	
	capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái. A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).	
A játékmód további differenciálása.	A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig. A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése. A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése. A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése. Az intonáció fejlesztése.	A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására. Különböző karakterű és ritmikájú etűdök. Különböző játékmódok megvalósítása. skála kotta nélkül, különböző karakterű gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.	
Memóriafejlesztés.	Skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Alapvető hangszer karbantartási ismeretek	Kisebbségi hibák kijavítására történő felkészítés.	A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	A hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola). Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete. Újabb ütemfajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.) A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma). A tanult zeneművek	
	elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)	
A hangszerkezelés fejlesztése	A dinamikai differenciálás (pp–ff–ig). A hangterjedelem továbbfejlesztése kontra B–d’-ig.	A kialakított hangterjedelmén belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával. Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval. 1 skála öt képlettel 2 különböző karakterű gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 5 variációval.	
Memóriafejlesztés:	Előadási darabok kotta nélküli játszása.	Előadási darabok kotta nélküli játéka.
Hangképzés	Az előírt hangterjedelmén és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.	
A társas zenélés megalapozása.	Két–háromszólamú gyakorlatok játszása.	A társas zenélés követelményeinek ismerete.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése	Változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola). Az előadási darabok formai elemzése. A lapról olvasási készség fejlesztése.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése. A hangterjedelem továbbfejlesztése. A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres	A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása. Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban. Barokk vagy klasszikus előadási
	játékmód és fúvóstechnika birtoklása. A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével. A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése. Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között. A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival. A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása. Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.	darab stílusos előadása. skála, különböző karakterű gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése	Virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.	

A memória továbbfejlesztése	előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játszása.	
	A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése	változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák). A lapról olvasási készség továbbfejlesztése. A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.	
Hangszeres ismeretek	A dinamikai árnyalás kiszélesítése. A zenei memória továbbfejlesztése. A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a	Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok
	színpadi magatartás tökéletesítése. Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra. Hangterjedelem bővítése. A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével. A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival. A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.	játszása. Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b–ig dúrban, mollban, hat variációval. Magabiztos színpadi fellépés. skála, különböző karakterű gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
	A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.	

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika. A 3/8, 6/8, –os ütemek. A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete. Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.	
A hangszer kezelés fejlesztése	A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása. A helyes légzés folyamatos ellenőrzése. A befűvés, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása. A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése:	Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása. Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban. Magabiztos színpadi fellépés. Az „A” tagozat anyagán túl a
	ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen. A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.	skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás. skála kibővített képletekkel, variációkkal 2 gyakorlat, előadási darab kotta nélkül

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasás továbbfejlesztése.	Újabb ütemfajták és tempójelzések. A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus). A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek). A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus). A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.	
A játékmód további differenciálása.	A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése. A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig. A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése. Az intonáció fejlesztése.	A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására. Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás. Különböző játékmódok megvalósítása. Különböző karakterű és ritmikájú etűdök. 1 skála kibővített
		képletekkel, variációkkal, 2 gyakorlat, 2 előadási darab kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.	
Memóriafejlesztés	Skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Alapvető hangszer karbantartási ismeretek	Kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.	A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	A hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola). Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete. Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.) A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)	
A hangszerkezelés fejlesztése	Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig). A hangterjedelem továbbfejlesztése. A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása. Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.	A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával. A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció. skála három képlettel különböző karakterű gyakorlat, 2 előadási darab darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.	
Memóriafejlesztés.	Előadási darabok kotta nélküli játssza.	
A társas zenélés megalapozása.	Két–háromszólamú gyakorlatok játssza.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	Változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola). Az előadási darabok formai elemzése. A lapról olvasási készség fejlesztése.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése. A hangterjedelem továbbfejlesztése. Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt. A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása. A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével. A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése. Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között. A légzéstechnika, valamint a vitákapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival. A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.	A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása. Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása. A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása. A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni. skála három képlettel 2 különböző karakterű gyakorlat, előadási darab darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével.	
Memóriafejlesztés.	Előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játszása.	
	A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	Változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák). A lapról olvasási készség továbbfejlesztése. A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A dinamikai árnyalás kiszélesítése. A hangterjedelem továbbfejlesztése. A zenei memória továbbfejlesztése. A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése. Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra. A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével. A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival. A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.	Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása. Magabiztos színpadi fellépés. A díszítés és a trilla játékának ismerete. Fokozott tempójú skálázás. A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni. skála három képlettel 2 különböző karakterű gyakorlat, előadási darab, különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.	
	A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.	

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén Ismerje

a tanuló

a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,

a rokon rézfúvós hangszereket,

a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a

10. felhangig), alkalmazási területeit, a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,

különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,

a zenei mondanivaló megformálására az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására, a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,

a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására, az előadási darabok kotta nélküli játszására,

a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására, a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására, a hangszer önálló behangolására, a hangszer szakszerű karbantartására.

skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

az tanult anyagban előforduló hangterjedelemben belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával, az állóképesség növelésére, árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy skála legalább három variációval.

Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon:

Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén. Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.

Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.

Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,

állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása. Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása. A lapról olvasás fejlesztése.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A dinamikai szélsőségek (<i>pp–ff</i>), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása. A zenei díszítések, trillák tökéletesítése. A zenei memória továbbfejlesztése. Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása. Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.	A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása. Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása. skála variációkkal gyakorlat, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 5 #, 5 b előjegyzésig.	
	A csoportos együttműzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	A hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete. A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával. A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A formáló– és kifejezőkészség	Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok
	továbbfejlesztése. A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése. A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel. A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.	stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is). Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság. skála variációkkal gyakorlat, 1 előadási darab kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 6 #, 6 b előjegyzésig. Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.	
	A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
	A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése. A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése. A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése. A formálóképesség, zenei kifejezőképesség továbbfejlesztése.	A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete. Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban. skála variációkkal különböző karakterű gyakorlat, 1 előadási darab.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Skálatanulmányok 7# 7b előjegyzésig, tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.	
	A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
	Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése. A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével. A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése. A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése. A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése; A formálóképesség, zenei kifejezőképesség továbbfejlesztése.	A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. előjegyzésig. skála variációkkal gyakorlat, 1 előadási darab.
	A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése. Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.	

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi	
	kitérések felismerése, tudatosítása. Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása. A lapról olvasás fejlesztése.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A dinamikai szélsőségek (<i>pp-ff</i>), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása. A zenei díszítések, trillák tökéletesítése. A zenei memória továbbfejlesztése. Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása. A hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.	A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása. A növendék egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása; Barokk, klasszikus vagy romantikus előadási darabok. skála variációkkal gyakorlat, 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, 1 előadási darab kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Dúr és moll skálák 5 #, 5 b előjegyzésig. Virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok.	
	Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.	Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.	A hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete. A skálatanulmányok bővítése, az alap funkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával. A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.	
A hangszerkezelés	Az ismert hangterjedelem	Nagyobb terjedelmű,

fejlesztése	egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel. A formáló– és kifejezőképesség továbbfejlesztése. A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése. A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.	igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is). 1 skála variációkkal 2 gyakorlat, 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, 1 előadási darab kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.	Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig. Skálatanulmányok játszása fokozottabb tempóban.
	A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.	gényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság. Szólisztikus feladatok ellátása kamara–, szimfonikus–, illetve fúvós zenekarban.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
	A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan. A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.	
A hangszerkezelés fejlesztése	A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése. A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése. A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése; A formálóképesség, zenei kifejezőképesség továbbfejlesztése.	skála variációkkal gyakorlat, 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, 1 előadási darab kotta nélkül. előadási darab.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.	Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.

	A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.	Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése	A dupla- és triplanyelv megalapozása; nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
	Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése. A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;	
A hangszerkezelés fejlesztése	A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével. A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban. Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során. A zenei díszítések eszköztárának bővítése. A dupla- és triplanyelv használata.	A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kotta hűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül), különböző karakterű etűd, 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, 1 előadási darab kotta nélkül.
A manuális készség továbbfejlesztése.	Skálatanulmányok 7 #, 7 b előjegyzésig.	
		Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén Ismerje

meg a tanuló

a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait a tuba irodalmát,

a zeneirodalom híres tubaszólóit. Legyen képes a tanuló

a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,

a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7

#, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,

az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,

a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,

tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra, az önálló munkára. Tudja alkalmazni a tanuló a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait, a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes test- és hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására. a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)

játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait, árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato), a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozításra. Tudjon kontra F és f¹ között kiegyenlítetten,

különböző dinamikai árnyalatokkal,

tiszta intonációval, megfelelő nyelvtechnikával játszani.

ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke), alapszinten a dupla- és tripla nyelv-technikát, ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Egy skála, legalább 3 képlettel,

Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.

Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz

Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291, 297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.

Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F–dúr szonáta, C–dúr szonáta nehézségi szintjén.

Egy, az előbbtől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

megfelelés az előírt követelményeknek,

technikai felkészültség,

helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

hangképzés, intonáció,

hangszerkezelés,

artikulációk és díszítések alkalmazása,

helyes ritmus és tempó, előadásmód,

a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

memória, alkalmazkodóképesség,
állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök A
tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer. Jól hangolt zongora.

Egész alakot visszaadó tükör Minimum 2
darab kottaállvány. *Metronóm*

AKKORDIKUS TANSZAK

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

Célok és feladatok:

Tanítsa meg:

A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.

A gitár különböző behangolási módjait.

A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézzel egyaránt.

A gitáriródalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.

A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.

A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.

A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.

A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Fejlesztési követelmények:

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:

Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

Laza kar- és ujjtechnika.

A két kéz pontosan összehangolt mozgása.

Helyes fogástechnika, differenciált pengetés. Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:

Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.

Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.

Arpeggio gyakorlatokat.

A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:

Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.

Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására. A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:

A precíz hangszerhangolásra.

A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.

A tudatos zenei memorizálásra.

A lapról játékokra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A tanuló ismerkedjen meg életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével. Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs. Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem. Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad. A megtanult törzshangok ábécés nevei. A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.	Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben. Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> Két népdal, illetve gyermekdal, Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes testtartás, hangszer tartás és kéztartás kialakítása. A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal. Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.) Törzshangok megtanítása az első fekvésben.	

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A tanuló ismerkedjen meg életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével. Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs. Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem. Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad. Forte és piano. Az ütemhangsúly. A megtanult törzshangok ábécés nevei. A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.	Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben. Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kísérettel. Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> Két népdal, illetve gyermekdal, Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.
A hangszerkezelés fejlesztése	A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása. A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal. Ostinato és dudabasszus kíséret Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.) Törzshangok megtanítása az első fekvésben. Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka. A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.	

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével. Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs. Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem. Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad. Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus. Primo–secondo, Da Capo al Fine. A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano. Az ütemhangsúly. A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok. Kis– és nagyszekund. A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.	Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel. Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel. A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával. Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Egy magyar népdal,

A hangszerkezelés fejlesztése	– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása – A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal. – A többszólamúság megtanítása együttlpengetés nélkül, majd együttlpengetéssel. – Együttlpengetés két ujjal, különböző variációkban. – Kétszólamú dallam–kiséret játék együttlpengetéssel – Szünetek játéka az üres húrok tompításával.	– Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája, – Két előadási darab, melyben megvalósul az együttlpengetéses kétszólamúság.
	– Törzshangok megtanítása az első fekvésben. – Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben. – Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben. – Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8) – A darabokban előforduló hangnemek ismerete. – Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát. – Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése	Könnyű kétszólamú darabok eljátszása. Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor). Lapról játék az előző év nehézségi szintjén. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Játsszon a tanuló kétoktávós F– és G–dúr skálát az első fekvésben. – Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat. – A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése. – A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése. – Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban. – Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a	
	művekben. – Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást. – Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét. – A darabokban előforduló hangnemek ismerete. – A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete. – A dúr és moll hármashangzat felépítése	Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré). Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban. Könnyű táncjáték jellegzetességeinek megvalósítása.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években. – Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait. – Játsszunk a kétoktávos G– dúr skálát második fekvésben és a C– dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva. – Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban. – Fontos a hármashangzatok tanítása és gyakorlása. – Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron. – Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal. – Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél. – Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a	<i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd, – Három különböző jellegű előadási darab.

	dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása. – Kezdjük el a nem kívánt hangösszezsengések tompítását, kezdetben a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D) – Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával. – A dominánsszeptim–akkord megismerése.	Reneszánsz, barokk táncjátékok és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása. Terjedelmesebb etűd megtanulása.

A hangszerkezelés fejlesztése	– Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal. – Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait. – Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke). – Négyesfogások bevezetése. – A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval. – Vibrato megtanítása. – Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig. – Folytassuk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának tanítását. – Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio	Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.
	gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig. – Tört–akkord játék megtanítása.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása. – Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával. – Beszélgetés a romantikus és a XX. századi	Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint. Klasszikus táncművelek (pld. Sor Walzerek) előadása. Romantikus, (pld.

	zenéről a tanult darabok alapján.	Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait. – Kötéses díszítések továbbfejlesztése. – - Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással. – Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása. – Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását. – A tört–akkord játék továbbfejlesztése. – Folytassuk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is. – Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig. – - Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.	

¶6.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés. – Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján. – Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.	Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani. Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is. Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– Tanítsuk meg a háromoktávós dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll). – Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét. – Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása. – Törekedjünk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére. – Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése. – Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.	Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

Alapfok 2.évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8-os ütembeosztást. – Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket. – Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo). – Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket. – Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és – szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.	Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor). A dinamikai árnyalás gyakorlati megvalósítása. Az első fekvés más fekvéssel való összekapcsolása egyszerű etűdben vagy előadási darabban. A reneszánsz táncok jellegzetességeinek megfigyelése. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– Tanítsuk meg a kis barré-t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben. – Tanítsuk meg a kétoktávos G-dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is. – Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is. – Játsszassunk kettős- és hármasfogásokat is. – Kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is. – Tovább kell fejleszteni az arpeggio-játékot. – A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos. – Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is. – Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel. – Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.	– Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.

Alapfok 3.évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk. – Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig. – Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket. – Elméleti szinten foglalkozunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsszeptim–akkord felépítésével.	Barokk és klasszikus táncművek díszítése. Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab
A hangszerkezelés fejlesztése	– Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással. – Tanítsuk meg a kétoktávós C–dúr skálát, játszassuk a G–dúr skálát különböző fekvésekben. – Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal. – Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókát. – Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré-t. – Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio-játék különféle változatait. – Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait. – Alkalmazzuk a vibratót. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.	

Alapfok 4.évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit. – Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.	Különböző fekvések használata etűdökben. Klasszikus tánc-tétel, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket stílushű előadása. Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása. – Tanítsuk meg a háromoktávós E–dúr skálát. – Fejlesszük tovább a díszítési technikát. – Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.	Az év végi vizsga javasolt anyaga – Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést. – Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármass– és négyeshangzatok megfordításait. – Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket	Játsszon a tanuló reneszánsz műveket. Tudja előadni helyes tempóaránnal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét. Tanuljon meg a tanuló legalább egy terjedelmes etűdöt is. Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet. Nehézségi szint: L. Milan

A hangszerkezelés fejlesztése	– Tanítsuk meg a háromoktávós e–moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelembe,	pavane–jai, de Visée táncjátéka, könnyű Tarrega–, Marschner–darabok, Carcassi: Etűdök
	valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. – A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.	op. 60. Az év végi vizsga javasolt anyaga – Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása. – Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fuga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.	Különböző karakterű, nehezebb barokk táncjátékok előadása. Technikafejlesztés gyors előadási darabokkal, illetve etűdökkel. Nehézségi szint: Bach–szvit/pariták könnyebb táncjátéka, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer–etűdök, Villa–Lobos–prelűdök.

<i>A hangszerkezelés fejlesztése</i>	– Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása. – Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben. – Tanítsunk tercskálákat. – Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése. – A tanuló ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.	

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A” tagozat

A tanuló rendelkezze a gitárjátékhoz szükséges koncentrációképeséggel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különbözö stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készség szinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré-t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,

- a nem kívánt hangösszezsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt). Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:
- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E–dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat. A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gitár főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
- Egy klasszikus etűd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.
- Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:
Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)

Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss táncjátéka, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)

Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey:

Gitárgyakorlatok VI./1.)

Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.)

XX. századi / Kortárs zene; Bartók–Szendrey: Gyermeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X. nehézségi szintjén.

„B” tagozat

– 3 oktávós dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.

– Egy klasszikus etűd; Carcassi: Op. 60./8.–17. etűdök nehézségi szintjén.

– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane

Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach:

Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei.

Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15.

Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)

XX. századi / Kortárs zene; Bartók–Szendrey: Gyermeknek–ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI–XV. nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.	A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.	<i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd – Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia) – Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formában terén. (Szonáta és rondóforma)	A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit. Az előadásmód fejlesztése a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése. – Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása. – Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.	<i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus) – Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.	Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd,
A hangszerkezelés fejlesztése	– A tanult gyakorlatok rendszeres ismételése, a hiányosságok pótlása. – Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.	– Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.	Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. – A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.	
	– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával. – Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. – Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.	A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etüd, – Három különböző stílusú előadási darab.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása. – Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvít, partita, fantázia, fuga) – Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma) – Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátátételt.	A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit. Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színebb megszólaltatásának irányába. Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására. <i>Az év végi vizsga javasolt</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.	

	– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása. – Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok. – Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.	<i>anyaga</i> – Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus) – Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.	Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására. Az év végi vizsga javasolt anyaga – Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása. – Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok. – Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.	A tanuló legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.

A hangszerkezelés fejlesztése	– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása – Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával. – Személyre szabott bemelegítési szisztéma	Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására. Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására. Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására. A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.
	kidolgozása. – A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.	<i>Az év végi vizsga javasolt anyaga –</i> Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B” tagozat (Az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gitár főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála.

- Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI–XV. nehézségi szintjén.
 - Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtétéles; reneszánsz és barokk darabok; John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű táncművek, Lantszvittek (EMB 13184), klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc (EMB 13519 kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelud II. V. nehézségi szintjén
 - Egy kamaramű; Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor–Mosóczi) nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála, szextskála

- Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 (Universal) nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. (EMB 12963) nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén.
 - Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű; reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint (EMB 7031, EMB 7793, EMB 12033), J. Dowland: Luis Milan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei (EMB 13248), J. S. Bach: Lantszvittek (EMB 13184), csellósztvittek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; Fernando Sor szonátái; romantikus szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok (EMB 8327) J. K. Mertz (EMB 13157, EMB 13519) továbbá Moreno-Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelüdök, Choros nehézségi szintjén.
 - Egy kamaramű; Vivaldi könnyebb versenyművei, Giuliani: Duo Concertante per flauto e chitarra, Joplin: Ragtime nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és hangszer tartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása, – memória,

ÜTŐ

Célok és feladatok:

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszerstanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Fejlesztési követelmények:

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, – a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet

- a helyes test-, és kéztartás kialakítására,
- pontos tempótartásra,
- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Ismeretek, hangszerkezelés, technika.	– Dallamhangszeren 2–3 hang hangkészletű gyermekdalok. – Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet. – Bevezetés a 4/4-es számolásba. – A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal. – Kamarazene-jellegű	Ritmusgyakorlat Ritmus–duó. Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren. Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
	együttes játék a szaktanár ötletei alapján.	– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó, – Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A leggyakrabban használt hangszerek ismerete. – Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek. – Metrum: páros és páratlan löktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem. – Záróvonal, ismétlőjel, <i>f</i>, <i>mf</i>, <i>mp</i>, <i>p</i> dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.	Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból). Ritmus– duó. Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren. Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,

A hangszerkezelés fejlesztése	– Helyes testtartás. – „Szimmetrikus” verőfogás. – Váltott kézzel való játék. – Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok). – Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék. – Különböző verők használata.	– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete. – A tizenhatod, a pontozott	Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból. Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási
	nyolcad érték és szünet. – Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8). – Dinamika: <i>ff</i>, <i>pp</i>, <i>sf</i>. – Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata. – A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.	darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben. Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás). Mozgáskoordináció: kéz–lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz

A hangszerkezelés fejlesztése	– A kisdob megfelelő magasságának beállítása. – Helyes verőfogás. – Kar és csukló használat. – Ejtegetés. – Nyolcados technikai gyakorlatok. – Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása. – Hangszerek és verők váltása az együttes játékban. – Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása. – Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.	felezés, harmadolás, negyedelés) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy kisdob gyakorlat, – Egy dallamhangszeres műkotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete. – A triola (nyolcad– és tizenhatod–triola). – Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2b előjegyzésig. – Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban. – A periódus értelmezése.	Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból. Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben. Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy kisdob
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.	– Egy gyakorlat vagy duó, – Egy dallamhangszeres mű

	– Szélsőséges dinamikák alkalmazása. – A kisdob–tremolo előkészítése. – Pattintott dupla ütések kisdobon. – Paradiddle kézrendek. – Tizenhatodos technikai gyakorlatok. – Hangsúlyozás. – Open Stroke Rolls.	kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása. – Harmincketted, „nagy–triola”, alla breve. – Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig. – Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.	Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása. Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren. Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben. Rövid rudimental szóló kisdobon. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– Nyitott és zárt ütés. – Closed Stroke Rolls. – Előké (egyes–, kettes–, hármass–, négyes előke kötve). – Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás. – Skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren. – Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék. – A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).	– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó, – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A basszuskulcs ismerete. – Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása. – Változó tempók alkalmazása. – Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren. – A játszott anyag formai elemzése. – Zenehallgatás, hangverseny-látogatás. – Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.	Tremolós gyakorlatok megszólaltatása. Hangszerváltások együttesben. Üstdob-gyakorlatok megszólaltatása. Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása. Tremolós üstdob-gyakorlatok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob gyakorlat, – Egy dallamhangszeres műkotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A tremolo gyakorlati tökéletesítése. – Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval. – Hármashangzat-felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása. – Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben. – Az üstdob kezelése, hangolása. – Kézrendek az üstdobokon. – Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása. – Üstdobtremolo (kiütött tremolo).	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola. – A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete. – A megfelelő kézrend	Játék dobszerelésen: – hangsúlyok kiosztva, – kisdob–nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok A szerzett készségeknek
	kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint. – Dobszerelés ismerete. – A „kétszólamú” hangsúlyjáték.	megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúlyjáték dobszerelésen kiosztva. – Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel. vagy – Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaramű és egy zongorakíséretes előadási darab.) – Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.
A hangszerkezelés fejlesztése	Drum Set játék: Helyes test– és verőtartás. Ütésterületek meghatározása. Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen. Egyszerűbb függetlenítések.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete. – Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig. – Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban. – Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társzművészetekkel való	A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon). Dobszerelésen tánczenei– vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal.
	kapcsolatok. – A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.	(periodikus tagolás) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– Egyszerűbb 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren. – Egyszerűbb tánczenei alaprítmusok megszólaltatása dobszerelésen. – Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kíséreszólammal) – Kiütött előké.	– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is. – Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen. – Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab. vagy – Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon) – Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab. – Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek. A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása. – Harmincketted, „nagy– triola”, alla breve. – Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.	Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása. Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren. Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
	– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.	Rövid rudimental szóló kisdobon. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– Nyitott és zárt ütés – Closed Stroke Roll – Előké (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve). – Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás. – Nehezebb skála– gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren. – Különböző hangszer– kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása. – Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék. – A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).	– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó. – Egy rövid rudimental szóló kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel. – Egy kamaramű. – Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A basszuskulcs ismerete, olvasása. – Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása. – Változó tempók alkalmazása. – Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren. – A játszott anyag formai elemzése. – Zenehallgatás, hangverseny-látogatás. – Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.	Tremolós gyakorlatok megszólaltatása. Bonyolultabb hangszerváltások együttesben. Üstdob-gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3–4 hangszeren is). Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása. Tremolós üstdob-gyakorlatok. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy tremolós üstdob-gyakorlat (lehetőség szerint
A hangszerkezelés fejlesztése	– A tremolo gyakorlati tökéletesítése. – Különböző dinamikák	– Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150-ből az 1.–20.) – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel. – Egy kamaramű.
	alkalmazása tremolóval. – Hármashangzat-felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása, hangok lefogása. – Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben. – Árnyalt dinamika alkalmazása. – Az üstdob kezelése, hangolása. – Kézrendek az üstdobokon. – Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása. – Üstdobtremoló (kiütött tremoló).	3–4 hangszeren).

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola. – A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete. – A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint. – Dobszerelés ismerete. – A „kétszólamú” hangsúly-játék.	Játék dobszerelésen: – hangsúlyok kiosztva – kisdob–nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer szólamok Kétszólamú játék dallamhangszeren. A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren. Rudimental szóló dobszerelésen.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Drum Set játék: – Helyes test- és verőtartás. – Ütésterületek meghatározása. – Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen. – Egyszerűbb függetlenítések.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly-játék dobszerelésen kiosztva. – Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen. – Rudimental szóló dobszerelésen. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill.

		kamaramű. vagy – Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel. – Egy kamaramű. – Egy tremolós üstdob– gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből a 20.–40.)

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete. – Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig. – Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban. – Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok. – A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.	A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon). Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (periodikus tagolás). Szólójáték dobszerelésen.

A hangszerkezelés fejlesztése	– 3–4 verősfeladatok megoldása dallamhangszeren. – Egyszerűbb tánczenei alaprítmusok megszólaltatása dobszerelésen. – Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kíséretszólammal) – Kiütött előkék.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (lehet élő– vagy rögzített zenéhez is). – Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen. – Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill.
		kamaramű. – Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében). vagy – Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.) – Egy kamaramű. – Egy Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében). – Egy tremolós üstdob– gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren). – Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon (pl. Wilcoxon 150–ből a 30.–50.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat, – a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
- árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
- különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
- a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
- hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
- az üstdob önálló hangolására,
- a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
- rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe, – céltudatos, módszeres gyakorlásra – pontos tempótartásra.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
- legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Ütő főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc „B”
tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.

- Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
 - Egy kamaramű; Krell–Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén.
 - Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
- A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két kisdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén.
 - Egy skála hármashangzat–felbontással.
 - Egy dallamhangszeres mű; Bach: h–moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsálmányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a–moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén.
 - Egy kamaramű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS–tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén.
 - Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
- A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában. – Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete. – A Drum Set szerepe a zenekarokban. – A leggyakoribb Drum Set notációk. – Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.	Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése. A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával. Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólammal. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– A helyes ülés mód és verőtartás megtalálása. – A laza ütésteknika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe) – Nyomott és pattintott	– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő-

	előkéek alkalmazása (2–3–4-es). – Double Paradiddle. – Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban. – Pedálok használata dobszerelésen.	vagy rögzített zenéhez is.) – Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. – Egy dallamhangszeres műkotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű. – Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is. vagy – Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.) – Egy kamaramű. – Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is. – Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin. – Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában. – Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció). – Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban. – A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.	A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése. A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása. Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon. Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.

A hangszerkezelés fejlesztése	– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása. – 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken. – A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása. – Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok) – A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása. – Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll	Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.) – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy – Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.) – Egy kamaramű. – Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság. – Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság	Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése. A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
	fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában. – Latin ütőhangszerek ismerete. – Polimetria ismerete.	Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban. Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin. Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.

A hangszerkezelés fejlesztése	– 3–4 timpanis játék technika fejlesztése. – Stabil tempó tartás metronómmal. – Speciális ütőfajta intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó) – Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, stb.) – A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika. – Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása. – A dobszerelés hangolása.	Seprűvel való játék dobszerelésen. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.) – Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy – Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. – Egy kamaramű. – Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és	A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése. A tanuló képességeihez

	zenekari irodalmában. – A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság. – A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete. – Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével. – Improvizáció. – Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.	mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren. Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen. „Ad Libitum” – dobszólo szerelésen. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret
A hangszerkezelés fejlesztése	– Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel. – Stabil tempótartás „belső metronóm”-mal. – Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával. – A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal. – Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken. – Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.	– ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel. – „Ad Libitum” – dobszólo szerelésen. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kíséréttel, ill. kamaramű. vagy: – Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. – Egy kamaramű. – Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése. – Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése. – Korszerű gyakorlási módok megismerése. – Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete. – Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig. – A leggyakoribb Drum Set notációk. – A Drum Set szerepe a zenekarokban. – Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban. – Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.	Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése. A kiválasztott zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban. Többféle – nyomott és pattintott – előképet tartalmazó kisdob darab előadása. Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is. Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>

A hangszerkezelés fejlesztése	– A helyes ülés mód és verőtartás megtalálása. – A laza ütéstechika kialakítása. – Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása. – Stabil tempótartás metronómmal. – Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása. – Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4-es). – Egykezes hangsúlyvezetés (jobb-, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban. – Pedálhasználat	– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.) – Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. – Egy dallamhangszeres műkotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű. – Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is, vagy – Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.) – Egy kamaramű.
	dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.	– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is. – Egy set-up szólódarab. – Üstdob darab 3–4 timpanin. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába. – Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában. – Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció) – Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban. – A kortárs zene notációs sajátosságai. – A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.	A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése. Magabiztos lapról olvasási készség. Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása. Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon. Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen. Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum
A hangszerkezelés fejlesztése	– 3–4 verővel való játék dallamhangszereken. – A vibrafon–pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában. – A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása. – Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one”-os felvételekhez.	– Hi Hat ütve – Snare Drum) <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.) – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű

	– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása. – Aszimmetrikus ütés-magasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva. – Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok) – Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.	kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű. vagy – Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.) – Egy kamaramű. – Egy set–up szólódarab. – Üstdob darab 3–4 timpanin. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával. – A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság. – Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában. – Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések. – Polimetria ismerete.	Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése. Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban. Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin. Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten (esetleg szólójáték). Seprűvel való játék dobszerelésen. Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)

	– A „relax” és „drive” érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
A hangszerkezelés	– Moeller-féle ütéstechika.	

fejlesztése	– 3–4 timpanis játéktechnika. – Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó) – A dobszerelés hangolása. – Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.) – A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika. – Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.	– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.) – Autentikus latin ritmusok 2 congán. – Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy – Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. – Egy kamaramű. – Egy set–up szólódarab. – Egy üstdob darab 3–4 timpanin. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,– kamarazene– és zenekari irodalmában. – A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság. – A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete. – Ismerkedés a jazz–szel és	Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása. A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése. Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel. Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
	az értékes könnyűzenével. – Improvizáció. – Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.	Virtuóz szólódarab kisdobon. Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszereléssel. Seprűvel való játék,

A hangszerkezelés fejlesztése	– Szóló- és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel. – Stabil tempótartás „belső metronóm”-mal. – Többszörös piano játék megvalósítása. – Az összes ismert kisdob- tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott. – Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen. – Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával. – Swinges, ill. latinos frazeálás. – A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal. – Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken. – Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.	különböző stílusokban. „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon. – Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy – Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. – Egy kamaramű. – Egy set-up szólódarab. – Egy üstdob darab 3–4 timpanin. – Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését, – az ütőhangszerek irodalmát.
- Legyen képes a tanuló

- szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
- nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
- sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken, – zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására, – értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
- stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
- poliritmikus, illetve polimetrikus játékra

Rendelkezzék a tanuló

- megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
- egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel, – biztos zenei memóriával és koncentrálóképeséggel,
- kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
- megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
- tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló

- stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret–, ill. szóló funkcióban
 - poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
 - a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.
- Rendelkezzék
- olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Ütőhangszerek

„A” tagozat minimum 10 perc „B”
tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén. – Egy dallamhangszeres mű; Dvořák: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
- Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi–

rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén.

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

- Dobszerelésen tánczenei,– latin,– swing,– vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zenemű formájának megfelelő periodikus tagolással.)

„B” tagozat

- Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink:

Kisdobszvit (Zimmermann– Marcia nehézségi szintjén.

- Egy skála hármashangzat–felbontással (4#, 4b–től).
- Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele); J. S. Bach: a–moll partita, Rimszkij–Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a–moll hegedűverseny, Musser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnynin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén.

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

- Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
 - a különböző vonásnemek elsajátítására,
 - a pizzicato–technikára, a pergő–technikára,
 - az üveghangok megszólaltatására,
 - a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
 - a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
 - a lapról olvasási készség fejlesztésére,
 - a tudatos zenei memorizálásra,
 - a művek zeneileg igényes kidolgozására, – a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

Fejlesztési feladatok A <i>hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.</i> – A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok. <i>Készségfejlesztés A</i> <i>hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása</i> – a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről; – a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása – a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése; – a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása. Hangszer nélkül – emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak); – közelítés – távolítás; – súlyérzet; – rotálás, tengelyfogás érzete; a hegedű „fészek” megismerése. A hegedűtartás, vonótartás kialakítása: a hangszer pengetéssel való megszólaltatása; a vonóval való megszólaltatás elemi formái; a billentés, hűrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása	Ajánlott tananyag: Gyermekdalok eljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása. Kodály: 333 olvasógyakorlat Forrai: Óvódás énekeskönyv Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I. Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I. Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC Szilvay: Színes húrok I.	Követelmény A hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása A tanulók figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Fejlesztési feladatok</i> <i>Zenei ismeretek</i> – Kottaolvasási ismeretek fejlesztése – Egész, fél, negyed, nyolcad, és szünetei ismerete – Módosítójelek – Dallamsorok felismerése <i>Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés</i> – Helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása – Billentő mozgás fejlesztése – A két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése – Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására – Vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása	<i>Ajánlott tananyag:</i> 30–40 gyakorlat Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I. Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC <i>Dénes–Lányi: Hegedűiskola I. füzet</i>	<i>Követelmény</i> Tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját Törekedjen a tiszta intonációra Tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása</i> – A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása. – A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar– rotáció).	<i>Zenei ismeretek</i> – Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül. – Metrum, mérőütés, tempó. – Ütem: 2/4, 4/4, 3/4. – Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik.	Követelmény Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon. Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A billentő mozgások kialakítása. Tenyerérzet. – Intonáció a tanult hangkészletben - A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. - Húrsík-érzet, – vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve. – Vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor. – A szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során. – Hangsorok egyszerű vonásnemekkel.	– Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett. – Módosítójelek, előjegyzés. – Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete. – A hármashangzat fogalma. – Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések. – Memóriafejlesztés. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola I. Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I. Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC	Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra. A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga –</i> Két különböző jellegű tanulmány, – Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Követelmény Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon. Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban. Olvasson folyamatosan	<i>Zenei ismeretek</i> – A kottaolvasás továbbfejlesztése. – A tempó- és dinamikai jelzések ismerete. – Egyszerű és változó ütemek. – Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod – Hangközök: szekund, terc, kvint.	Követelmény Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül. Ismerje az új ritmusokat. Legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni. Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra. A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két különböző jellegű tanulmány, – Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.	Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola II. Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II. Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC Kodály: Biciniumok	kifejezéseket. A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két etűd, – Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása</i> – Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő-készség fejlesztésére az I. fekvésben – Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe). – Kettősfogás-játék: tercek, szextek. – Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon. – Nagy és kis détaché. – Martelé a vonó különböző részein. – A legato fejlesztése, vonáskombinációk. – Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése. – A vibrato fejlesztése. – A hangszer önálló felhangolása.	<i>Zenei ismeretek – A harminckettő és a szinkópák nehezebb formái. – Szűkített és bővített hangközök.</i> – A hármashangzat és fordításai. – A dominánsseptim hangzat. – Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben. – Kvintkör, klasszikus periódus. – Két- és háromtagú kis formák elemzése. – Ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent. – Memóriafejlesztés. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedőiskola III–IV. Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola III. Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva) Konyusz: Kettősfogások az	Követelmény A tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására. Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla. Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök). A tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások). A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két etűd (különböző technikai feladatokkal) – Két zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus táncjáték), lehetőleg kotta nélkül.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
	első fekvésben. Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek. Kodály: Biciniumok Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók Szervánszky: Duók Z. 3083 Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva) Bartók: Duók	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása</i> – Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése. – 1/2 fekvés, II–III. fekvés, fekvésérzet. – A vibrato fejlesztése – Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is. – A kromatikus játéktechnika fejlesztése. – Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban. – A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése. – A dobott vonás (spiccato) előkészítése. – Az akkordjáték és a kettősfogás-játék fejlesztése első fekvésben. – A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).	Zenei ismeretek – A tempó– és a dinamikai jelzések bővebb ismerete. – Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek. – A teljes kvintkör. – A játszott anyag zenei – formai és harmóniai – elemzése a tanár segítségével. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV. Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B. Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I. Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva) Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben Pleyel: Duók Szervánszky: Duók Z. 3083 Mozart: Duók K. 487 Bartók: Duók Hegedűduók kezdőknek (Vigh)	Követelmény Ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat. Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang). Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is. Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására. Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket. A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga –</i> Két etűd, – Két zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása</i> – Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése. – A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése. – Kettősfogás–játék a fekvések alkalmazásával. – A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság). – Az akkordjáték fejlesztése – játéka könnyebb fekvésváltásokkal is. – Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon. – Az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése. – Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.	<i>Zenei ismeretek</i> – A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete. – Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord. – A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto. – A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése. – Klasszikus táncok. – Romantikus karakterdarabok. – Variációs forma. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI. Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V. Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II. Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I. Dancla: Etűdök op. 68 Bloch: Hangsoriskola II–III. Bartók: Duók Mozart: Duók K. 487 XX. századi kamarazene–művek A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II. Négy évszázad könnyű triói Z. 13548 A barokk triószonáta Z. 13549	Követelmény Ismerje és játssza a dūr és moll hangsorokat (5#, 5b előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig. Ismerje a IV. és V. fekvést. Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára. Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika). Alkalmazzon folyamatos vibratót az éneklő jellegű műveknél. Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani. A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd, – Egy zongorakíséretes mű lehetőleg kotta nélkül – Egy kamaramű (tanárral vagy tanulótársaival).

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása –</i> Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben. – Háromoktávós hangsorok akkordfelbontásokkal. A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése: – trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is); – természetes üveghangok. A vibrato fejlesztése minden fekvésben.	<i>Zenei ismeretek</i> – Barokk művek felépítése (szonáta, koncert). – Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben. – Kifejező és stílusos artikuláció. – A portamento fogalma. – A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján. Ajánlott tananyag Mazas: Études especiales op. 36 I. füzetből válogatva, Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI. Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V. Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II. Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I. Dancla: Etüdök op. 68 Bloch: Hangsoriskola II–III. Bartók: Duók Mozart: Duók K. 487 XX. századi kamarazene–művek A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II. Négy évszázad könnyű triói Z. 13548 A barokk triószonáta Z. 13549	Követelmény Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzék jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén. Legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két zongorakíséretes előadási darab, lehetőleg kotta nélkül – az egyik kamarazene is lehet.

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek</i> A vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika, A martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái. A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése. Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére: – ejtő – emelő billentés; – a húrvaltó-készség fejlesztése; – az ujjak nyújtása, csúsztatása; – a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext); – a fekvésjáték és a vibrato előkészítése; Vonókezelési feladatok: – a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészekben, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, – a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”. A magyar népdalok játékaival kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák. Nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato is, valamint a szinkópa.	<i>Zenei ismeretek – A kottaolvasás továbbfejlesztése. – A tempó- és dinamikai jelzések ismerete.</i> – Egyszerű és változó ütemek. – Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod – Hangközök: szekund, terc, kvint. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola II.; III–IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II. Schradiéck: Ujjgyakorlatok Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)	Követelmény A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal. Önálló hangolás. Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga –</i> Két etűd – Két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása</i> – A tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV–V. fekvés elsajátítása. – Ismerkedés a VI–VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás–gyakorlatok). – A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése. – A fekvések összekötése I– V. fekvésig. – Az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyzólamú tört akkordok tanulása. – Hangsorok 5#–5b előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon. – A pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása. – A vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál. – Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása. – A kettősfogás–játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).	Zenei ismeretek – A tempójelzések bővebb ismerete. – Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem. – A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete. – Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord. – A rondó– és a szonátaforma főbb jellemzői. – Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato. – Az egészhangú skála. – A portamento fogalma. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III–IV. Dénes– Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI. Sándor –Járdányi– Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767 Kayser: 36 etűd op. 20 I–II. Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.) Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.	Követelmény Játsszon a tanuló felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakterérzékeny vonótechnikával. Zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez. Vibratója legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is. Tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni. Könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd – Két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése,</i>	Zenei ismeretek – A ciklikus művek	Követelmény Memóriafejlesztés: hosszabb

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>ismeretek átadása</i> – A játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig. – Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon. – A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése. – Pergőtechnika. – A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang. – A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása. – Spiccato játék középtempóban. – Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.	felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése. – Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben. – A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása. – Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok. – Ismerkedés korunk zenéjével. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Mező – Skultéry: Hegedűiskola V–VI. Kayser: 36 etűd op. 20 II. Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II. Dancla: Etűdök op. 68 Ševčík: Fekvésváltások op. 8 Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68 Feiglerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva) Mazas: Études spéciales op. 36, I. Régi kamarazene (Pejtsik–Szász): Duók, Triók Bartók: Duók Lendvay: Duók (Z. 13224) Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254) Kiss Zs.: Duók Z. 12565 Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)	terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is). Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben. Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására. Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen. Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Két etűd (közülük az egyik klasszikus etűd), Két zongorakíséretes mű – az egyik vagy koncert, vagy szonáta.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok <i>A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása</i> – A játékkészség fejlesztése - I–VII. fekvésig. – Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc-, szext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend”, ujjazatos kromatika). – A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése. – Pergőtechnika. – A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang. – A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása. – Spiccato játék középtempóban. – Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.	<i>Zenei ismeretek</i> – A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése, szekvenciális szerkesztés a barokk művekben. – A bécsi klasszikusok játékahez vezető könnyedebb játékmód kialakítása. – Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok. – Ismerkedés korunk zenéjével. – Az elérendő készség szintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg. – Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése. Ajánlott tananyag Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI., II. rész Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68 Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül) Kayser: 36 etűd op. 20, III. Ševčík: Fekvésváltás op. 8 Ševčík: Trillagyakorlatok op.	Követelmény A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott. Legyen képes tudatos helyezkedő–műveletekre a tiszta intonáció érdekében. A fekvésváltásokat és a vibrátót a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani. Az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani. Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két etűd, – Egy koncerttétel vagy egy zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I–II. tételt játszani) kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó– és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést, – a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését, nult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
 - ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
 - szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
 - technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
 - tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
 - az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
 - szép hangon való, karakteres előadásra,
 - a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
- Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- Háromoktávós skála, akkordfelbontásokkal,
- Két szabadon választott etűd,
- Egy versenymű saroktéttele,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors téttele, vagy egy lassú és egy élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Hegedű főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma

A” tagozat

- Egy etűd; Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert–tétel, vagy szonáta–tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk–sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére; Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.
- Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
- Egy koncert– vagy szonáta–tétel; Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok – A hajlékony hang kialakítása, – Alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása, – A fekvésváltás könnye alkalmazása, – A hűrváltó mozgások fejlesztése. Ajánlott tananyag Mazas: Études speciales op. 36, I. Mazas: Études brillantes op. 36, II. Feigerl: 24 Etüd Kayser: Etüdök III. Block: Hangsoriskola Vivaldi: G–dúr Koncert Haydn: D–dúr Koncert no.2. Komarovszkij: A– dúr Koncert Händel: E–dúr Szonáta Corelli: e–moll Szonáta Haydn: Menüett D–dúr, F–dúr Vivaldi: SicilianoRubinstein: Polka	Követelmény Legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etüd – Egy előadási darab (választható koncerttétel, szonáta vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
<i>Fejlesztési feladatok</i> – Jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál) – A tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában <i>Ajánlott tananyag</i> Mazas: Études speciales op. 36, I. Mazas: Études brillantes op. 36, II. Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 Kayser: 36 etűd op. 20, III. Vivaldi: e–moll, E–dúr Koncert Vivaldi: d–moll Kettősverseny Stamitz: B–dúr Koncert Händel: g–moll Szonáta Corelli: A–dúr Szonáta Mozart: Albumok (Dobszay) Veracini: Largo (Remekművek sorozat) Járdányi: Magyar tánc Bartók: Duók <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd, – Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.	<i>Követelmény</i> Legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is. A fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos A tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
<i>Fejlesztési feladat</i> – A korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása – A bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése <i>Ajánlott tananyag</i> Mazas: Études speciales op. 36, II. Feigerl: II. Füzet Block: Skálák Schrädieck: Ujjgyakorlatok Bach: a–moll Koncert Mozart: D–dúr (Adelaide) Koncert Stamik: B–dúr Koncert Beriot: a–moll Koncert Tartini: F–dúr Szonáta Händel: A–dúr Szonáta Schubert: A méh Gluck: Melódia (Remekművek sorozat) Wieniawsky: Legenda Beethoven: Romanc (F dúr) Bartók: Szonatina Vivaldi: d–moll Kettősverseny Stamitz: B–dúr Koncert Händel: g–moll Szonáta Corelli: A–dúr Szonáta Mozart: Albumok (Dobszay) Veracini: Largo (Remekművek sorozat) Járdányi: Magyar tánc Bartók: Duók	<i>Követelmény</i> Legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is. Tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd, – Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
<i>Fejlesztési feladatok</i> – Zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka, – Gyorsabb tempójú futamok fejlesztése, – Hangképzése a zenei kifejezést szolgálja. <i>Ajánlott tananyag</i> Mazas: Études brillante II. Feigerl: Etüdök Block: Skálák Schrädieck: Ujjgyakorlatok Bach: E–dúr Koncert Mozart: G–dúr Koncert Spohr: d–moll Koncert Kabalevskij: C–dúr Koncert Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre Locatelli: g–moll Szonáta Bach: E–dúr Partita Bruck: Air Rachmanyivov: Vocalise Bartók: Szonatina Bartók: Román népi táncok	<i>Követelmény</i> Legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére. Tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd, – Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok – Billentés alapformáinak tudatos alkalmazása – Húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése Ajánlott tananyaga Mazas: Études spéciales op. 36, I. Mazas: Études brillantes op. 36, II. Feiglerl: 24 Etüd Kayser:Etüdök III. Dont: Etüdök op. 37 Block: Skálaiskola Vivaldi: a–moll, d–moll Koncert Haydn: G–dúr Koncert Viotti: G–dúr Koncert Händel: g–moll, F–dúr Szonáta Corelli: e–moll Szonáta Dancsa: Solo I., II Vivaldi: Siciliano Farkas: Szonatina Bartók: Duók Mozart: D–dúr, A–dúr koncert Telemann: 12 Szólófantázia Bach: E–dúr Hegedűverseny Mozart: G–dúr Hegedűverseny Spohr: d–moll Hegedűverseny Bruch: g–moll Hegedűverseny Tartini: g–moll Szonáta Veracini: e–moll Szonáta Bach: Partita Smetana: Hazámról Beethoven: Romanc (F–dúr) Kreisler: Preludium és Allegro De Falla: Spanyol Tánc	Követelmény Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire. Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani. Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etüd, – Két előadási darab – koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
<i>Fejlesztési feladatok</i> – Oldott és rugalmas billentés kialakítása, – Könnyed és folyamatos fekvésváltás, – Ritmikus pergőjáték. <i>Ajánlott tananyaga</i> Mazas: Études speciales op. 36, I. II. Feigler: 24 Etüd Kayser: Etüdök III. Dont: Etüdök op. 37 Sevcik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat Flesch: Hangsoriskola Bach: a–moll E–dúr Koncert Haydn: G–dúr Koncert Stamitz: B–dúr Koncert Händel: Szonáták Tartini: Szonáták Veracini: Szonáták Brahms: A–dúr Keringő Smetana: Hazámról Gluck: Melódia (Remekművek) Franceour: Sicilien és Rigaudon Bartók: Duók	<i>Követelmény</i> Legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre. Könnyed és folyamatos fekvésváltás. Ritmikus pergőjáték. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etüd, – Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
<i>Fejlesztési feladatok</i> – Kombinált vonások gyorsabb alkalmazása – Különböző fajta dobott és emelt vonások játéka <i>Ajánlott tananyag</i> Kreutzer: 42 Etüd Roda: 24 Caprices Dancsa: Etüdök op. 73 Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat Sevčik: Vonótechnika 40 variáció Flesch: Hangsoriskola Bach: E–dúr Koncert Mozart: G–dúr Koncert Spohr: d–moll Koncert Bruch: g–moll Koncert Tartini: g–moll Szonáta Veracini: e–moll Szonáta Bach: Partita Smetana: Hazámról Beethoven: Romanc Kreisler: Schön Rosmaria; Bartók: Duók	<i>Követelmény</i> A tanuló intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére. Tudjon folyamatos pergő trillát játszani. Legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etüd, – Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	A továbbhaladás feltételei
<i>Fejlesztési feladatok</i> – Gyors tempójú futamok, – Kettősfogas-játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv), – Kromatikus skálák. <i>Ajánlott tananyag</i> Kreutzer: 42 Etüd Roda: 24 Caprices Hubay: Etudes de Violin Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat Schradiack: Fekvésváltásgyakorlat op.8 Vivaldi: Négy évszak-ból	<i>Követelmény</i> Legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására. Hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etüd, – Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.

Legyen képes:

- a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
- kettősfogas–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
- egyenletes futamokat megszólaltatni,
- mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani, – egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani, – különböző módon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
- a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre. Rendelkezzék képzett hallással,
- biztos memóriával,
- koncentrálóképeséssel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Hegedű főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc „B”

tagozat minimum 10 perc

„A” tagozat

– Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta lehetőleg nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd; Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB 2453) /2., 7., 10. nehézségi szintjén.
- Barokk szonáta két tétele; Händel: g–moll (EMB 12309 kötetben), D–dúr (EMB 12309 kötetben), A–dúr szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén.
- Egy koncert–tétel, vagy előadási darab; Bach: a–moll (EMB 1600), E–dúr (EMB 1601), Haydn: C–dúr (Peters), Mozart: D–dúr – Adelaide, Beriot: a–moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine (EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F–dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta) Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr. Megfelelő minőségű zongora vagy pianínó Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör Legalább 2 darab kottatartó. Metronóm.

GORDONKA

Célok és feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, – a vonós hangszercsalád többi tagját.

Fejlesztési követelmények:

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
- helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
 - a különböző vonásnemek elsajátítására,
 - a pizzicato–technikára,
 - az üveghangok megszólaltatására,
 - a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
 - a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
 - a lapról olvasási készség fejlesztésére,
 - a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
 - a tudatos zenei memorizálásra,
 - a művek zeneileg igényes kidolgozására, – a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Általános követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése

A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.

A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.

A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.

A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.

A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek. – Az A–, D–, G– és C–húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában. – A módosítójelek. – A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem. – A fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.	Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása. – A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. – Pizzicato, Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás. – Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.	

Előkészítő 2. évfolyam

<i>Fejlesztési feladatok, tevékenységek</i>	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<i>Hangszeres és zenei</i>	– Az egész, fél, negyed és	Kétféle ritmusértéket
<i>ismeretek átadása</i>	nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. – Nyújtópont a fél- és a negyedérték mellett. – Húrváltás két szomszédos húron, két hang kötése.	tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása két húron. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i>
<i>A hangszerkezelés fejlesztése</i>	– Egy oktáv terjedelemben két húron való játék kvintváltó népdalokon. – Később hangsorok és hármashangzatok segítségével egyéb dallamokon. – Bal kéz legato fejlesztése terclépésekkel. – Egész- és részvonó használata, a vonóbeosztás alapjainak elsajátítása.	– Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek. – Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete. – A módosítójelek. – A dúr hangsor szerkezete, hangközei. – A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem. – Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett. – Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.	Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, vagy népdalfeldolgozás – Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül
A hangszerkezelés fejlesztése	– A helyes testtartás,	

	hangszertartás és vonófogás kialakítása. – A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz hűrváltása. – Pizzicato. A détaché vonásmód. – Egész- és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2–3–4 hang kötése. – Egyszerű hűrváltás szomszéd húrok között. – Nyújtópontos ritmus kötve. – C–dúr hangsor két oktávon, G–dúr, D–dúr és F–dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok – hármashangzat– felbontásai.	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal. – A dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk. – A 2/2-es, 3/8-os és a 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa. – A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.	Egy adott technikai feladatot feldolgozó 8–24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása. Tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében. 16–32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Egy etűd, – Egy gyermekdal vagy népdal, – Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

A hangszerkezelés fejlesztése	– A bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta	
	tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.) – A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6–8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű hűrváltások fejlesztése. Az összetett hűrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka. – A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtópontos fél érték és negyed érték, illetve nyújtópontos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtópontos nyolcad és tizenhatod kötve. – A dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója). – Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat–felbontások és terclépések.	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal. – A változó ütem. – A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa. – A triós forma és a rondóforma. – A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.	Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. kötetből) eljátszása. Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban. Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus táncjáték első fekvésben, szűk- és tágfogásban.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az előző évben jobb és	<i>Az év végi vizsga ajánlott</i>

	bal kézzel külön–külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése. – A tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.) – Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben. – Akkordpizzicato. A hűrváltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. – Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo. – Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat–felbontások és terclépések.	<i>anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, vagy klasszikus táncjáték zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal. – A tenorkulcs. – A bonyolultabb ékesítések	Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I., Dotzauer –

	utókével, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa. – A játszott anyag zenei formáinak elemzése. – Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.	Klingenberg: 113 gyakorlat I.). Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei). Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Az előző évben jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése. – Nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén. – Játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás–játék fejlesztése. – Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek. – A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása. – A dinamikai árnyalás fejlesztése. – Hangsorok egy, illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3 b előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, vagy klasszikus táncjáték zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) hangkészlete az A– és a D– húron. – A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról. – Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete. – Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.	Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.). A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon. Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta–tétel eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, vagy klasszikus tételpár zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

A hangszerkezelés fejlesztése	– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben. – A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás-játék fejlesztése. – Az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A	
	könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel. – Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#,3b előjegyzésig. Hármashangzat-felbontások és terclépések.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) teljes hangkészlete. – Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete. – Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje. – A kromatikus hangsor ujjrendje. – A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés. – A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.	Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I–II., Kummer op. 57) eljátszása. Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, illetve klasszikus tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben. – A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése. – A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva. – A tónus és a zenei	
	kifejezés fejlesztése romantikus darabokon. – Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében. – Egy–két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.	

Alapfokú „B” tagozat

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az első fekvés teljes hangkészlete. – A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk. – A 2/2-es, 3/8-os, 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa. – A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa. – A triós forma és a rondóforma. – A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.	Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/I. kötetéből) eljátszása. Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szűk- és tágfogásban. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, vagy klasszikus táncjáték zongorakísérettel, kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szűk- és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny	

	hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben. – A vonókezelés fejlesztése. 6–8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű hűrváltások fejlesztése. Az összetett hűrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással. – Az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása. – Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzat– felbontások és terclépések.	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal. – A változó ütem. – A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókaival, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa. – A játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.	Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg I.). Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer– iskola kantilénás etűdjei). Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos

A hangszerkezelés fejlesztése	– Fokozódó területi követelmények az előző év technikai szintjén.	előadása az első négy fekvésben.
	– A tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is. – Akkordpizzicato. A hűrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. Összetett vonásnemek. – A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása. – A dinamikai árnyalás fejlesztése. – Hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemében, az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, illetve klasszikus táncjáték vagy egy romantikus darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Ismeretek	– Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) hangkészlete az A– és a D–húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi	Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.). A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.
	tudnivalók a felhangsorról. – A tenorkulcs. – Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete. – Az ujjrendkészítés alapelvei. – A kromatikus hangsor ujjrendje. – Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.	Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, vagy klasszikus szonátatétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

A hangszerkezelés fejlesztése	– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben. – A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. – A kettősfogás-játék fejlesztése. – Akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. – A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel. – Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig. – Hármashangzat-felbontások és terclépések.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete. – A hegedűkulcs. – Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje. – Az üres húr is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje. – A jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.	Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II., Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása. Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. Vagy: egy koncert illetve concertino–tétel. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben. – A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése. – A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.	

	– A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon. – Az önállóság fejlesztése az ujjrendek	
	meghatározásában és a gyakorlás módszerességében. – Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat-felbontások és terclépések. A terc- és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete. Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje. A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés. A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.	Nagyobb technikai felkészültséget kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II., Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35–ből és Merk op. 11–ből a könnyebbek) eljátszása. Komolyabb követelményeket támasztó barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors)

A hangszerkezelés fejlesztése	A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogás játék. Az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai. Barokk és klasszikus művek stílusos előadása. A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus	eljátszása (pl. Marcello, Vivaldi). Egy koncert– illetve concertino–tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két etűd, – Egy barokk, vagy preklasszikus tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül, – Egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
	darabokon. Az önállóság fejlesztése az újrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében. Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása. Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc– és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.	

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását, – a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és újrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,

- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést. Legyen képes
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni. Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával: – dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,

- két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele, – egy előadási darab.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gordonka főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd, Somló: Tanulmányok gordonkára (EMB 2138), Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I. – /1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters), op. 131 – /1., 5., 13. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab; Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett (EMB 14636 kötetben), Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain (EMB 13598), Beethoven: Szonatina (EMB 13310 kötetben), Dvořák: Melódia nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; a játék mozgékonyságának, és egy kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére; Dotzauer: Etűdök I (EMB 13486)–II (EMB 13487). – Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters) I–II. –, Lee: 40 etűd op. 31 (Peters) és op. 131-ből – , Kummer Melodikuss etűdök op. 57 (Peters) nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab; Popper: Gavotte (EMB 12943 kötetben és EMB 12944 kötetben), Mazurka (EMB 13634, vagy EMB 12944 kötetben), Saint-Saëns: A hattyú (EMB 13585), vagy barokk szonáta-tételpár (lassú, gyors): Marcello: e–moll szonáta (EMB

13547 kötetben) I–II. tétel, Marcello: G–dúr szonáta (EMB 13547 kötetben) III–IV. tétel, de Fesch: C–dúr szonáta, d–moll szonáta, Vivaldi: e–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel, Vivaldi: a–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C–dúr Concertino nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok célja az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a tanuló képességeinek és hangszertudásának.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek fejlesztése. – A fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése. – Nagyobb intervallumú fekvésváltások. – A legato, détaché és martelé vonás fejlesztése. – A vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése.	A zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal fejlesztése. Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből. Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) fejlesztése. – A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása. – A barokk szonáták stílusos	Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal. A tanult művek stílusos és kifejező eljátszása, amely
	megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.	tükrözi, hogy a tanuló ismeri a játszott mű formai felépítését és harmóniai szerkezetét. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hüvelykujjas játék fejlesztése. – A játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal. – Összetett vonások. – A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon. – A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.	A hangszeren való biztos tájékozódás, topográfia ismerete mind az átmeneti, mind a hüvelykfekvésben. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel. – A vibrato fejlesztése dolce	Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes

	és espressivo karakterű darabokon. – A kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése. – A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken. – Nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.	megválasztására. A hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása, a kortárs zene befogadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulóinak egy része nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarja őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított technikai ismeretek átismétlése és továbbfejlesztése. – A szűk- és a tágfekvés, valamint az átmeneti fekvések kivitelezésének ellenőrzése, a helyes kéztartás és intonációs szempontok figyelembe vételével. – A legato játékmód továbbfejlesztése, húr váltás 2, 3, 4 húron is. – Az egyes vonásnemek tökéletesítése, és könnyebb kombinált vonásnemek.	Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből. Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben. Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Egy etűd – Egy szonáta tételpár – Egy előadási darab A vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell

	– Vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatása és helyes alkalmazása.	játszani.
Zenei készségfejlesztés:	– Legyen képes a tanuló egészséges, salaktalan alaphangon, tudatos hangképzéssel a vonó teljes hosszában játszani. – Tudja a vonóváltásait zökkenőmentesen megoldani. – Legyen képes világosan megkülönböztethető forte és piano játékmódra. – Tudjon kantilénában minden ujjal vibrálni. – Ismerje és tudja játszani a legato, détaché és martelé vonásokat, és azok kombinációit.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	<i>Technikai készségfejlesztés:</i> – A fekvésváltások topográfiai biztonságának fejlesztése, segédhangok felhasználásával és tudatosításával. – Akkordjáték 3 és 4 húron, a vonóbeosztás, vonónyomás tanítása a helyes arányok betartásával, a húrsíkok figyelembe vételével, és a jobb kar ívmozgására való törekvéssel. – Ujjgyakorlatok: az egyenletes pergőtechnikához vezető gyakorlatok, fokozatos gyorsítással.	Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Egy etűd, – Egy szonáta tételpár vagy 1 előadási darab,

Zenei készségfejlesztés:	– Tudjon mindkét irányban mérsékelt hosszúságú kitartott hangon egyenletes crescendo és decrescendo	– Egy koncert-tétel, vagy egy előadási darab. A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.
	játszani. – Ismerje fel, és tudja alkalmazni a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso. – Tudja alkalmazni egy zenei frázison belül a súlyos és súlytalan hangok arányait, ami később a helyes zenei deklamációhoz vezet.	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	<i>Technikai készségfejlesztés:</i> – A hüvelykujjas játék fejlesztése két szomszédos húrátmenettel. – A bal kéz játékterületének kiterjesztése az összes fekvésbe. – Skálák és hármashangzatok 3 oktáv terjedelemben a G húron kezdődő, 4 oktáv terjedelemben a C húron kezdődő hangsorokkal, különböző vonásokkal (detaché, 2, 3, 4, 8 hang legato kötéssel, martelé). – Trilla gyakorlatok, az ujjak billentési, és különösen felemelési sebességének fokozása, szükség szerinti fekvé tartásának tudatosítása. – A vibrato továbbfejlesztése. – Arpeggio (akkordfelbontás) 3 és 4 húron legato és detaché vonásokkal.	Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire. Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani. Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Egy etűd, – Egy tétel Bach szólószvitjeiből, – Egy koncert-tétel, vagy egy szonáta tétel-pár. A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.
Zenei készségfejlesztés:	– Tudjon 3 ill. 4 oktáv terjedelemben mérsékelten gyors tempóban tisztán,	

	egyenletesen skálákat és hármashangzatokat játszani. – Tudjon kifejezően minden ujjal vibrálni tartalmas hangon, piano és forte dinamikában kantiléna íveket játszani. – Legyen képes gördülékeny fekvésváltások végrehajtására. – Ismerje a barokk zene díszítéseinek kivitelezését. – Tudja alkalmazni a barokk zenében előforduló különböző vonásnemeket.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	<i>Technikai készségfejlesztés:</i> A staccato vonás alapjainak ismertetése és gyakoroltatása. A legato és staccato vonás kombinációi egy vonóhosszon belül. Fekvésváltás gyakorlatok nagy intervallumokban. A hüvelykujj használatának kiterjesztése alsóbb fekvésekbe és alsóbb húrokra is.	Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására. Könnyed és folyamatos fekvésváltásra. Ritmikus pergőjátéokra. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Egy tétel Bach szólószvitjeiből, – Egy koncert-tétel vagy szonáta tételpár, – Egy előadási darab. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Zenei készségfejlesztés:	Tudjon a tanuló magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni. A tanult vonásnemeket a zenei kívánalmaknak megfelelően alkalmazni. Legyen képes a jobb és bal kar játszómechanizmusának egybehangolására, a ritmikus zenei problémák megoldása érdekében.	
	Tudja a dinamikai árnyalatokat kiterjeszteni az intenzív pianissimo felé, valamint szükség esetén a risoluto fortissimo hangzásig. Legyen képes mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő játékra, és a zenei agogikák helyes kivitelezésére.	

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani. Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tisztán

- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni, – hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- *p* és *f* dinamikában kantilénáíveket megszólaltatni.

Tudjon

- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni, – kifejezően, minden ujjal vibrálni.
- Legyen képes

- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (*dolce*, *espressivo*, *risoluto*, *grazioso*) megjelenítésére.

Ismerje

- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal, – a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gordonka főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű–tétel; Vivaldi: a–moll– szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB 6425) I. tétel) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy tétel Bach szólószvitjeiből; (EMB 13965), a G–dúr szólószvit nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab; Eccles: g–moll szonáta (Schott), Sammartini: G–dúr szonáta (Schott), Lisznyai: Ősz (EMB 2525), Járdányi: Melódia (EMB 2840) nehézségi szintjén.
- Egy koncert–tétel; Goltermann: G–dúr koncert (Schott), J. Chr. Bach: c–moll koncert (Peters) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

Célok és feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit, – a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Fejlesztési követelmények:

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alaplemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínen, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző 1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– a hangszer vázlatos megismerése, – tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.), – gyermekdalok tanulása, – elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete), – azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban, – az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.	Helyes ülés mód. Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkézes változatban. Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)
A hangszerkezelés fejlesztése	– készségfejlesztő játékok, – a non legato, legato játék alapjai, – a kézfüggetlenítés előkészítése, – különböző kifejezés módok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában, – kortárs zene játékelemeinek előkészítése, – egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.	

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.), – gyermekdalok tanulása, – elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete), – azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban, – elemi szintű kottaolvasás.	Helyes ülés mód. Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban. Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása. Kottaolvasás kezdő szinten. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
A hangszerkezelés fejlesztése	– készségfejlesztő játékok, – a non legato, legato,	– Három darab (az egyéni
	staccato játék alapjai, – a kézfüggetlenítés előkészítése, – különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában, – kortárs zene játékelemeinek előkészítése, – egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.	fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.), – dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet), – kulcsok, előjegyzések, módosítójelek, – ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4, – pentachord, pentaton, – dúr és moll hangsor, vezetőhang, – hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek, – hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek, – nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola, – kottaolvasás hangnévvel, ritmusban, – a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések	Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek. A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása. Kottaolvasás violín– és basszuskulcsban. A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása. A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három mű kotta nélkül.

	értelmezése, – tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet), – a klasszikus zenei stílus alapjai, – a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,	

	– formálás: indítás– lezárás.	
A hangszerkezelés fejlesztése	– helyes ülés mód, – a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben, – a staccato és a legato játékmód különböző formái, – a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása, – az ujjalátetés előkészítése, – pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord, – unisono, tükörjáték, dudabasszus.	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– az előzőekben tanultak ismétlése, – a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat, – tonika, domináns, szext, szeptim hangközök – nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók, – a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma), – barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai, – lapról játék egy szólamban, – jelek, idegen kifejezések ismerete.	Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek. A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó. A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három különböző stílusú mű kotta nélkül.

A hangszerkezelés fejlesztése	– a kezek függetlenítése (dallam és kíséret), – dúr és moll skála, külön kézzel, – kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat–felbontás, – etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– az előző évek anyagának ismételése, továbbfejlesztése, – a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop, – hangnemi változások megfigyelése, – új metrumok (3/8, 6/8), – a szonatinaforma vázlatos ismerete, – az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete, – a romantika előkészítése karakterdarabokkal, – a zenei memória fejlesztése	Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás. Felszabadult játszóapparátus. Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű, A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó. A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
A hangszerkezelés fejlesztése	– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése, – éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése – skálajáték: a korábbi elemek bővítése, – az Alberti– és a keringőbasszus előkészítése, – pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott), – etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva, – négykezes játék, zongorakíséret,	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

	– lapról játék, – a hangerő megfelelő alkalmazása, – kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– az előzőek ismételése, bővítése, – a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban, – a polifon hallás finomítása, – új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék, – vázlatos formai, harmóniai elemzések.	Tudatos memorizálás. Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek. Önállóan megtanult művek. A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó. A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni. Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
A hangszerkezelés fejlesztése	– skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció, – a pergő technika fejlesztése, ékesítések, – Alberti– és keringő– basszus, – pedálhasználat (együttnyomott), – etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva, – négy– és hatkezes játék, zongorakíséret, – lapról játék.	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– az előző évek anyagának ismételése, rendszerezése, bővítése,	Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és
	– a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával, – kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord, – rondóforma.	karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel. Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó. A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
A hangszerkezelés fejlesztése	– az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása, – skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord, – etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva, – négy- és hatkezes játék, zongorakíséret, – lapról játék.	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy barokk mű, – Egy szonatina tétel, – Egy előadási darab.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– variáció, invenció, – új stílus előkészítése: impresszionizmus, – a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,	Természetes hangszerkezelés. Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása. Zenei karakterek megoldása. Pedálok helyes használata. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i>

	– kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.	– Egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott), – Egy klasszikus szonatina tétel, – Egy előadási darab.
A hangszerkezelés fejlesztése	– az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása, – skálajáték, hármás- és négyeshangzat-futam, kettősfogás oktavmenet (kézalkattól függően) – különböző billentésfajták ismerete, – zongorapedálok használata.	

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat, – tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop, – új ritmusok (pontosított ritmus, triola, szinkópa), 3/8-os, 6/8-os ütemek, felütés, – a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése, – az előforduló jelek, idegen szavak ismerete, – a tanult művek formai elemzése (két- és háromtagú forma, periódus, visszatérés), – a formálási készség fejlesztése, – alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés, – lapról játék egyszerű ellenszólammal, – karakterdarabok, a romantika előkészítése, – parlando játékmód, zenei deklamáció.	Folyamatos kottaolvasás. A tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása. A tananyag körülbelül fele fejből játszandó. A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> – Egy karakterdarab, – Egy könnyű bécsi klasszikus mű, – Egy népdal– vagy gyermekdal–feldolgozás.

A hangszerkezelés fejlesztése	– a pódiumképesség megalapozása, – a kezek függetlenítése magasabb igényekkel ritmikában, artikulációban és dinamikában, – skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és megfordítás, – éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése, – pedálozás (a testi felépítéstől függően):	
	- utánn nyomósos, előre nyomott, tompító pedál, – etűdök (klasszikus és modern).	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– az előző évek anyagának ismételése, továbbfejlesztése, bővítése, – a polifon játék és hallás továbbfejlesztése, – dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, záratok felismerése, – új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem, – a szonátaforma vázlatos ismerete, – új stílus: romantika, – a memória és az állóképesség fejlesztése, – parlando játék.	Zongorázás könnyed folyamatossággal. A kotta helyes olvasása és megszólaltatása. Önállóan megtanult darabok. Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó. A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról. <i>Év vég vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű) – Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina-tétel, – Egy

A hangszerkezelés fejlesztése	– a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret, – éneklő legato fokozott igénnyel, – a pergő játék fejlesztése, – skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam, – a repetíció előkészítése, ékesítések, – Alberti- és keringő- basszus, – pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott), – etűd (klasszikus, modern), – négy- és hatkezes játék, zongorakíséret, – lapról játék ellenszólammal.	karakterdarab vagy romantikus mű, – Egy XX. századi mű.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	Az előzőek ismételése, bővítése, az ismeretek rendszerezése. A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával. Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor. Rondóforma, polifon művek.	Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka. Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása. Bach- vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.

A hangszerkezelés fejlesztése	– skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármás– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam, – biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások, – a pedál differenciált alkalmazása.	A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó. A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról. <i>Év vég vizsga ajánlott anyaga:</i> – Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű), – Egy szonatina–tétel, – Egy könnyű romantikus darab, – Egy XX. századi mű.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta, – a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása, – a formai tagolódás és a belső tartalom értéke és éreztetése, – a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés, – új stílus: az	Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása. Bach– vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű. A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága. Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó. A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a
	impresszionizmus előkészítése, – a polifon hallás állandó jellegű művelése.	hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

A hangszerkezelés fejlesztése	– az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása, – skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül), – dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo, – pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy barokk mű (J. S. Bach– mű), – Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel, – Egy romantikus mű, – Egy XX. századi mű.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– Az eddigi ismeretek összefoglalása, – Új stílus: az impresszionizmus, – A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.	Kottahű zongorázásra való törekvés, Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok. A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó. A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása – Az eddigi tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel, – Az agogika önálló alkalmazása, – Zenei stílusjegyek alkalmazása. Legyen képes: – Hajlékony dallamformálásra, – Technikájának kiegyenlítetttségét ellenőrizni, – Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy barokk mű, – Egy szonatina vagy szonáta tétel, – Egy romantikus darab, – Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

	– A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására, – Önálló tanulására.	

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.), – a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni, – a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kézzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel, – adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,

Legyen képes

- a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
- tudatos, önálló gyakorlásra
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,

Rendelkezzék

– biztos zenei memóriával és technikai tudással

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr.

3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmódzás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Multság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória, – alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A kifejezőmódok sokszínűségére való törekvés, – A barokk (német és francia) díszítések játéka, – A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai, – A teraszos dinamika megoldása.	Ismerje a főbb harmóniai elemeket. A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal. A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> - Három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A barokk szvit ismerete, – A díszítések stílushű alkalmazása, – A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete – A polifon hallás fejlesztése,	A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása. Alkalmazása a zenei stílusokban. Zenei karakterek megvalósítása.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Különböző legato billentésmódok alkalmazása, – A gyorsaság fejlesztése, – Egyenletes aprótechnika megvalósítása, – A szabad trilla játék kialakítása.	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga:</i> - Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete, – A XX. századi notáció ismerete.	Helyes pedálozás. A művek értelmes előadása. A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítása. A helyes tempók alkalmazása.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata, – Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása, – Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy barokk mű – Egy szonáta tétel – Egy előadási darab

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése	– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla, – A romantikus szólamvezetés, – Parlando, rubato deklamációja, – Modális hangsorok ismerete. – A barokk szvit tételeket, – Modális hangsorokat.	Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása. Érzékeny zenei kíséret kialakítása. A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása. Stílushű előadása a műnek. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy barokk mű – Egy szonáta tétel – Egy előadási darab

Továbbképző „B” tagozat

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete, – Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni, – Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket, – Zenei memória fejlesztése.	Fokozott önállóság a darabok tanulása során. Stílushű előadás a tempónak megfelelően. Differenciált pedál használat. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd
A hangszerkezelés fejlesztése	– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés, – Skálajáték különféle módzatai, – A virtuóz technika alapozása.	– Egy barokk mű – Egy szonáta tétel – Egy szabadon választott mű

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Hangszeres és zenei ismeretek átadása	– A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete, – A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete, – Zenei memória fejlesztése.	Különböző díszítések stílushű alkalmazása. Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka. A polifon hallás érzékenysége. A zongora hang igényes megszólalására való törekvés. A kontrollált gyakorlás igénye.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A „szép” halk játék technikai megoldása, – A dallam és kíséret érzékeny megoldása, – Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd, – Egy barokk mű, – Egy szonáta tétel, – Egy szabadon választott mű.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Ismeretek és hangszerkezelés, technika	– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése, – Játszott művek elemzése, – Koncentrált gyakorlás megvalósítása, – Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.	Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása. Tudatos, és érzékeny pedál használata. Biztonságos technikai tudás. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd, – Egy barokk mű, – Egy szonáta tétel, – Egy szabadon választott mű.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Ismeretek, hangszerkezelés, technika	– A modális hangsorok, zenei műformák ismerete, – A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások, – Virtuóz technikai fejlesztés.	Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára. Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához. <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy etűd, – Egy barokk mű, – Egy szonáta tétel, – Egy szabadon választott mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszer múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézzalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,

- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére, – dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással, – biztos memóriával, koncentrálóképeséggel, – megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

Művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc „B”
tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) táncjátékok nehézségi szintjén.
 - Klasszikus szonáta-tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.
 - Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.
 - XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit-tétel; J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.
- Egy klasszikus szonáta-tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.

- Romantikus mű; Liszt–Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.
- XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén. A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15–18 éves korban lehet elkezdni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

Célok és feladatok:

Adjon helyes alapot a tanulók hanggi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez, készítse fel a tanulókat a vokális társas muzsikálásra, nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

Fejlesztési követelmények:

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására, - érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
 - a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
 - a lapról éneklési készség fejlesztésére,
 - a tudatos zenei memorizálásra,
 - a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására, - a rendszeres társas éneklésre.
- Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalók

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Könnyed, természetes testtartás, lazítógyakorlatok. Összetett, azaz mélylégzés. A továbbiakban megegyezik az első évfolyam anyagával, de a növendék életkori sajátosságait figyelembe véve, a neki megfelelő szűkebb hangterjedelemben.	A magyar népdalok stílusos éneklése. 4-5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.	Az év során két közös órán vegyen részt a növendék. Az év végi vizsgán az ajánlott anyagból szabadon választhat 1 vagy 2 darabot.

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok. Összetett, azaz mélylégzés. (Az élettani légzés, beszédlegzés, énekes légzés fogalmai). A mélylégzés gyakorlása, fekvő, ülő és álló helyzetben. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. (Kilégzés sz, s hangzókkal). A helyes artikuláció. A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál. Magán- és mássalhangzók. A helyes állajtás gyakorlása. Beszédtechnikai gyakorlatok. A helyes artikuláció gyakorlása egyszerű szöveggyakorlatokkal. Tiszta intonáció. A rezonancia fejlesztésének	4-5 magyar népdal, vagy történeti ének (gregorián vagy más recitáló műfajok) kíséret nélkül vagy kísérettel. 3-4 rövid prózai részlet vagy verses szöveggyakorlat. 2 virágének (esetleg más népek dala) (zongora- vagy más hangszerkísérettel). 6 műdal (könnyű barokk és klasszikus dalok). <i>Ajánlott tananyag</i> Bárdos: Érik a szőlő (Zeneműkiadó) Molnár – Kern: Daloskert (Zeneműkiadó) Járdányi: Röpülj páva (Zeneműkiadó) Ránki: Fekete szőlő (EMB) Ádám J.: Virágim, virágim (EMB) Bartók – Kodály: Magyar	<i>Közös óra</i> Évi két alkalommal (a növendéktársak, tanárok jelenlétében). Anyaga: 1 vagy 2 szabadon választott mű, elméleti ismeretek, beszédtechnikai gyakorlatok. <i>Év végi vizsga</i> 2 népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül), 1 műdal. A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel. Formája lehet nyilvános hangverseny is. Az első évfolyamban mindent anyanyelven kell énekelni.

megkezdése <i>m, n, ny, ng</i> hangzókkal: csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatok, magánhangzókkal illetve mássalhangzókkal kapcsolatos. A skálák hangterjedelme ne haladja meg az oktávot. A skálákban szomszédos hangok, illetve maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák használata ajánlatos (pl. mondókák).	népdalok (EMB) Szép a páva (EMB) Bodza K.: Énekiskola I. (Tankönyvkiadó) Kerényi: Százszínű csokor (EMB) Magyar népzene (lemezantológia)	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Lágy és pontos hangindítás. A laza szájnyitás, álléjtás begyakorlása. A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése. A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal. A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok. Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére. A beszédhibák javítása.	8 népdal, 8 műdal (barokk és klasszikus). <i>Ajánlott tananyag</i> Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint: Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB) Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB) Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó) Kerényi: Énekiskola III. (EMB)	<i>Közös óra</i> Évi egy alkalommal. Anyaga: 1 népdal, 1 műdal. <i>Év végi vizsga</i> 1 népdal, 2 különböző stílusú dal. A műveket kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva. Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése). A rezonancia tudatos alkalmazása. A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában. A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása. Hosszabb frázisok éneklése.	6 népdal, köztük egy nehezebb népdalfeldolgozás, 10 különböző stílusú műdal (köztük legalább 3 romantikus és 1 XX. századi mű). <i>Ajánlott tananyag</i> Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei Kerényi: Énekiskola III. (EMB) Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes) Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)	<i>Közös óra</i> Évi egy alkalommal. Anyaga: 1 népdal, 2 különböző stílusú dal. <i>Év végi vizsga</i> 2 népdal illetve népdalfeldolgozás, 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 XX. századi magyar mű vagy romantikus dal. A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A hang befejezésének gyakorlása. Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése. Díszítések, trilla-előkészítő gyakorlatok. A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása. Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.	2 népdalfeldolgozás, 1 XX. századi magyar mű, 3 barokk, illetve klasszikus mű, 3 romantikus, illetve későromantikus dal. <i>Ajánlott tananyag</i> Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnépszerűségű darabok) (EMB) Kodály: Énekszó (EMB) Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes) Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf) Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei	<i>Közös óra</i> Évi két alkalommal. Anyaga: 3 különböző stílusú dal az évi ajánlott anyagból. Nyilvános szereplés iskolai rendezvényen. <i>Év végi vizsga</i> 1 magyar népdalfeldolgozás, 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 romantikus dal, 1 XX. századi magyar mű. A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A rezonancia tökéletesítése. A hangszín és hangerő egysége.	2-3 népdalfeldolgozás (lehet igényesebb, nem magyar népdal is),	<i>Közös óra</i> Anyaga: 3 különböző stílusú mű az év anyagából.
Díszítések, trilla. A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart).	1 XX. századi magyar mű, 1 barokk ária és 2 klasszikus dal, 1 klasszikus ária, 3 romantikus vagy későromantikus dal, 1 XX. századi mű az ún. könnyű műfajból (operett, musical, sanzon). <i>Ajánlott tananyag</i> Az eddigi kötetek, továbbá: Händel-áriák Kodály: Négy dal (EMB) Brahms, Mahler dalkötetei	Nyilvános szereplés évente több alkalommal az iskolai hangversenyeken. <i>Év végi vizsga</i> 1 XX. századi magyar mű, 1 romantikus dal, 1 szabadon választott dal, 1 ária (kantátából, oratóriumból, operából). A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás. Az éneklés teljes önkontrollja. A teljes zenei (éves) anyag főlényes technikájú éneklése.	2 népdal illetve ballada, 2 XX. századi mű, 1-1 barokk és klasszikus oratórium-ária, 5 romantikus vagy későromantikus dal, 1 klasszikus vagy romantikus ária, 1 modern dal. <i>Ajánlott tananyag</i> R. Strauss, Ravel, Dvořák, Britten, Debussy, Honegger, De Falla művei További opera- és oratórium-albumok	<i>Közös óra</i> Anyaga: 3 különböző stílusú mű az év anyagából. Nyilvános szereplés évi több alkalommal iskolai és egyéb rendezvényeken is. <i>Év végi vizsga</i> 1 nehezebb magyar népdalfeldolgozás, 1 romantikus vagy későromantikus dal, 1 szabadon választott ária (kantátából, oratóriumból vagy operából), 1 XX. századi mű. A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

követelményeivel azonos, de annál lényegesen biztonságosabb technikai megoldásokkal. A zenei és a szöveghangsúly megvalósításának technikai eszközei. A zenei memória fejlesztése.	(köztük kíséret nélküli is legyen), 15 műdal (reneszánsz, barokk és klasszikus, könnyebb romantikus), 2 prózai mű (vers, vagy beszédtechnikai gyakorlat. <i>Ajánlott tananyag</i> Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint: Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB) Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB) Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó) Kerényi: Énekiskola III. (EMB)	Évi két alkalommal (ajánlott az egyiket a szaktanácsadó, illetve középfokon vagy felsőfokon tanító szaktanár jelenlétében megtartani; ez a javaslat a „B” tagozat további évfolyamaira is vonatkozik). Anyaga: 1 népdal, 2 műdal. Nyilvános szereplés az iskolai rendezvényeken. <i>Év végi vizsga</i> 1 népdal, 2 különböző stílusú műdal, 1 duett, tercett vagy hangszeres (nem zongora-) kísérettel ellátott mű. A műveket kotta nélkül, a műdalokat zongorakísérettel kell előadni.

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Az „A” tagozat	10 igényesebb népdal	<i>Közös óra</i>

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Az „A” tagozat követelményein túl a légzőkapacitás növelésére irányuló gyakorlatok. Egyszerűbb díszítő elemek, trilla-előkészítő gyakorlatok. Technikai gyakorlatok az „A” tagozatnál nagyobb mennyiségben és biztonságosabb technikai megoldással (portamento, leggiero, non legato éneklés).	2 középnehézségű népdalfeldolgozás, 2 XX. századi magyar szerző dala, 8 különböző stílusú dal (ebből legalább 4 romantikus), 1-2 könnyű barokk vagy klasszikus ária, 4-5 technikai gyakorlat, 2 darab a könnyű műfajból (sanzon, musical, színpadi betétdal). <i>Ajánlott tananyag</i> Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei Kerényi: Énekiskola III. (EMB) Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)	<i>Közös óra</i> Évi 2 alkalommal. Anyaga: 1 technikai gyakorlat, 1 magyar népdalfeldolgozás, 2 különböző stílusú dal (az egyik romantikus legyen). Nyilvános szereplés: évente többször, iskolai és egyéb rendezvényeken is. <i>Év végi vizsga</i> 1 igényesebb népdalfeldolgozás vagy XX. századi magyar mű, 1 könnyű barokk, illetve klasszikus ária vagy romantikus dal, 1 szabadon választott mű, 1 kamaramű. A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.
	Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Megegyezik az „A” tagozat követelményeivel, továbbá: Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése. A hangterjedelem bővítése. Nehezebb díszítési gyakorlatok. A skálagyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása. A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása. Az eddigi megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában. Az olasz bel canto kezdetei, a recitarcantando egyszerűbb darabjai (Monteverdi és kortársai). A német bel canto iskola (Schütz, Telemann).	1 Bartók- és 1 nehezebb Kodály-népdalfeldolgozás, 3 barokk, illetve klasszikus dal vagy ária (köztük egy Händel- vagy Bach-ária), 5 romantikus vagy későromantikus dal (2 Schubert-dal), 2 XX. századi mű, 3-5 nehezebb technikai gyakorlat, 1 mű a könnyű műfajból. <i>Ajánlott tananyag</i> Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB) Kodály: Énekszó (EMB) Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes) Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf) Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei	<i>Közös óra</i> Évi két alkalommal. Anyaga: 3 különböző stílusú mű az év anyagából, 1 technikai gyakorlat. <i>Év végi vizsga</i> 1 XX. századi mű, 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 romantikus vagy későromantikus dal, 1 szabadon választott opera- vagy oratórium-ária, 1 kamaramű. A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább két művet magyarul kell énekelni.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Egyezik az „A” tagozat követelményeivel, továbbá: Bonyolultabb dinamikai gyakorlatok. Az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.	2 nehezebb népdalfeldolgozás (nem magyar is), 2 XX. századi, újabb kori külföldi szerző dala, 1 barokk oratórium- vagy kantátaária, 5 romantikus illetve későromantikus dal, 1 klasszikus és egy romantikus ária, 3-4 technikai gyakorlat (pl.	<i>Közös óra</i> Évi két alkalommal. Anyaga: 1 XX. századi külföldi szerző műve, 1 ária, 1 szabadon választott mű, 1 technikai gyakorlat. Nyilvános szereplés évente több alkalommal. <i>Év végi vizsga</i>

	Concone 15, 30, 50, Manzoni). <i>Ajánlott tananyag</i> Kodály: A magyar népzene I–XI. (nehezebb darabok) (EMB) Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes) Liszt–dalkötetek (EMB) Sztravinszkij, Milhaud, Poulenc, Respighi, Honegger művei	1 XX. századi mű, 1 oratórium- vagy kantátaária, 1 romantikus vagy későromantikus dal, 1 klasszikus, vagy romantikus ária, 1 kamaramű. A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Egyezik az „A” tagozat követelményeivel, továbbá: Bonyolultabb koloratúra- gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek. A legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása. A hangterjedelem teljes kiépítése.	1 Kodály- vagy Bartók-dal, 1 barokk és 1 klasszikus recitativo és ária, esetleg partnerrel, 5 romantikus vagy későromantikus dal (köztük Liszt-dalok), 2 XX. századi mű, 1 romantikus ária, 2 mű a könnyű műfajból. <i>Ajánlott tananyag</i> Az eddigi kötetek, továbbá: Kodály: Öt dal (EMB) Kodály: Megkésett melódiák Bartók: Öt dal op. 15, op.16 Az ifjú Bartók (EMB)	<i>Közös óra</i> Évente két alkalommal. Anyaga: 3 különböző stílusú mű, technikai gyakorlat. <i>Év végi vizsga</i> 4 különböző stílusú mű, 1 ária, 1 kamaramű. A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni. A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

Javasolt érték elési mód

Minden évfolyamban, mindkét tagozaton kötelező az év végi beszámoló. Ezen a beszámoló anyagát kotta nélkül, zongorakísérettel adják elő a növendékek. A beszámoló lehetőleg legyen nyilvános. A 3. évfolyamig a beszámolón a műveket magyar nyelven énekeljék a növendékek.

Mindkét tagozat számára évi egy-két közös órát ajánlunk. Ez nem nyilvános, de ha több szaktanár van az iskolában, akkor kívánatos mindnyájuk jelenléte, illetve az iskola többi tanára (pl. a szolfézs- és a zongoratanárok) jelenléte is célszerű. A közös órán a növendékek saját maguk is értékeljék

produkcióikat. Itt adhatnak számot elméleti ismereteikről is, illetve a technikai gyakorlatok bemutatása is ezeken a közös órákon történjék.

„B” tagozatosok számára az évi meghallgatást ajánlatos szaktanácsadó vagy felsőbb szintű szakintézmény tanárának jelenlétében tartani. Ez a szakvélemény mérvadó az igazgatók számára, illetve a növendék pályára irányításának szempontjából is.

„B” tagozatosok számára ajánlott a félévi beszámoló vagy minimum évi két nyilvános szereplés, valamint részvétel versenyeken, találkozók, továbbképzéseken.

Az értékelést segíti video- vagy magnófelvétel elemzése. Az értékelés legyen nyilvános. Szaktanácsadó vagy szakiskolai, főiskolai szaktanár szakvéleménye nagy segítséget jelent.

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szóvegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szóvegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Javaslatok, útmutatások

Az alapfokú képzés ideje 1+6 é. A tanulmányokat a kamarazene főtárgy további évfolyamain folytathatja az énekes növendék. Előkészítő évfolyamba tanácsos felvenni azokat a növendékeket, akik számára – fiatal korukra való tekintettel – az első évnél is könnyebb anyag és lassabb technikai haladás ajánlatos.

Legkorábban a második évtől kerülhetnek a tehetséges, kiemelkedő növendékek „B” tagozatra. (Ez magasabb főtárgyi óraszámmal és emelt követelményszinttel jár.)

A részletes tantervet megelőzik azok az általános követelmények, amelyeket nem lehet évfolyamokra bontani.

A megadott anyag mennyisége minden évfolyamban a minimumot jelenti, melynél többet végezni természetesen – a minőségi igények feladása nélkül – megengedett. Ezt azonban mindig a növendék általános zenei, hangi, valamint állóképessége és fizikai teherbírása szabja meg.

A tantervben felsorolt kottaanyagon kívül természetesen más kiadványok is felhasználhatók, ha azok stílusban és nehézségi fokban hasonló anyagot tartalmaznak.

Kerüljük a növendék technikai és zenei fejlettségét meghaladó művek tanítását, mert ez a hangszerket megerőltetheti és helytelen beidegződésekhez vezethet.

A tantervben előírt évenkénti meghallgatás (közös óra) anyaga nem lehet azonos a vizsgaanyaggal. A szereplések és a vizsga anyaga feleljen meg a növendék pillanatnyi tudásfokának, hogy figyelmét elsősorban a művészi kifejezésre összpontosíthassa.

Kíváncsok, hogy az alapozásnál (általában az első két évben) a technikai képzés az anyanyelv sajátosságai alapján induljon el. Ennek legkézenfekvőbb eszköze a népzene, illetve az anyanyelvre komponált műzene.

Idegen nyelven csak akkor énekeljen a növendék, ha kiejtése és az éneklés közbeni szó szerinti szövegértése kifogástalan. Vagy a tanár vagy a növendék beszélje az adott nyelvet.

A szereplések alkalmával ajánlatos magnó- és videofelvételek készítése.

ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsgára bocsátás feltételei

Vizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú, illetve továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A vizsgakövetelmények és vizsgafeladatok meghatározásának módja

A vizsgakövetelményeket, vizsgafeladatokat – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A vizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.

A vizsgafeladatokat a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A vizsgafeladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. A vizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesül az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

4. A vizsga minősítése

A tanuló teljesítményét vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni. Szolfézs tantárgyból köztes vizsga szervezhető. A köztes vizsga eredménye a művészeti alapvizsgán figyelembe vehető.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

5. A vizsga szervezése

A művészeti alapvizsga és záróvizsga csak alapfokú művészetoktatási intézményben szervezhető.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

– az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,

- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon

- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kíváncsi szerinti hangot adni, – tisztán intonálni,
- hangfajának hangterjedelmén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban, – zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes

- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangszermény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék

- megfelelő zenei memóriával, koncentráló– és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- koloratúra–gyakorlatok, és díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása, – a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- Egy népdal vagy népdalfeldolgozás
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, – Egy romantikus dal.

Művészeti alapvizsga követelményei

Az írásbeli vizsga tartalma:

„A” tagozat teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei–zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz; diktálás,elemzés,improvizáció (az iskola választhat az alábbi két feladatcsoport közül):

a)egymagyarnépdallejegyzésszöveggel,éselemzése (a népdal: négysoros, legfeljebb 8- 10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus – 2/4 vagy 4/4 –, szinkópa, nyújtott és éles ritmus előfordulhat, esetleg színezőhangot is tartalmazhat); előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal nyolcszor hangozhat el; az

elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése, és elemzése (2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, ill. könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény); előre meg kell adni a

kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot; az idézet zongorán, két szólamban (!) nyolcszor hangozhat el; az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hármashangzat- felbontás, szekvencia, késleltetés stb.)

b) egy magyar népdal első két sorának lejegyzése szöveggel, és kiegészítése (a népdal:

négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus – 2/4 vagy 4/4 –, szinkópa, nyújtott és éles ritmus előfordulhat, esetleg színezőhangot is tartalmazhat); előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal négyszer

hangozhat el; a befejezéshez meg kell adni a szöveget

periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése, és befejezése két szólamban, vagy periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése, és alsó szólam improvizálása írásban (2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, ill. könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény); előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, hatszor hangozhat el.

„B” tagozat

hangközmenet lejegyzése: kb. 10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint); diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt; a hangközlánc háromszor hangzik el, folyamatosan játszva;

hangzatlejegyzés: kb. 10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy kb. 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításaik, domináns-szeptim és szűkített szeptim); diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t; a harmóniasor hatszor hangzik el, folyamatosan játszva, egyes akkordok esetén mindegyik kétszer; egy magyar népdal lejegyzése szöveggel, és elemzése (a népdal négysoros, közepesen nehéz, színezőhangokat tartalmaz); előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal nyolcszor hangozhat el; az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők

periódusterjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal (metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8, ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig; az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket, lehet benne könnyű hangnemi kitérés, moduláció); előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el.

A szóbeli vizsga tartalma

„A” tagozat

„hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit; a tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a

tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is.

„hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 10 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit; a tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A gyakorlati vizsga tartalma

Gyakorlati vizsgát főtárgyból kell tenni.

„A” tagozat

- Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény... [EMB 1502 kötetben], Molnár-Kern: Szól a kakas már... [EMB 2251 kötetben], Zöld erdőben, zöld mezőben... [EMB 2251 kötetben] népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet [EMB 5040] dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I [EMB 1751] - II.[EMB 2110] kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet [EMB 1751 kötetben], Caldara: Fényben fürdik a táj [EMB 1751 kötetben], Morley: Leány és legény [EMB 1751 kötetben] Haydn: Az elhagyott [EMB 1751 kötetben], Beethoven: Szeretlek [EMB 2110 kötetben] nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa [EMB 2110 kötetben], Jókendv [EMB 2110 kötetben], Könnyzápor [EMB 2110 kötetben], Schumann: Az árva [EMB 2262 kötetben], Az elhagyott lányka [EMB 2262 kötetben], Zöld hímes rét [EMB 2262 kötetben], Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán [EMB 2110 kötetben], Szívek, ha végül válnak [EMB 2110 kötetben], Viszontlátásra [EMB 2110 kötetben], Aratódal [EMB 2110 kötetben], ill. A dal mesterei II [EMB 2110]-III [EMB 2262]. kötet dalainak nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene [Universal] orozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).
 - Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma [EMB 2909 kötetben]; Carissimi: Így élni nem tudok [EMB 2909 kötetben]; Händel: Jöjj és járjad [EMB 2909 kötetben]; Ó, jaj, vajon csak emlék [EMB 3118 kötetben]; Pergolesi: Nina [EMB 2909 kötetben]; Beethoven: Rózsalánc [EMB 4470 kötetben]; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV [EMB 2909], V [EMB 3118], VII/a [EMB 4470] ötetek dalai nehézségi szintjén).
 - Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég [EMB 5378 kötetben]; Egy szót sem, ó, kérlek [EMB 5378 kötetben]; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez [EMB 2262 kötetben]; Vasárnap [EMB 4472 kötetben]; Kárbaveszett szerenád [EMB 4472 kötetben], Wolf: Harmatos reggel [EMB 2262 kötetben], illetve A dal mesterei VII/c [EMB 4472], Énekiskola III [EMB 12288], Csajkovszkij: Dalok [Peters]és románcok [EMB 5378] darabjai nehézségi szintjén).
 - Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok [EMB 12897], Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok [EMB 12508]).
- A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A gyakorlati vizsga értékelésének szempontjai

Vonóshangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Szolfézs írásbeli vizsga értékelésének szempontjai:

teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;

fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás. dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

Szolfézs szóbeli vizsga értékelésének szempontjai:

általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete) zenetörténeti tájékozottság stílusismeret formai ismeretek

tájékozódás a zenei műfajok között

ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

Célok és feladatok:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás – többszólamúság
- harmónia azonosítás
- zenei olvasás – írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszertanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

Fejlesztési követelmények:

Rendelkezzék a tanuló

- olyan készlettel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához, – olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel – a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal. – A zene megszerettetése, örömteli művelése. – A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.		A „belső” lüktetés fejlesztése. Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése. A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel. A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete. A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.
Az éneklési készség fejlesztése	– Helyes testtartás, levegővétel. – Kezdőhang átvétele. – Megfelelő tempóválasztás és tempótartás. – Éneklés játékkal. – Éneklés szöveggel emlékezetből. – Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel. – Önálló dalkezdés.	<i>Az év végi vizsga ajánlott</i>

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés	– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása. – A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel. – 2/4-es ütem. – Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel. – A „belső mérés” kialakítása. – Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.	<i>anyaga</i> – A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

	– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról. – A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.	
Dallami ismeretek, készségfejlesztés	– Daltanulás játékkal együtt. – A belső hallás kialakításának kezdeti lépései. – Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása. – A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben). – A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy. – Hanglépcső, vonalrendszer. – Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása. – Dalfelismerés, dallambújtatás.	

A kétszólamúság előkészítése	– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusszintinátók, ritmuskíséretetek, egyszerű dallamosztinátók).	
Rögtönzés	– Ritmussorok kiegészítése. – Kérdés, felelet. – Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel. – Mozgás és játék rögtönzése.	
Zenehallgatás	– A zeneértő és – éző képesség fejlesztése. – Aktív (előkészített) zenehallgatás. – Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú). – Zajok– zörejek, zenei hang. – Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak	
	felismerése. – Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése. – A többször hallgatott zeneművek felismerése.	

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal. – A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése. – A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához. – Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.		Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban. Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni. Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust. Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni. Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben. Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat. Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren. Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni. Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok
Az éneklési készség fejlesztése	– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása. – A kifejező éneklés igényének felkeltése.	
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés	– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel). – A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkal, jelekkel. – 2/4-es ütem. – a 3/4-es lüktetés megéreztetése. – Szövegek ritmusának megéreztetése.	

	– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése. – Az ütemhangsúlyok érzékeltetése. – Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése. – Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz. – Ritmusgyakorlatok.	köréből) visszaénekelni. Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren. Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés	– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után. – A magas és mély képzet kialakítása. – A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság). – A dallami jelrendszerek ismerete. – A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren. – Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben. – Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül. – Dallamfordulatok visszaéneklése. – Memorizálás hallás után. – A belső hallás fejlesztése.	

A kétszólamúság előkészítése	– Dal és mérő. – Felelgetős játékok. – Ritmusosztinátók, ritmuskísérek. – Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret). – Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről. – Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint. – Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”. – Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.	
Zenei ismeretek:	– Hangközök fogalmának	
	bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.	
Formai ismeretek:	– Motívum – Azonosság, hasonlóság, különbözőség.	

Zenei olvasás, írás	– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás). – Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem). – A dó helyének változtatása. – Tájékozódás a vonalrendszeren. – Kulcsok, ábécés nevek bevezetése. – Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről. – Memorizálás. – Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).
Rögtönzés	– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban. – Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal. – Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős. – Ütempárhoz ütempár rögtönzése. – Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel. – Mozgás és játék rögtönzése.
Zenehallgatás	– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése. – Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).

	– Zenei együttesek: énekkar, zenekar. – Dinamika, előadási módok. – Különböző karakterek megfigyelése. – Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz- és fafúvósok). – A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.	
Zenei kifejezések:	– Ritmus, dallam. – Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel. – A megismert ritmusértékek nevei. – Tempó, mérőütés. – Osztinató. – Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor. – Pentaton, pentachord. – A G–kulcs, F–kulcs. – A törzshangsor. – A megismert hangközök nevei, jelentésük. – Motívum, dallamsor. – Kánon. – Piano–forte.	

Alapfok “A” tagozat

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei élményanyag bővítése. – A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése. – Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei		Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni. Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni. Ismerje a módosítójeleket, az
értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása. – Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismételése. – A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan. – Az abszolút rendszer további gyakorlása. – A szolfézis és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása. – A zenehallgatási élmény elmélyítése.		előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig. Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig. Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit. Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni. Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket
Az éneklési készség fejlesztése	– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás. – Artikuláció, szövegmondás. – A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése. – Az igényes, szép éneklés kialakítása.	

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés	– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismételése. – A korona, az átkötés, az értéknújtó pont ismerete. – A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4. – Ütemesülők. (ütemezés). – A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismételése, elmélyítése. – A tizenhatodok páros formációi.	kottakép alapján azonosítani. Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben. Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését. Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés	– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról. – Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása. – A régi stílusú magyar népdalok jellemzői. – A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó. – A hétfokúság	

	dallamfordulatainak gyakorlása. – Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása. – A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.	
A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai	– Dallamhoz ritmusosztinató vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása. – Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).	

Hangközök:	– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv. – Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra. – Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).	
Hangzatok:	– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete. – Éneklés szolmizálva mindkét irányban. – Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban. – Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.	
Hangkészlet, hangsorok, hangnemek	– Alaphang fogalma. – Tiszta- és pien hangos pentatónia. – Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok. – Módosító jelek, előjegyzések. – A módosított hangok nevei – A tanult hangnemek	
	előjegyzéseinek sorrendje írásban is. – Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig. – A párhuzamos hangsorok fogalma. – A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.	

A formaérzék fejlesztése:	– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet. – A kvintváltás megfigyeltetése. – A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek. – A helyes frazeálás.
Zenei olvasás – írás	– A helyes kottairás. – Ritmusgyakorlatok olvasása. – Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján. – Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1b előjegyzéssel. – Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F– kulcsba (és fordítva). – Igen könnyű diktálási feladatok. – Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F– kulcsban (2–4–8 ütem). – Transzponálás írásban.
Rögtönzés	– Ritmussorok rögtönzése. – Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).

	– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása. – Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján. – Párbeszéd, kérdés–felelet. – Adott dallamhoz ritmuskíséret. – Hiányos dallam	
Zenehallgatás	– Különféle kórushangzások. – Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése. – A hangszerek hangszínének felismerése. – Dinamikai különbségek megismerése. – A népzene és műzene. – A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.	
Zenei szakkifejezések ismerete	– A szolfézs előképzőben tanultakhoz. – Ütemmutató, ütemsúly, ütempár. – Alkalmazkodó ritmus. – Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek. – Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang). – Hangkészlet, hangsor, hangnem. – Pentachord, Dur és moll (eol). – A párhuzamos hangsor fogalma. – Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás. – Ereszkedő dallamvonal. – Azonosság, variáns, sorszerkezet. – Szekvencia.	

	– Periódus. – Transzponálás. Prima volta, secon volta. – Solo, tutti. – Parlando, rubato, tempo giusto. – Staccato, legato. da	

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei ismeret- és élményanyag bővítése. – A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan. – Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása. – A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával. – Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben. – Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése. – A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.		Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni. Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni. Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel. Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni. Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem). Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani. Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani. Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben. Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr
Az éneklési és intonációs készség fejlesztése	– A népdalok kifejező megszólaltatása. – A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése. – A kétszólamú éneklés kimunkálása. – Intonációs gyakorlatok.	
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés	– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása. – A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola. – Negyed felütés. – 3/8-os ütem. – Váltakozó ütem. – A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4	

	váltás megéreztetése. – Alla breve. – Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.	és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban. Az év végi vizsga ajánlott anyaga – A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés	– Daltanulás hallás után, valamint kottaképről. – A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik. – A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése. – A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése. – Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé. – Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján. – A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon. – A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).	

A többszólamúság fejlesztése	– Hangközök megszólaltatása két szólamban. – Intonációs gyakorlatok. – Kánonok, biciniumok éneklése. – A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).
Hangközök:	– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.

	– Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekkkel mindkét irányban. – Felismerés hallás után és kottaképről. – A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása. – A bővített szekund megfigyelése. – Hangközláncok építése, éneklése.
Hangzatok:	– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése. – A tanult hangnemek alap-hármashangzatai.
Hangsorok:	– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang. – Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése	– AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek. – A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás). – Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.	
Zenei olvasás, írás	– Ritmusgyakorlatok olvasása. – Ritmusírás énekelt népdalok alapján. – Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése. – Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés. – Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése. – Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal. – Hármashangzatok	
	lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján. – Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel. – Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel	

Rögtönzés	– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása. – Hiányos dallam kiegészítése. – Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása. – Adott dallamhoz ritmuskíséret. – A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése. – AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján. – Rögtönzés szövegre is. – Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése. – Előtagra utótag rögtönzése	
Zenehallgatás	– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban. – Mozgás, gesztus a zenében. – Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok. – Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése. – A barokk táncjátékok jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is. – A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése. – A többszólamú művek	
	szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.	

Zenei szakkifejezések ismerete	– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus. – Felütés. – Váltakozó ütem. – Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma. – Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund. – Parlando, rubato, tempo giusto. – A régi és új stílusú népdalok. – Motívum, periódus, szekvencia. – Kvintoszlop. – Párhuzamos és ellenmozgás. – A metronómjelzés. – A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei élményanyag bővítése. – Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján. – Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül. – A többszólamúság, társas zenélés készségének		Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni. Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni. Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni. A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.

fejlesztése funkciós művek alapján. – A magyar népdalok élményszerű előadása. – A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása. – Tudatos zenehallgatásra nevelés.		Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig. Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani. Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés	– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása. – A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai. – Nyolcad és páros tizenhatod felütés. – 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban. – A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége. – Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.	Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt. Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat. Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében). Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés	– Daltanulás elsősorban kottaképről. – Módosított hangok: <i>fi, szí, di, ri</i> és <i>ta</i> gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel). - A többszólamú éneklés készségfejlesztése – Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása. – Hangszerkíséretes dalok. – Kánonok. – Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is. – T–D–T kapcsolatok megfigyelése. - Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkkel.	Ismerje a periódus és a kisformák felépítését. Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

	– A belső hallás és memória fejlesztése.	
Hangközök:	– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről. – A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése. – Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).	
Hangzatok:	– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről. – A hármashangzatok megfordításainak elve. – Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.	
Hangsorok:	– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig. – Azonos alapú dúr és moll. – A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.	
A formaérzék fejlesztése	– A periódus felépítése. Nyitás –zárás. – Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.	

Zenei olvasás, írás	– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal. – Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése. – Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban. – Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után. – Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről. – Lejegyzés memorizálás	
	vagy hallás után egy szólamban. – Igen könnyű funkciós kísérszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.	

Rögtönzés	– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése. – Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A– Av). – Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése. <i>Zenehallgatás</i> – Magyar és más népek táncai a műzenében. – Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból. – A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei. – Dinamika a barokk korban. – A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei. – A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.
Zenei szakkifejezések ismerete	– Siciliano és mazurka ritmus. – Azonos alapú dúr és moll hangsor. – Kvintoszlop. – Kürtmenet. – Funkciók. – Hangnemi kitérés, moduláció. – Periódus. – Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma. – Duett, duó, tercett, trió. – Partitúra.
	– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből. – A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése. – Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe. – A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal. – Az eddig tanultak rendszerező ismételése. – A zenei elemzési képesség fejlesztése.		Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni. Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust. Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig. Ismerje az oktávon belüli hangközöket. Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot. Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.). Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban. Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
Hallásfejlesztés és zenei ismeretek	– Átkötés, pontozás gyakorlása. – Harminckettedek. – Alla breve további gyakorlása. – A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése. – 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal. – A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása. – A bővített kvart oldással. – Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnembváltás eszközei. – A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése. – Késleltetés. – A hangközök rendszerezése. – A hangközfördítés elve. – A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése	

	ábécés nevekkal is. – Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkal; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével. – A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással. – Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés. – A dominánsszeptim dúrban és mollban. – Éneklése oldással szolmizálva. – A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása. – Dallami variánsok, figuráció. – A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása. – T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok. – Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal. – Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével). – Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével. – Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek	– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

	előadásában. – Kánonok éneklése. – Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.	
A formaérzék fejlesztése	– Zárlatok: fél- és egész- zárlat, álzárlat. – A klasszikus (és romantikus) dal. – Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése. – Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.	
Zenei olvasás, írás	– Könnyű periódusok lapról éneklése. – Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben. – Könnyű hangközmenetek éneklése, írása. – A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkció főhangok. – Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).	

Zenehallgatás	– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése). – Hangszín – hangszerelés. – A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció). – Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is. – A bécsi klasszikus zene	
	stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben. – A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése. – A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.	

Rögtönzés	– Ritmuskíséreték rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók. – Períódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése. – Períódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.). – Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.	
Zenei elemzési képesség	– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során. – A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).	
Zenei szakkifejezések ismerete	– Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz. – Kvintkör. – Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció. – A hangközfordítás elve. – Tritonusz. – Alteráció, kromatika. – Funkciók, funkciós vonzás.	

	– Késleltetés. – Kadencia, – álzárlat, fél- és egész-zárlat. – Előjáték, utójáték, – visszatérés, Coda. – Imitáció. – Orgonapont. – Hangszeres és – vokális zene. – Dal, ária, opera. – Szimfónia. – Kamarazene, duó, – duett, trió, tercett, kvartett, – kvintett. – Kisformák. – – Triós forma, szonátaforma, – rondóforma, variáció. – A tanult zenei – anyagban előforduló előadási – jelek és tempójelzések. – Az eddig – megismert zenei korok rövid – áttekintő ismételése, – kronológiai rendezése, a – legfontosabb stílusjegyek – kiemelése.	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A bécsi - klasszikus zene periodizáló - és funkciós - gondolkodásának - elmélyítése nagyobb - lélegzetű zenei formákban. – A romantikus - zeneirodalom alaposabb - megismerése. – Ismerkedés a XX. - századi zene néhány - alkotásával. – A tanult - magyar népdalkincs - bővítése.		Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével). Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig. Ismerje az oktávon belüli hangközöket. Tudja a hármashangzatokat és fordításait (a bővített

– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.		hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
Ismeretanyag és hallásfejlesztés	– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása. – Nyolcad szinkópa és	

	tizenhatod triola és változataik. – Augmentálás–diminuálás. – Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján. – Az alterált fordulatok megfigyelése. – Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe. – Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása. – A dó váltás alkalmazásának elmélyítése. – A tonalitás felbomlásának megfigyelése.	Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot. Ismerje a szűkített septim–hangzat felépítését. Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni. Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt. Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni. Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.

Hangközők:	– Az előző évfolyamokban tanult hangközők ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése. – A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására. – A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma. – Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel. – A hangközők zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).	Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket. Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit. Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával. – Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással). – Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.
Hangzatok:	– Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsseptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése. – A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.	
	– A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással. – A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok. – A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.	
Hangsorok:	– Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig. – A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.	

A formaérzék fejlesztése:	– Rendhagyó periódusok. – Álzárlat. – Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése. – A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek). – A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként. – A formai ismeretek mélyítése.
Zenei olvasás, írás	– Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal. – Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel. – Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből). – Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével). – Két- vagy többszólamú

	vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is. – Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal. – Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből. – Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről. – Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.	
Rögtönzés	– Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése. – Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.). – Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.	

Zenehallgatás	– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében. – Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések. – A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése. – Új hangszerek, hangszínek megjelenése. – A programzene és a társművészetek kapcsolata. – A tonalitás felbomlása. – A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus). – A zenei formák

	változásainak megfigyelése. – Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.	
A zenei elemzési képesség fejlesztése	– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében. – Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma). – A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján. – Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).	

Zenei szakkifejezések ismerete	– Komplementer, osztinató ritmus. – Modális hangsorok. – A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia. – Tonalitás, atonalitás, bitonalitás. – Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés. – A bővült periódusok: külső és belső bővülés. – Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat. – A szonáta– és a variációs forma. – A klasszikus szimfónia tételrendje. – Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei. – A szimfonikus költemény. – Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei élményanyag bővítése. – Betekintés a reneszánsz zene művészetébe. – A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése. – További ismerkedés a XX. századi zene hangzás- és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően). – A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismételése, rendszerezése. – Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.		Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből). A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális. Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig. Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig. Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni. Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait. Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról. Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni. Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A műzenei szemelvények, zenei ismeretek
Ismeretanyag és hallásfejlesztés	– Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján. – A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése. – A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.	

	– Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene	elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni

	szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában). – Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is. – A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.	munkával. – Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással). – Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.
Hangközök:	– A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése. – A szűkített kvart fogalma. – Az enharmónia.	
Hangzatok:	– Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.	

Zenei olvasás, írás	– Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása. – Könnyű XX. századi szemelvények éneklése. – A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel. – Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után. – Memorizálás kottakép valamint hallás után.
Rögtönzés	– Dallam- és ritmus kiegészítés. – Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése. – Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren. – XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.
Zenehallgatás	– A reneszánsz zene

	harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben. – A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése. – A barokk zenekar hangszerei. Continuo. – A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után. – A zenei dramaturgia az oratórikus művekben. – A barokk táncok a szvitekben. – A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással. – A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben. – A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése. – Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.	

Zenei szakkifejezések ismerete	– Hemiola, komplementer ritmus. – Számozott basszus, continuo. – Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga. – Motetta, madrigál, mise. – Tonalitás, bitonalitás, politonalitás. – Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster. – Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária. – A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.	
	– A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte). – Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia). – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	
Zenei elemzési képesség	– Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján. – Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).	

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei élményanyag bővítése. – Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése. – Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül. – A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján. – A zenei kifejezőkészség és		Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális. Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni. Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal
ízlés formálása. – A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.		a tanult hangnemekben. Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni. Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani. Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket. Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés	– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása. – Nyolcad és tizenhatod felütés. – 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is. – Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is. – A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése. – Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.	

Dallami ismeretek, készségfejlesztés	– A módosított hangok: <i>fi, szí, di, ri és ta</i> gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon. – Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után. – Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása. – Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel). – Kánonok éneklése. – Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is. – T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok. – Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.	Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni. Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését. Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket. Tudja ismereteit alkalmazni hangszerstanulása során is. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával
Hangközök:	– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.	
	– Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással. – Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással. – A hangközök megfordításai. – Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.	

Hangzatok:	– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban. – Építésük, felismerésük kottaképről. – A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai. – Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban. – A dominánsszeptim hangzat megfigyelése .
Hangsorok:	– Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig. – Azonos alapú dúr és moll. – A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.
A formaérzék fejlesztése:	– A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás. – Kis kéttagú-, háromtagú forma, triós forma. – A kisformák hallás utáni felismerése.
Zenei olvasás, írás	– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal. – Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése. – Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban. – Hangközmenetek éneklése

	felbontással is, lejegyzése hallás után. – Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után. – A helyes kétszólamú kottairás.	
Rögtönzés	– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése. – Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B). – Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.	
Zenehallgatás	– Magyar és más népek táncai a műzenében. – Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból. – A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei. – A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.	

Zenei szakkifejezések	– Augmentálás, diminuálás. – Mazurka és siciliano ritmus. – Azonos alapú dúr és moll hangsor. – Kvintoszlop. – Kürtmenet. – Funkciók. – Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont. – Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo. – Duett, duó, tercett, trió. – Partitúra. – A régi stílusú és új stílusú népdalok. – A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Zenei élményanyag bővítése. – A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján. – A többszólamú éneklési készség fejlesztése. – A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal. – A zenei elemző képesség fejlesztése. – A zenei pályára készülő emeltszintű felkészítése.		Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális. Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig. Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben. Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet. Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés	– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása. – A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése. – Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása. – Az alla breve további gyakorlása. – A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése. – 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal. – Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével). – Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése. – A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (<i>di, ri, fi, szí, ta, ma</i>) hangok	fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot. Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkkel és felismerni kottaképről is. Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban. Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat. Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után. Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni, Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkkel, Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján. Tudja használni a zenei szakkifejezéseket. Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

	énekléssel, különböző fordulatokban. – Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei. – A kromatika megfigyelése. – Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után. – A késleltetés megismertetése. – A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai. – Dallami variánsok, figuráció. – Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel. – Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe. – A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása. – T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok. – T–D funkcióváltás felismerése hallás után. – Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkal. – A funkciójelző basszus árnyaltabb használata. – Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása. – Kitérés, moduláció a domináns hangnembe. – Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is. – A hangközök	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A memoriter anyag egyéni bemutatással. – A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

	rendszerezése. – A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel az eddigi hangnemekben. – A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben. – Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkkel, lapról olvasása, írása hallás után. – A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban. – A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással. – A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés. – A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése. – Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig. – Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.	

A formaérzék fejlesztése:	– Zárlatok: fél- és egész- zárlat. álzárlat. – A klasszikus (és romantikus) dal, a két- és háromtagú kis formák, visszatérésses típusok megfigyelése. – Triós forma, rondó-, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).	
Zenei olvasás, írás	– Könnyű periódusok lapról éneklése. – Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után. – A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal). – Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal). – Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után. – A kétszólamú művek megszólaltatása ének- hangszer előadásban is.	
Zenehallgatás	– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció). – A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése. – A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is. – A kis formák felismerése hallás után.	

Rögtönzés	– Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. – Osztinátók. – Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B). – Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.). – Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban,	
	mollban.	
A zenei elemző képesség fejlesztése:	– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során. – A hangközök, hangzatok funkciók jelentősége, zenei értelmezése. – A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).	

Zenei szakkifejezések ismerete	– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció. – Hangközfordítások, hangzatfordítások. – Tritonusz. – Figuráció. – Alteráció, kromatika. – Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok. – Késleltetés. – Kadencia, fél– és egész– zárlat, álzárlat. – Előjáték, utójáték, visszatérés, coda. – Homofon, polifon szerkesztési mód. – Imitáció. – Orgonapont. – Hangszeres és vokális zene. – Dal, opera, ária, szimfónia. – Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett. – Kisformák. – Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció. – Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus. – A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal. – Betekintés a romantikus zeneirodalomba. – Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával. – Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése. – Tudatos zenehallgatásra nevelés.		Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális. Ismerje a kvintkört. Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímától a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről. Tudja a hármashangzatokat, fordításait és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításait; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban. Tudjon hallás után lejegyezni: – alterációt tartalmazó hangközmenetet, – egyszerű hangzatmenetet, – bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal. Tudjon – lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal
Ismeretanyag, hallásfejlesztés	– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása. – Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok. – Augmentálás, diminuálás. – Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása. – Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása. – Klasszikus kánonok éneklése. – Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással. – Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia. – Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények,	

	kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással. – Két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.	– a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot

Hangközök:	– A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása. – A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására. – Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel. – A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók). – A dallam és funkciós	kottaképről vagy hallás után memorizálni, – adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni, – ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat, – ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két- és háromtagúság, da capo stb.), – legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>

	kíséret megfigyeltetése, éneklése.	– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással, – A memoriter anyagból egyéni bemutatás, – A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
Hangzatok:	– Az eddig tanultak hallási elmélyítése. – A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban. – A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása. – A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok). – A <i>fá</i> mint domináns basszushang (az $V^2 - I^6$ kapcsolat megfigyeltetése a foksám tudatosítása nélkül). – Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése. – A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.	

Hangsorok:	– Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör. – A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig. – Hangnemi rokonságok.	
A formaérzék fejlesztése	– Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése. – Az álzárlat, mint a bővítés eszköze. – A szonátaforma alaposabb ismerete.	

Zenei olvasás, írás	– Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel. – Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése. – Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével). – Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből. – Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal). – Memorizálás kottakép, valamint hallás után. – Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is. – Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.	
Rögtönzés	– Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján. – Változatosabb funkciójelző basszus– szólam éneklése dallamhoz. – Egyszerű, megadott	

	periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.	
A zenei elemző képesség fejlesztése:	– Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe. – A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során. – A hangközök, hangzatok funkciók jelentősége, zenei értelmezése. – A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma). – Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dūr, moll bitonalitása).	
Zenehallgatás	– A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is. – Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is. – Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett. – Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése. – Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto). – Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.	

Zenei szakkifejezések	– A hangnemi rokonság. – Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció,	
	körülírás, késleltetés, előlegezés. – Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy- és kisütemes írásmód. – Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat). – Klasszikus táncok. – A szonáta- és a variációs forma. – A klasszikus szimfónia, versenymű. – Az opera, nyitány, ária, recitativo. – Prozódia. – Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei élményanyag bővítése. – A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése. – A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése. – A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése. – Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.		Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékeztetőből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből). A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális. Ismerje – a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,

Ismeretanyag, készségfejlesztés	– A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése. – Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján. – A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.	– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig. Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.

	– A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése. – Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése. – Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok. – Imitáció, tonális és reális válasz. – Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése. – Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása. – A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése. – Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása. – Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása. – Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren. – Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében. – A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése. – A bővített hármashangzat fordításai (oldással). – A dominánsszeptim- és szűkített septimhangzat gyakorlása oldással. – A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.	Tudjon lejegyezni – alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet, – kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal. Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után. Tudjon rögtönözni – periódus előtaghoz utótagot, – funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot. Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat. Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit. Ismerje a szonáta-, rondó- és variációs formák felépítését. Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A memoriter anyagból egyéni bemutatás. – A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Zenei olvasás, írás	– Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkal. – Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkal. – Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal, lejegyzése hallás után. – Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése. – Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel. – Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után. – Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is. – Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is. – Hangszerkíséretes műdalok, áriák két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is. – Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.	
Rögtönzés	– Periódus előtagjához	

	moduláló utótag rögtönzése. – Dallamhoz basszus rögtönzés. – Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal. – Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel	
A zenei elemző képesség fejlesztése:	– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során. – A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése. – A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma). – Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).	

	Zenei szakkifejezések – Aautentikus, összetett zárlat. – Poliritmika, hemiola. – Számozott basszus. – Tonalitás, bitonalitás, politonalitás. – Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság. – Cluster. – Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária. – A szvit jellegzetes táncskételei. – A barokk versenymű, concertálás. – Fuga, reális és tonális	
	válasz. – Opera, recitativo, ária, betétdal. – Szonátaforma, rondóforma, variációs forma. – A klasszikus versenymű, kadencia. – Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig, – a háromféle moll hangsort,
- a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel, – igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát, – a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni

- ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után. Tudjon lejegyezni

– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Írásbeli vizsga A/
Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan
2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján. Az idézet 3/4 vagy 4/4-es löktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.
A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”-hang.

Az idézet zongorán tizszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan
2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.
A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel. A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.
3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja. Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga 1.

Memoriter anyag: A vizsgáló

- tudjon előadni öt népdalt,
 - ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
 - tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
 - ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.
2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma

„B”- tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.) Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
2. Memoriter anyag: A vizsgázó
 - tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
 - ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
 - tudjon megszólaltatni öt műzei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
 - ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.
3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete), – zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése. – A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.		Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni. Ismerje a kvintkört.
– A középkor világi zenéje. – A reneszánsz zene fénykora. – Az opera keletkezése. – A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése. – Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.		Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni. Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni. Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.	– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők). – Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal. – Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok. – Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása. – A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése. – Az imitáció, a reális és tonális válasz. – Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása. – A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése. – Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése. – Modális dallamok transzformálása. – A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése. – Új hangközök elsajátítása: duo- és tredecima. – A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése. – Modális fordulatok megfigyelése, éneklése. – Plagális zárlatok megszólaltatása. – Memóriafejlesztés: témák,	– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

	rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből. – Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is. – Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése. – Stílusjegyek összegyűjtése.	
Zenei szakkifejezések	– Melizma. – Motetta, mise, carol, anthem. – Madrigál, korál, zsoltár. – A gregorián mise állandó részei. – Recitatívó, ária, continuo. – Plagális zárlat. – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből. – A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján. – A zenei készségek elmélyítése. – A zenei áttekintési képesség fejlesztése. – Nevelés az értékes zene szeretetére.		Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással. Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból). Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga, tonális és reális válasz fogalmát.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés	– A barokk hangszeres műfajok áttekintése. – A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia). – Az oratórium. – Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.	Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni. Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni. Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.

	– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról. – A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.). – Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, elemzése. – Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások. – Imitáció, reális, tonális válasz. – Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is. – Kánonok. – Többszólamú énekgyakorlatok. – Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel. – Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.	Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez. Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

Rögtönzés	– Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.
Zenehallgatás	– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez. – A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése. – Barokk zene
	meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is. – A fuga témák belépésének megfigyelése. – Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.
Zenei szakkifejezések ismerete	– Barokk táncok, a szvit tételei. – Variációk: chaconne, folia, passacaglia. – Concertálás, concerto grosso, continuo. – Korál. – Mise, oratórium, kantáta, opera. – Fuga. – Ellentéma. – Dux, comes. – Modulációs irányok. – Rokon hangnemek. – Számozott basszus. – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismételése, elmélyítése. – Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével. – A zenei készségek elmélyítése. – A zenei áttekintési képesség fejlesztése. – Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.		Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni. Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni. Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat. Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait. Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról
Ismeretanyag és	– A klasszikus zene	

készségfejlesztés	stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismételése. – Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről. – A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó-váltással. – A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása. – A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkal, hangnemekben. – A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése. – Az összetett autentikus zárlat megfigyelése. – A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés. – Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint). – Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext). – A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése. – Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkal is. – Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése. – Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet-, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása –	olvasni, memorizálni és lejegyezni. Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét. Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással. – A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

	énekléssel, elsősorban ábécés nevekkal, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is. – Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban.(tanári közreműködéssel). – A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is). – A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására. – Könnyű egy- és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás). – Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően). – A romantikus műfajok jellemzői. – Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)	

Rögtönzés:	– Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése. – Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése. – Hiányos dallamok kiegészítése.	
	– Dallamhoz kíséret szerkesztése.	
Zenehallgatás	– Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása. – A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is. – A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után. – Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar. – Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben – Az új zenei formák megfigyelése hallás után.	
Zenei szakkifejezések ismerete	– Zárattípusok. – Előlegezés, késleltetés. – Álzárlatok. – Lebegő tonalitás. – Dalciklus. – Szimfonikus költemény. – Rapszódia. – Programzene. – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből. – Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával. – A zenei áttekintési képesség fejlesztése. – Az „értő” zenehallgatás		Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni. Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.

Ismeretanyag és készségfejlesztés kialakítása.	– Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására). – Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. – A tonalitás fogalmának változásai. – A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése. – Bitonalitás, politonalitás. – Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint) – Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása. – Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma. – Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel. – Az aranymetszés megfigyelése. – Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján). – A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés	– A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával. – Reihe, hangfürtök komponálása. – Skála modellek szerkesztése.	
Zenehallgatás	– A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése. – A XX. századi zene partitúráinak megismerése.	
Zenei szakkifejezések ismerete	– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás, – Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe. – Skálamodellek. – Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör. – Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön. – Aranymetszés. – Komplementer technika. – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A zenei élményanyag bővítése. – A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig. – A reneszánsz zene fénykora. – A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása. – A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése. Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra. – – Felkészítés zenei pályára		Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos. Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).

Földi János Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Ismeretanyag, készségfejlesztés	– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok). – A gregorián mise állandó részeinek megismerése. – Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján. – A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismertetése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig. – A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis) – A szopránkulcs bevezetése. – Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése. – A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése. – Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása. – Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása. – A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.	Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben. Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyű harmóniamenetet lejegyezni. Tudjon szopránkulcsban olvasni. Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait. Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások. – A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

	– Dallamok transzformálása különböző módusokba. – A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése. – A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel. – Építés megadott hangokra. – Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkkel, építés, felismerése kottakép alapján – Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.	

Zenei olvasás, írás	– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása. – Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba. – Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után). – Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban. – Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása. – Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből. – Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás. – Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.	
Zenehallgatás	– A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással. – Partitúra használata. – Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése. – Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is. – Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése. – Stílusjegyek összegyűjtése.	

Zenei szakkifejezések ismerete	– C– kulcsok. – Módusz. Modális hangsorok. – Modális harmóniai fordulatok. – Melizma. – Motetta, mise, carol, anthem. – Madrigál. Korál. Zsoltár. – A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei. – Plagális zárlat. – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban. – A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása. – Felkészítés zenei pályára.		Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni. Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni. Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
Ismeretanyag,	– Barokk vokális és	

hallásfejlesztés	hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása. – Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is. – A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása. – Dominánsszeptim–fordítások, septyimhangzatok megfordításának elsajátítása. – Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése. – A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után. – Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával. – Számozott basszus. – A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.). – Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok. – Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján. – A barokk szvit–tétel: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.	Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet. Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni. Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában. Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások. – A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

	– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése. – Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése). – Téma, szölambelépések, ellentéma. Hangnemváltások. – Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmi, felismerés kottaképről. – Barokk díszítés.	
Zenei olvasás, írás	– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is. – Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészetek lejegyzése. – Barokk hangköz- és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.	

Zenehallgatás	– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez. – A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése. – Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is. – A fuga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is. – Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése. – Egy Bach–szvit feldolgozása – Invenció elemzése hallás után.	
	– Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból. – A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból). – Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.	

Zenei szakkifejezések	– Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia. – Concertálás. Concerto grosso. Continuo. – Korál. – Mise. Oratórium. Kantáta. Opera. – Fúga. – Ellentéma. – Dux, comes. – Modulációs irányok. – Rokon hangnemek. – Számozott basszus. – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismételése, elmélyítése. – Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével. – A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa. – A zenei áttekintési képesség fejlesztése.		Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni. Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni. Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni. Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit,
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.		műfajait, irányzatait. Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni

Ismeretanyag, készségfejlesztés	– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai. – Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről. – A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó-váltással, majd ábécés nevekkal. – A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása. – A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkal, hangnemekben. – A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése. – A klasszikus zenére jellemző hangköz-, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése. – Két- és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése. – Könnyebb Bartók- és Sztravinszkij-dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása. – Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok. – Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó-	zenei olvasásban, írásban, elemzésben. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások. – A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

	váltással és ábécés névvel. – Az összetett autentikus zárlat megfigyelése. – Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása. – Funkciós kísérőszólam improvizálása. – Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése. – Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében. – A klasszikus zene funkciós rendje. – Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal. – A klasszikus zene harmónia-, funkció- és formarendjének fellazulása. – Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése. – Lebegő tonalitás, atonalitás. – Tercrokon hangnemek. – Mellékdominánsok, nónakkordok. – Az alt és baritonkulcs bevezetése. – Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése. – Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével,	

	alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is. – Dalok éneklése saját zongorakísérettel. – Duettek, kórusművek. – Romantikus dallamok lejegyzése. – A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).	
Zenei szakkifejezések	Zárlattípusok. Mellékdomináns. Nónakkord. Előlegezés, késleltetés. Álzárlatok. Lebegő tonalitás. Dalciklus. Szimfonikus költemény. Ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, rapszódia. Programzene. Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből. – Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival. – A zenei áttekintési képesség fejlesztése – Emeltszintű felkészítés zenei pályára.		Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni. Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből. Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb

Ismeretanyag, készségfejlesztés	– Énekelhető egy- és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokosmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására). – Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások. – Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.) – Dalok éneklése saját zongorakísérettel. – Könnyű kórusművek megszólaltatása. – XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása – A tenorkulcs bevezetése. – Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben. – Moduláció távolabbi hangnemekbe. – Lebegő tonalitás, atonalitás. – Egészhangú skála. Akusztikus hangsor. – Modellskálák és egyéb skálaformációk. – Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála, – 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése. – Polimodális alterációk. – Dodekafónia. – Szeptimakkordok	alkotásaikat. Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni. Legyen gyakorlata a C– kulcsok olvasásában. Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat. Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit. Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására. Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások. – A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

	fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben. – Alfa-akkordok. – Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai. – Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban. – Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása. – Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után. – Romantikus és XX. századi dallamok megjegyzése.	
Zenei szakkifejezések ismerete	– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás. – Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe. – Skálamodellek. – Témafordítások: tükör, rák, ráktükör. – Tengely, polaritás. – Aranymetszés. – Komplementer technika. – Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.	

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és

–képleteket.

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.

Tudja a művek hangnemét megállapítani.

Ismerje – a kvintkört,

- a hétfokú hangsorokat. Ismerje
- az egészhangú skálát, – az akusztikus hangsort, – a modellskálákat.
- a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését – a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).

Ismerje fel a funkciókat hallás után,

- a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
- a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.

Ismerje

- a tonalitás felbomlásának elvét, – a bi– és a politonalitást, – a Reihe–t.

Tudja

- a dodekafónia,
- az arany metszés,
- a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.

Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.

Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal, – könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
- lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot. Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az általános követelményeken túl

Rendelkezzék a tanuló

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat, – kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.

Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B” – tagozat

Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:

- a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
- olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
- a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló

- a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
- a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:

Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két-két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniaiilag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni. Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés neveikkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet, – bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
- könnyű XX. századi dallamot.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A” tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2 Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.

A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A” tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező),

ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete), – zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

Célok és feladatok:

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

Fejlesztési követelmények:

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társzművészeire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társzművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Alapfok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).	<i>Bevezetés a zenetörténetbe</i> 1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén: – a rezgő anyag zenei	– Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett

	tulajdonsága, a felhangok fogalma; – fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei; – a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában; – a madarak lassított mikro– dallamainak sajátos „zeneisége”, a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós” mikro– dallamok); – az emberi zene eredetheipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója. 2. A természeti népek zenéje: – a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.); – az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák; – a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinató stb.); – az ősi hangszerek. Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az élőzenével. 3. A hangrendszerek kialakulása: – a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai. <i>Az ókori és ókori eredetű</i>	zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés). <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

	<i>zenekultúrák:</i> – a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra. <i>Az európai középkor zenekultúrája:</i> – a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe; – a szolmizáció keletkezése; – a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek; – a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai); – ars antiqua (13. század). <i>A reneszánsz zenéje:</i> – a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század); – a homofónia és polifónia fogalma; – egyházi műfajok: mise, motetta; – Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század); – a klasszikus vokálpolyfónia (Palestrina és Lassus – 16. század); – világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének; – hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata); – a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).	

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.	<i>A barokk stílus kialakulása, jellemzői:</i> – a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban; – Monteverdi – opera és madrigál; – Schütz – német egyházi zene a 17. században; – Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában; – Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas); – Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program-versenyművei: Négy évszak stb.); – Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz” billentyűs zene a barokk korszakban; – Telemann – „Tafelmusik” – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben. A főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta-típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fuga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb. <i>Bach és Händel művészete</i>	A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés). <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

	1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok: – vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formátípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.); – a korál szerepe Bach műveiben; – hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fuga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások. 2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai: – operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése), – szvitek, concerto grossók, orgonaversenyek. A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.	

Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.

Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama Zenetörténet–zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

1. Írásbeli vizsga

A vizsga feladatait (A, vagy B) az iskola választhatja ki, illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A). Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stílári jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

Felsorolás elsősorban a reneszansz és a barokk zene és a korszak társzművészeti alkotásainak köréből választódjon.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

B.) A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit (táncok, táncpárok), fuga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése.

– Egy – a tanuló által ismert, meghallgatott – mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: hangszeres vagy vokális mű elemzése).

Szóbeli vizsga

A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;

- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek, – tájékozódás a zenei műfajok között.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.	Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis- és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete. (Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).	A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés). <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Zenei ismeretek átadása	<i>Átmenet a barokk és klasszika között:</i> – az „érzelmes” (C.Ph.E.Bach), a „gáláns” (J.Chr.Bach) stílus; – a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása. A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán. A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján: – Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform”); – Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium); – Mozart (szimfónia,	
	zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera); – Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven. <i>Formatani összegzés:</i> – periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó; – vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb. A klasszikus zene stiláris egységén belül az egyes mesterek műveinek stiláris vonásai. <i>A korai romantika főbb stíluselemei</i> Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.	

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok	A romantika zenéje: – a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása; – stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében; – a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.	A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés). <i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
Zenei ismeretek átadása	A romantika élményanyaga:	– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye

	új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században; – természeti élmények a romantikus zenében; – az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal-, az opera- és a hangszeres zenében); Új műfajok: – a romantikus „karakterdarab”, – a dal 19. századi virágzása, – a programszimfónia, szimfonikus költemény; A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése); Nemzeti stílusok kialakulása: – Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai, – a német és francia romantika; – a magyar nemzeti stílus: a verbunkos; – a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása; A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai: – a virtuositás, – rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;	alapján

	A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás; Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában. <i>Zeneszerzői életművek:</i> Schumann fiatalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene; Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász; Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv; Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentivánéji álom; Berlioza: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia; Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézok, mazurkák); Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek; Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák; Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek; Dvořák: szláv táncok, szimfóniák; Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.	

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok	A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera. Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.	A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).
Zenei ismeretek átadása	Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján: – a 19 századi olasz opera; – jelenetszerkesztés, ária– és egyéb zártszám–típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus; – Verdi és Puccini művészete; – Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma–koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum–technika, történelem és mitológia egy–egy opera tükrében; – Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma; – a 19. századi magyar opera: Erkel. Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel: – A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus, neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai,	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

	zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében: – Debussy, Ravel, Satie, – Mahler, Schönberg, Webern, Berg, – Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics, – Janáček; – a népzene mint stíluselem a 20. század első felében; – a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stílári gyökerei); – a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell– skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia); – az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.	

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Fejlesztési feladatok	Bartók és Kodály életművének megismerése. Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése	Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).
Zenei ismeretek átadása	<i>Bartók és Kodály művészete:</i> – életpályáik ismertetése; – a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzene kutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái; – legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb	<i>Év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

	megismertetése. <i>Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:</i> – Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György. <i>Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:</i> – Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila; – a 70–80-as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sáy László, Vidovszky László, Dukay Barnabás; – John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass; – a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken. Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.	

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

469

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket. Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc. A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stílári jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trovére, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).

- Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.
- A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Hány-szvit, Felszállott a páva – variációk).

A szóbeli vizsga

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

470

¶A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja. *A vizsga értékelése*

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás, – dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete), – zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,

KAMARAZENE TANSZAK

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene / társasének-tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató-nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

Célok és feladatok:

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére. Képezzen a közösségi együttműködésre érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzikusokat.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához. Használja ki az együttműködés közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési követelmények:

A kamarazene-oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától

¶függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei –
Beintés–leintés.

- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek

- Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi–de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői. – A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd– illetve tisztítófogások).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása – A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók

- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A diszszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.

- Kánon, imitáció, fuga.
- Cantus firmus.
- Consort–muzsika.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus táncjátékok, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes, stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése –
Lapról olvasás.

- A belső hallás fejlesztése.
- intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt. – Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni, – be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
 - a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
 - a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
- Ismerje a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,

- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
 - az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel, – az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.
- Ismerje az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

Alapfok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tanuló legyen képes – megadott hangra önállóan hangolni, – hangolni, - intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően, – be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni, – be– és leinteni, – az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni, – biztosan tempót tartani, – intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján, – a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni, – homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatálatni. A tanuló legyen tisztában – saját hangszere intonációs jellemzőivel, – a különböző ütemfajták ütemsúlyaival, – a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival, – a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.	Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.	– Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tanuló legyen képes – játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján, – lassítani– gyorsítani a partner jelzése alapján, – tempóváltozásokat ő maga is jelezni, – szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni, – legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez, – disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére, – a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni, – eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni. A tanuló legyen tisztában – az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével), – a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel, – a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.	Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.	

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart:

Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek

(EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés, – technikai felkészültség,
- állóképesség.
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tanuló legyen képes – bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani, – partitúrából játszani, – a helyes intonációt	Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.	– Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.
crescendo–decrescendo során is megőrizni, – segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni, – figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt, – saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni, – figyelemmel kíséreni az összhangzást is, – a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni, – a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani. A tanuló legyen tisztában – a játszott művek stílusával, műfajával, formájával, – az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel, – az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.		

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tanuló legyen képes – együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva, – folyamatosan, kottahűen lapról olvasni, – ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag	Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.	– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.
tájékozódni, – minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben), – polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni, – saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni, – saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni, – önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén, – kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani. A tanuló legyen tisztában – a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.		

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tanuló legyen képes – készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket. – irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz – önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat – meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat – a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt – az adott zenemű stílusához	Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.	– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor
igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására – önállóan olvasni a XX.sz.–i kottaképet – önállóan kialakítani a barokk díszítéseket – önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva		

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A tanuló legyen képes – teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén, – teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb. – az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapróljátékra – kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani A tanuló legyen tisztában – a játszott művek stílusával, műfajával, formájával	Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.	– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene,

Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés, – technikai felkészültség,
- állóképesség.
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

FÚVÓSZENEKAR

Célok és feladatok:

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése, amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok növendékei számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a növendékeket, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Fejlesztési követelmények:

A növendékek megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása. A "zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása. A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése. Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása. Az arra alkalmas növendékek felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Az elsajátított zenei fogalmak, ismeretek alkalmazása:

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése. A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése. A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése. Ismerje a növendék a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése. Az értékes zene megszerettetése. A növendék zenei ízlésének formálása. A tanuló életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társzművészetek iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben. Az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadása, ezek megőrzése.

Helyes tanulási szokások fejlesztése:

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására. Fordítsunk figyelmet a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a lapról olvasási készség fejlesztésére, a jó légzésre, annak erősítésére, a tudatos zenei memorizálásra, a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Iskolánkban működő zenekari formációk:

- „Tücsökzenekar” (Kezdő) 2-4. évfolyam
- Középhaladó 3-6. évfolyam és továbbképző 7-10. évfolyam *A zenekari játék fejlesztése:*

Mivel a zenekar/együttes különböző képességű növendékeket tömörít magába, így a programot nem célszerű évfolyamokra bontani. A felkészülést és a haladás irányát az iskolai évfolyamokon belül három csoportra lehet osztani: „Tücsökzenekar” (Kezdő), Középhaladó, Haladó.

Tücsökzenekar

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
A helyes zenekari ülés kialakítása.	A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésből adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.	A növendéke ismerje meg a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit.
A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).	Egymásra figyelés, alkalmazkodás. Tempóvétel, tempótartás.	
Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.	Hosszú és rövid hangok. A szólamon belüli frazeálás betartása. Dinamikai folyamatok kialakítása.	

Középhaladó

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Az eddig tanult ismeretek, készségek ovábbi fejlesztése		15-30 perces nyilvános hangverseny.
A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).	A tempóvétel és -tartás differenciálódása. A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése. A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.	A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.	A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása. Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlődése.	A növendék legyen képes felnőtt amatőr zenekarban játszani, részt venni önálló kamarazenekari produkcióban, alkalmazza tudatosan a zenekari kommunikációs láncot.

Értékelési mód

Elsődleges szempont, hogy a kitűzött közös cél (hangverseny, bemutató, fesztivál stb.) a tanár és a tanuló kiegyensúlyozott, harmonikus, emberi és munkakapcsolatából jöhet csak létre. Ezért elengedhetetlenül fontos a rendszeres szólamtanulás, annak beszámoltatása, s a zenekari összp próbák helyes aránya, melyet minden alkalommal a választott mű nehézségi szintje határoz meg.

Félévkor és évvégén egyaránt szöveges értékelés javasolt (kivéve ha a zenekar a kötelező tárgy): kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékokra irányítani figyelmét, – a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszerttechnikai ismereteket, – a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

Továbbá

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot, – a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Az

együttes működéséhez szükséges hangszerek

A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.

Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

KÓRUS

Célok és feladatok:

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

Esélyt nyújt az esztétikai érzékenység alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

Cél az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására való felkészítés.

Feladatok közé tartozik a zenei műveltség megalapozása és fejlesztése. A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és fejlesztése. Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása. A tanuló rendszeres zenehallgatására nevelés, illetve a társművészetek iránti érdeklődés kialakítása.

Fontos a zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A pedagógus feladata még a kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

A kórus kötelezően választható, vagy választható tantárgy a zeneiskola minden növendékének. Így a kórust választó növendékekre automatikusan az adott főtárgyi óratervben megfogalmazottak vonatkoznak.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Kifejező, szép éneklés elsajátítása. Egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása, stílushű előadása. Zenei, közösségi élményhez juttatás. Pozitív élménynyújtás, amely arra ösztönzi a növendéket, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban.	Az évenkénti tanmenet tartalmát a mindenkori kórusvezető határozza meg. Ajánlott gyűjtemények: -Kodály Zoltán: - Bicíniumok - Énekeljünk tisztán -Bartók Béla kórusművei (27 egyszerűkar)	A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre. A kórus tudjon a kórusvezetővel együttműködni. Tudjon fegyelmezetten viselkedni a próbákon, a hangversenyeken, tudjon „vezényletre” énekelni.

Iskolai és egyéb hangversenyeken való közreműködés. Fejlessze a növendékek hallását, ritmusérzékét, tempó- és dinamikai érzékenységét. Továbbá hangszínek iránti igényét, kottaolvasási készséget, zenei memóriáját, zenei ízlését, stílusérzékét és formaérzékét, hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását. Ismertesse meg a kórustagokat az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a hangképzés által. Tudatosítsa a növendékekben az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból. Közösségformáló ereje hasson az egyén személyiségfejlődésére, és az emberi kapcsolatok fejlődésére.	-Bárdos Lajos: • Kicsinyek kórusa I-IV. • 77 kánon • 40 egyenmúkar -Csányi László: Gyermekkórusok kótáskönyve -Botka-Csányi: Gyermekkarok I-IV. -Forrai: • zer év kórusa • t évszázad kórusa -Szőnyi Erzsébet: Bicíniumok -Mozart: 6 noktürn	Tudjon: helyes légzéstechnikával, tiszta intonációval, pontos ritmusban, érthető szövegmondással, helyes tempó- és dinamikai, választással, művésziileg kidolgozottan – kellő szuggesztivitással - énekelni szólamát. Rendelkezzen jó kottaolvasási készséggel és zenei memóriával. Hallgassa a többi szólamot, alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

Javasolt értékelési mód:

Félévkor és év végén egyaránt szöveges étékelés javasolt: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre” énekelni.

A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,

- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó– és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

– jó kottaolvasási készséggel, – zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

Tárgyi feltételek

Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.

Ötvonalas tábla.

Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audióvizuális eszközök.

Metronóm, hangvilla, kottaállvány.

Kottaállomány: a repertoáron lévő művek megfelelő példányszámban.

Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

NÉPZENE

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.

Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző-rögtönzőképesség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.

Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.

A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazene, a hangszeres-énekes együttműködésnek kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremt a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló

Fúvós tanszak tantárgyai: népi furulyák

Pengetős tanszak tantárgyai: citera

Útós tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek

Vokális tanszak: népi ének

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs népi ének, kamarazene, zenekar. Választható tantárgy: népi ének, kamarazene, zenekar, vagy a klasszikus zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző				Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, népi furulyák, citera, népi ének

(2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek

Az első (zárójelben levő) számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előkészítő évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5.–10. évfolyamig

Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc zenekar:

minimum 9 fő; kamarazene: 2–8 fő

Választható tantárgy: Az előkészítő 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – az alapfok 2. évfolyamától javasolt

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora

Választható tantárgy: népi ének

Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongorakíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző				Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
	(0–2)	(0–2)	(0–2)									
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6

A képzés évfolyamainak száma:

$(2+1)+5+4$ évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, népi furulyák, citera, népi ének

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: minimum 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy

Egyéni tantárgy minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- *Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.*

Szakmai kompetencia:

- *A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtáira*
- *fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.*
- A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfűzések, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.
- A hangszer- és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.
- A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:

- Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

Társas kompetencia

- Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, táncbázis).

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.

- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzene kutatás történetének, a népzene jelentős előadó– egyéniségeinek megismertetése.
- Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.
- A tanulók zenei ízlésének formálása.
- Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.
- Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás. – A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc. Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy, A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: szolfézs Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs Az írásbeli vizsga időtartama 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: szolfézs Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy, A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön– külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK

NÉPI HEGEDŰ

Célok és feladatok:

A népi hegedűtanítás feladatai

A hegedű főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.

A program ismertesse meg a tanulókkal

- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit, – a megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát, – a kezek pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Ismertesse meg

- a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
- a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
- azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
- a magyar népzene jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
- a primás szerep feladatait,
- a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.

Fejlesztési követelmények:

A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységet a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal. – A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései. – A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).	A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.	Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Gyermekjátékok, táncok. – Ének és ritmikus mozgás – ritmuskísérettel (10–15 dallam, illetve mondóka).

		– Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Ismerkedés a vonós hangszerekkel. – Ritmusképzés rezgőhúrral. <i>A bőgő (cselló) megszólaltatása –</i> Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban. – Mozgás kísérése pengetéssel. – A húr megrezgetése vonóval. – A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban. – Hangsúlyozás vonóval. – Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka. – Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások). – Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is). <i>A brácsa (kontra, hegedű–</i>	-A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket. -Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit. -Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron). – Együtt játék – zenekarban. – Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

	<i>kontra) megszólaltatása – A hangszer tartása. – Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.</i> – A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása. – Hangsúlyozás. – Egyenletes és változó ritmusú hangzatok. – Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások). – Mozgás kísérése különjátszott hangokkal. <i>A hegedű megszólaltatása – A hangszer és a vonó tartása.</i> – Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!). – Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron). – A dallamok játéka együttesel. – Az "együtt hangzás" megérzése és megértése. – Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.	

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Népzene – hangszeres népzene. Általános tájékozódás a magyar népzene világában. – Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől az	-Alapvető dallamismeret és tájékozottság a magyar népzeneben. -A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

	évfolyam nehézségi fokának megfelelően.	
A hangszerkezelés fejlesztése	– Gyermekdalok hallás utáni elsajátítása énekelve és hangszeren játszva, különböző kezdőhangokról is. – Ugrós, illetve kanásztánc típusú dallamok énekelve és hangszeren játszva (dunántúli ugrós, dus, szatmári oláhos, cigánytánc stb.). – Legényes típusú dallamok (széki sűrű tempó, mezőségi sűrű magyar stb.).	A hangszer és vonó tartásának elsajátítása, a hangszeren való alapvető tájékozódás kialakítása. A hangképzés, vonókezelés, intonció kialakítása és fejlesztése. A tanult dallamok folyamatos fűzészerű játéka zenei nyelvjárások szerint. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> –Széki sűrű tempó, – dunántúli ugrósok, kanásztáncok

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.). – Verbunk (széki, székelyföldi változatok). – Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.). – Közép–erdélyi csárdás dallamok (széki, mezősegi csárdás).	-Énekes dallamok szövegének ismerete. - Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással. -A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül. -A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.) – Széki csárdás

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása: – A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok, stb.). – A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.). – A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).	A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.
A hangszerkezelés fejlesztése	– A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban. A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).	-A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása. -A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán). <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás – Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégál” játék).	-Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán. - A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye
	– Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban. – Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.	zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül. – A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékanak újraértelmezése az aszimmetria – törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása. – Díszítés a magyar népzeneben – a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.	-Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja. -A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással). Az új anyag megtanulásához szükséges hangszerteknikai tudás elsajátítása. - Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán). <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgatók stb. – Széki csárdás és magyar

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezőszegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások). - A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. - Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.	-A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.
A hangszerkezelés fejlesztése	A széki táncrend folyamatos játéka, egy–egy dallam előadása több változatban is. Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban. A széki lassú dallamok díszítésmódja. Változatképződés, valamint az előadók rögtönzései a magyar népzeneben a széki, mezőszegi és a kalotaszegi zenén keresztül.	-A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása. -A széki táncrend folyamatos játéka, egy–egy dallam előadása több változatban is. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszeres technikai tudás elsajátítása. -A széki táncrend tánc típusainak kíséret módja és a dallamok akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán). <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Mezőségi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás) – A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok. - Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.	-A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.
A hangszerkezelés fejlesztése	Mezőségi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás) – Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok – a mezősegi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, választúti ritka magyar, korcsos, szökös). – A mezősegi	-A mezősegi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszeres technikai tudás elsajátítása. -A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán). <i>Az év végi vizsga ajánlott</i>
	aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).	<i>anyaga</i> – Mezősegi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás. ☐ Magyarpalatkai menyasszony kísérő.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása. -A tanult táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.
A hangszerkezelés fejlesztése	Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.). Verbunk (széki, székelyföldi változatok). Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.). Közép-erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).	-Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása. -Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással. -A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül. -A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
		– Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.) – Széki csárdás

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.). – A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása. - Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán. - A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.
A hangszerkezelés fejlesztése	Az eddig tanult dallamanyag gyarapítása (ugrós – kanásztánc, legényes, verbunk, szimmetrikus lassú és friss csárdás, közép– erdélyi csárdás). – A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása: – A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.). – A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái	-A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszeres technikai tudás elsajátítása. -A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán). <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás – Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

	(hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.). – A ritmus értelmezése a népzében (hangsúly és ritmus összefüggése). – A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban. – A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).	

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégál” játék). – Díszítés a magyar népzében – a széki <i>csárdás</i> és <i>magyar</i> dallamok díszítményei. – Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban. – Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása. - Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán. - A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése	Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és <i>ritka tempó</i> dallamokon keresztül. A korábban tanult <i>legényes</i> típusú <i>aszimmetrikus dallamok</i> játékanak újraértelmezése az aszimmetria törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.	-Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja. -A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással). -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató, stb. – Széki csárdás és magyar

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban. – Díszítés a magyar népzeneben – a széki lassú dallamok díszítményei. Dallamlejegyzés – a tanult anyagból. – Az aszimmetria és a díszítmények ritmikai értelmezése, lejegyzésük módjai.	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik. -Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása. - Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán. - A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése	Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban. – A széki lassú dallamok díszítésmódja. Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezőszegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások). – Változatképződés, valamint az előadók rögtönzései a magyar népzeneben a széki, mezőszegi és a kalotaszegi zenén keresztül. – A dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint a korábbiak változataival.	- A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása. - A széki táncrend folyamatos játéka, egy-egy dallam előadása több változatban is. - Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása. - A széki táncrend tánc típusainak kíséretmódja és a dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán). - A B tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás
		zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Széki táncrend (hegedűn

A

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Dallamlejegyzés a tanult anyagból. – A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása. -Az önálló tanulást segítő lejegyzések készítése hangfelvételtől
A hangszerkezelés fejlesztése	Bonyolultabb <i>aszimmetrikus</i> hangsúlyozású dallamok – a mezősegi zene (magyar palatka, vajdakamarási, választó ritka magyar, korcsos, szökös). – A mezősegi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.). Mezősegi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás)	-A mezősegi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján. -Néhány alkalomhoz kötődő hangszeres dallam ismerete. Másik hegedűvel való együttjáték. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszer technikai tudás elsajátítása. -A tanult dallamok kíséret módja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán). -A korábban tanultak továbbfejlesztése, a dallam ismeret bővítése új dallamokkal, valamint új változatokkal.
		<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Mezősegi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás. - Magyar palatka menyasszony kísérő.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását, – a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése)

A tanuló legyen képes

- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén,
- hallás után zenét tanulni,
- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.

Rendelkezzék

- az ehhez szükséges hangszertechnikai tudással,
- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrálóképeség, stílusérzék, fantázia),
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal.

Ismerje

- a népzene hagyományos előadásmódját „A” tagozatának szintjén.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szóló hegedűn, együttesel illetve táncot kísérve. – céltudatosan gyakorolni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

„A” tagozat

Dunántúli táncok. (Ugrós, lassú és friss csárdás stílusos, ritmikus játéka.)

Széki táncok. (Magyar, sűrű és ritka tempó, lassú, csárdás porka és hétlépés stílusos, a tánchoz alkalmazkodó tempójú játéka.)

„B” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.) Palatkai ritka és sűrű magyar, lassúcsárdás és szökő

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	-Énekes dallamok megtanulása szöveggel. - Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.	

A hangszerkezelés fejlesztése	A mezőiségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökős, sebes csárdás; sűrű	-Mezőiségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan
	és ritka magyar; korcsos). A mezőiségi zene díszítményei. Az előadásmódbeli rögtönzés a mezőiségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.	díszítve kell megszólaltatni. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése. -A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán). -Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik. -Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Mezőiségi táncrend.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Kalotaszegi táncrend. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai. Székelyföld zenéje. A székelyföldi zene különböző stíluskörei. Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.	-A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal tarkított játéka. -18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése. -Dallamlejegyzés – a tanult anyagból. -A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
		-Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik. -Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Székelyföldi táncrend. – 18. századi magyar táncok.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban. – Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat– Magyarországon előforduló formái.	-Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása. - Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Hangszeres <i>keservesek. A pakulár nóta.</i> – A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja. – <i>A lassú és friss csárdás</i> dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei. – Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat– Magyarországon előforduló formái. – A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában. – Régi és új stílus a	-Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezősegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel. -Pakulár nóta kísérettel. -Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás
	hangszeres népzeneben.	elsajátítása és önálló fejlesztése. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– A moldvai zene különböző rétegei. – A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése. – Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).	-Dallamlejegyzés ismeretlen anyagból -Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. -Önálló gyűjtőmunka.
A hangszerkezelés fejlesztése	Gyimesi zene. A gyimesi táncok és táncélet. A gyimesi zene kísérőhangszere – a gardon. Moldvai zene. A moldvai táncok, táncélet. A moldvai hangszeres hagyomány. – Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján. – Együttesvezetés – prímás szerep, zenei összeállítások.	-A gyimesi zene stílusos megszólaltatása. -A dallam ismeret és hangszerteknikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése. -Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből. -Az együttes vezetői készség bemutatása. -Gyimesi dallamok kísérete gardonon. -A tanuló adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen (táncházban, hangversenyen, stb.)

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek A hangszerkezelés fejlesztése	A mezőiségi (magyarpalatkai, vajdakamarási, választói stb.) dallamismeret gyarapítása. – A mezőiségi zene <i>díszítményei</i>. – Mezőiségi lassú. – A <i>hangsúlyozás jellegzetességeinek és különleges formáinak elemzése</i> a mezőiségi zenében. – Az <i>előadasmódbeli rögtönzés</i> a mezőiségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban. – A mezőiségi táncrend (<i>lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökő, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos</i>).	Mezőiségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve, rögtönzésekkel gazdagítva kell megszólaltatni. Az új anyag megtanulásához szükséges hangszerteknikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése. Dallamlejegyzés – a tanult anyagból. A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán). Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai. Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Mezőiségi táncrend.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Kalotaszegi táncrend. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai. – Kalotaszegi <i>hajnali, szapora és verbunk.</i> – Az új anyag mellett a	-A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal, rögtönzésekkel tarkított játéka. -18. századi zenei
	korábban tanult legényes és <i>lassú csárdás</i> dallamismeret gyarapítása. – Kalotaszegi táncrend. Székelyföld zenéje. A székelyföldi zene különböző stíluskörei. – Székelyföld egy tájegységének táncrendje Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.	hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása (életre keltése). -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése. -Dallamlejegyzés – a tanult anyagból. -A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán). -Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik. -Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Székelyföldi táncrend. – 18. századi magyar táncok.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Rubato dallamok. – A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban. – A dallamok lejegyezhetősége. – A pakulár nóta. – Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat– Magyarországon előforduló formái.	-Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.
A hangszerkezelés fejlesztése	– Rubato dallamok. – A rubato dallamok helye a	-Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves,

	magyar zenei hagyományban. – Hangszeres keservesek. – A dallamok játékmódja, díszítményei. – A rubato dallamok kísérete. – A dallamok lejegyezhetősége. – Különböző dialektusok jellemző dallamai. – A pakulár nóta. – A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja. – A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei. – Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat– Magyarországon előforduló formái. – A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában. – Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.	mezőségi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel. -Pakulár nóta kísérettel. - Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint. -Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése. -A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán). -Az anyagban szereplő táncok, táncípusok helye zenei, illetve táncművelésünkben, történeti vonatkozásai. -Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	A gyimesi táncok és táncélet. – A gyimesi táncdallamok különböző rétegei. A moldvai táncok, táncélet. – A moldvai hangszeres hagyomány. – A moldvai zene különböző rétegei. A szomszéd népek	-Dallamlejegyzés ismeretlen anyagból -Az anyagban szereplő táncok, táncípusok helye zenei–, illetve táncművelésünkben, történeti vonatkozásai. -Önálló gyűjtőmunka.

	hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése. Az európai népek vonószei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).	
A hangszerkezelés fejlesztése	Gyimesi zene. – A gyimesi táncok és táncélet. – A gyimesi táncdallamok különböző rétegei. – A gyimesi zene kísérőhangszere – a <i>gardon</i>. Moldvai zene. – A moldvai táncok, táncélet. – A moldvai hangszeres hagyomány. – A moldvai zene különböző rétegei. A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése. Az európai népek vonószei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok). Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján. A tanult táncrendek játéka. Együttesvezetés – <i>prímás szerep</i>, zenei összeállítások.	-A gyimesi zene stílusos megszólaltatása. -Az eddig tanult táncrendek bármelyikének stílusos, rögtönzésekkel, dallamváltozatokkal gazdagított játéka. -A szomszéd népek, valamint az európai népek zenéjéből válogatott szemelvények megszólaltatása. -A dallamismeret és hangszerttechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése. - Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből. -Az együttesvezetői készség bemutatása. -Gyimesi dallamok kísérete <i>gardonon</i>. -A tanuló adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadászerűen, táncházban és hangversenyen.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán), – a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer- együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszer múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait,
- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait, – alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni
- képes szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep), – tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.) Palatkai zene. (Akasztós, lassú csárdás és szökös.)

„B” tagozat

Gömöri táncok (Hallgató, verbunk, lassú és friss csárdás.)

Palatkai zene. (Katonakísérő, akasztós, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.)

Gyimesi zene. (Keserves, lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője.) Erdélyi román táncok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

NÉPI BRÁCSA

Célok és feladatok:

A brácsatanítás szakirányú feladatai

A népi brácsa főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát- medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni mind a (klasszikus) 4-húros, mind a (főképpen erdélyi) 3-húros brácsán.

A népi brácsa oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű és népi bőgő/cselló oktatási tervéhez igazodik.

A tanuló ismerje meg

- hangszere hangolását, felépítését, részeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait,
- a tánc házi gyakorlatban legnépszerűbb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét, a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusi egyéniségeket, zenészcsaládokat.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását, helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva, rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére, a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlesztési követelmények:

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat,
- hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a háromhúros kontra és a négyhúros brácsa fogásait, jellegzetes akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit.

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,

524

- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel, - lapról olvasási készséggel.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer- együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének szabályait, - dallam- és típusváltás azonnali felismerésére, - zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni együttesel illetve táncot kísérvé,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a primás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),

- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően, – önálló zenekari számok összeállítására.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	(Mintegy 10-15 dallam, mondóka megismerése.) Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.	A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt. Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában
A hangszerkezelés fejlesztése	A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv	A tanszaki meghallgatás anyaga:

Előképző 1. évfolyam

	összefüggései. A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és éles ritmus valamint a szinkópa). Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.	Mondókák, gyermekdalok, népdalok - ritmuskísérettel (taps, dobogás stb).
		Az év végi beszámoló anyaga Gyermekjátékok, táncok. Ének és ritmikus mozgás - ritmuskísérettel (10-15 dallam, illetve mondóka). Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	(Az előző év anyagának ismétlése.) -Ismerkedés a vonós hangszerekkel. -Ritmusképzés rezgőhúrral.	
A hangszerkezelés fejlesztése	<i>A bőgő (cselló) megszólaltatása</i> - Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban. -Mozgás kísérése pengetéssel. -A húr megrezgetése vonóval. -A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.	-A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket. -Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit. -Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok

	-Hangsúlyozás vonóval. - Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka. - Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások). -Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is). <i>A brácsa (kontra, hegedű-kontra) megszólaltatása -</i> A hangszer tartása. - Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban. -A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása. -Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok. -Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások). -Mozgás kísérése különjátszott hangokkal. <i>A hegedű megszólaltatása -</i> A hangszer és a vonó tartása. -Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!). -Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron). -A dallamok játéka együttesel. Az "együtthangzás" megérzése és megértése. - Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.	intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> Ritmikus mozgás (gyermekjáték, tánc) kísérése bőgőn vagy csellón (pengetve, majd vonóval), valamint brácsán (kontrán, hegedű-kontrán). <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron). -Együtt játék - zenekarban. -Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	1. Dél-dunántúli tánczene kísérete "A" hangnemben (ugrós-kanásztánc és lassú csárdás), mintegy 15 dallam ismerete. 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, lassú, csárdás, sűrű tempó), 10 dallam. Fogástáblázat elkészítése egyszerű, majd bonyolultabb akkordokkal. Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára. Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit. Tanulja meg a dallamokat énekelni is.	Tudja a dallamokat énekelni is.
A hangszerkezelés fejlesztése	- A hangszerrel való ismerkedés, a hangszer részei. - Hangszertartás, vonótartás. - Alapakkordok, egyszerűbb harmóniaváltások elsajátítása (mintegy 8-10 dúr-moll akkord). - Hangképzés, vonóindítás – hangindítás (pl. pontszerű indítás, lendületből való "szalasztott" vonóindítás, előkés indítás). - Három húr egyszerre történő megszólaltatása. - Tiszta intonálás,	- Megfelelő testtartás, hangszertartás, vonótartás. - Az alapakkordok ismerete. - Esztam, lassú- és gyors dűvő kísérek. - Tiszta intonálás, akkordfogás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – 2–2 dallam széki lassú, csárdás és porka. – Dél–dunántúli táncok 7–8 percben.

	akkordfogás. -Vonásnemek, szimmetrikus illetve aszimmetrikus ritmizálással. - Esztam, lassú- és gyors dúvő kíséretetek. -Lezárók, indítások (ugrós). -Átmenetek a táncrenden belül (pl. dudálás - ugrós, ugrós - csárdás, lassú - csárdás). -Legyen képes a megfelelő dinamikai, ritmikai váltásokra. -Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára. -Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit. -Tanulja meg a dallamokat énekelni is.	

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	1. Dél-dunántúli tánczene kísérete "A" hangnemben (ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás), mintegy 15 dallam ismerete. 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés) 15 dallam. -Hallás utáni dallamtanulás.	Énekes dallamok szövegének ismerete.

	-Énekes dallamok megtanulása szöveggel. -Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelt és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk). -Lassú és gyors esztam. -Lassú és gyors dúvő. -Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok. -Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a prímás játékához. -Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása. -„Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás. -Az „előke” tudatos alkalmazása. -A prímás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.	Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete. -Lassú és gyors esztam. -Lassú és gyors dúvő. - Különféle hangsúlyozási módok használata. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Széki táncok 7–8 percben.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Funkciós harmonizálás, szeptim és szűkített akkordok Dallamtanulás Kalotaszegi és rábaközi	

A hangszerkezelés fejlesztése	1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk) 2. Rábaközi tánczene kísérete „A” hangnemben (dus, lassú és friss csárdás) -Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra). -A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során. -Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján. -Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három- négyféle "akkordozás" elsajátítása és variálása (improvizáció). -Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása. -Vonózási variációk. -Tempótartás, a primás játékaival való együttműködés.	-Funkciós harmonizálási készsége. -Szeptim- és szűkített akkordok. -Variált akkordmenetek játéka. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás – Kalotaszegi táncok 7–8 percben

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Marosszéki és magyarpalatkai tánczene, 2x15-20 dallam. Énekes dallamok megtanulása.	– Énekes dallamok megtanulása.
A hangszerkezelés fejlesztése	1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben. 2. Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos) -Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján. -Ritmusvariációk. -Vonásnemek elemző összehasonlítása. -Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei. -Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk. -Kiemelkedő brácsás egyéniségek játéktílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc. -Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.	-A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete. -Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása. -Vonásvariációk ismerete. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga – 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás – Marosszéki táncok 7–8 percben.</i>

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Magyarpalatkai tánczene, 10 dallam. A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások. Szatmári tánczene énekes dallamok megtanulása, 10-15 dallam „A” hangnemben Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán	Énekes dallamok megtanulása.
A hangszerkezelés fejlesztése	Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes). -Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk. -Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály. -Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva. -A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások. 2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos) - Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések	-Belső hangsúlyozás és aszimmetria alkalmazása. -A brácsázás és kontrázás közötti különbség ismerete. Improvizálás, saját variációk kidolgozása a stílus keretein belül.

	("menetek") elsajátítása, szólamvezetés. -Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj.Horváth András játéka alapján. -Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában. -A szatmárökörítői, kisari és a tiszakóródi zenekarok játékstílusa. -Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Szatmári tánczene „D” hangnemben, 15-20 dallam -Énekes dallamok megtanulása szöveggel. -Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján. A Küküllő-menti dallamkincs és a táncok megismerése, 15-20 dallam	

A hangszerkezelés fejlesztése	1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos) - "Klasszikus" négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek "A-D" hangnemekben, a szatmárökörítői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.	-Bonyolultabb akkordmenetek játéka. -Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata. -Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
	-Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata. -A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés. 2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsávás népzeneje. -A Küküllő-menti dallamkincs és a táncok megismerése. -Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában. -A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).	

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Dallamtanulás: -A tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulása.	Énekes dallamok szövegének ismerete.
A hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozat követelményein felül: Kalotaszegi tánczene kísérete „A” hangnemben (legényes, csárdás, szapora, verbunk) 5-10 dallam. -Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán	-Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete. -Lassú és gyors esztam. -Lassú és gyors düvő. - Különféle hangsúlyozási módok használata. -Szeptim- és szűkített
	(kontra). -Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok. -Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása. -Vonózásbeli variációk. - Tempótartás, a primás játékaival való együttmuzsikálás. -Megfelelő zenekari összjáték.	akkordok, váltóakkordok alkalmazása. -Tempótartás, megfelelő zenekari összjáték. - Variációk a vonózásban. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – 2–2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes – Széki táncok 7–8 percben.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az „A” tagozat követelményein felül 2x10-15 dallam	
A hangszerkezelés fejlesztése	1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A”, „D”, „G” és „B” hangnemben (legényes, csárdás, szapora, verbunk). 2. Rábaközi tánczene kísérete „D” hangnemben (verbunk, dus, lassú és friss csárdás).	-A funkciós harmonizálás magasabb fokú készsége. -Szeptim- és szűkített akkordok stílushelyes használata. -A stílus keretein belül ötletesen variált akkordmenetek játéka. -A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az „A” tagozat követelményein felül: 3.Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben 15-20 dallam.	
	-Énekes dallamok megtanulása.	

A hangszerkezelés fejlesztése	-Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós), 15-20 dallam. -Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések ("menetek") elsajátítása, szólamvezetés. -Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása, brácsázás és kontrázás közötti különbség. -Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.	-Akkordfelbontások, szólamvezetés négyhúros brácsán. -Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása. -A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete. -A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete -Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása -Vonásvariációk ismerete <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga – 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás – Marosszéki táncok 7–8 percben.</i> – 2 dallam Galga-menti mars

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Énekes dallamok megtanulása. Az „A” tagozat követelményein felül 2x15-20 dallam	Énekes dallamok ismerete.
A hangszerkezelés fejlesztése	3. Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás) Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita) -Énekes dallamok megtanulása	-Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva. -A brácsázás és kontrázás közötti különbség elemző ismerete. -Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>

		– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita – 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A) – Magyarpalatkai táncok 7– 8 percben.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az „A” tagozat követelményein felül „A-D” hangnemekben 15- 20 dallam. -Énekes dallamok megtanulása szöveggel.	Énekes dallamok ismerete szöveggel.
A hangszerkezelés fejlesztése	Gömör népzeneje „A-D” hangnemekben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás) 15-20 dallam. -Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján. - Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás. -Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.	-Bonyolultabb akkordmenetek játéka - Vonás és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata. -Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében. -A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés. -Játék hegedűkontrával, és brácsával. -A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó – Gömöri hallgató és verbunk

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

„A” tagozat

Dél-dunántúli táncok (3-3 dallam ugrós, lassú- és friss csárdás)

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)

Szatmári táncok (verbunk, 3-3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

Kalotaszegi táncok (3-3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Énekes dallamok megtanulása szöveggel.	
A hangszerkezelés fejlesztése	Gömör népzeneje “D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás) 15-20 dallam.	-Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
	-Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.	-Együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.
	-Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.	-A zenekari hangzás arányai iránti érzékenység.
	-Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Gömöri táncok 7–8 percben

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	2x10-15 dallam	
A hangszerkezelés fejlesztése	Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás) Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita) Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján. Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás. Vonókezelés.	-Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása. -Brácsa és más kísérőhangszerek (pl. cimbalom) együttműködése a zenekarban. -A zenekari hangzás arányai. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita – Bonchidai magyar táncok 7–8 percben

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	15-20 dallam. A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták	
A hangszerkezelés fejlesztése	Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok. -A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás. -A bánffyahunyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékanak összehasonlítása.	-Rubato dallamok stílusos kísérete. -Tiszta intonáció. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Kalotaszegi román táncok – Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	15-20 dallam "A-D" hangnemekben	
A hangszerkezelés fejlesztése	Galga-mente népzeneje (mars, lassú csárdás, bukós)	-Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete. - Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén. -Tiszta intonáció. - Tempótartás. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Galga menti táncok 7–8 percben

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az „A” tagozat követelményein felül 15-20 dallam. -Énekes dallamok megtanulása szöveggel.	
	-Speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása	

A hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozat követelményein felül: Ördögösfüzes népzeneje (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk) 15-20 dallam. Stílusos játékmód elsajátítása Mezei Ferenc zenekarának játéka alapján. Mezőségi lakodalmi szokások megismerése. Vonókezelés, speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása.	Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása. Speciális ritmusok játéka. Magas fokú együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben. A zenekari hangzás arányai iránti fokozott érzékenység.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az „A” tagozat követelményein felül 10-15 dallam „D” és „G” hangnemek	
A hangszerkezelés fejlesztése	Mezőföld népzeneje „D” és „G” hangnemekben (ugrós, eszközös táncok, lassú és friss csárdás)	Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása. Brácsa és más dallamhangszerek (pl. tambura) együttműködése a zenekarban. A zenekari hangzás kiérlelt arányai.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	Az „A” tagozat követelményein felül 10-15 dallam	
A hangszerkezelés	Szilágyság magyar	Élénk tempójú táncdallamok

fejlesztése	népzeneje (figurázó, csárdás és ugrálás)	kísérete. Önállóság a harmonizálás terén. Tiszta intonáció. Tempótartás.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	10-15 dallam az „A” tagozat követelményein felül	
A hangszerkezelés fejlesztése	Kürt népzeneje (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)	Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete. Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén. Önállóság a tánczenei folyamat felépítésében.

Művészeti záróvizsga követelményei

„A” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Parlando-rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezőszegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2-2 dallam de-a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése

Az értékelés a tanszaki meghallgatás, az évvégi vizsga és tanszaki hangverseny keretein belül történhet, osztályzattal és szóban.

A vizsgákon a tanár, illetve a tanszak tanáraiból alakult bizottság osztályoz. A vizsga anyaga a tanult dallamok kotta nélkül történő előadása zenekarral.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tantárgy eredményes tanítása az építésügyi szabványnak megfelelő méretű, jó akusztikájú, szellőztethető tantermek kialakítását igényli a szükséges asztalokkal, székekkel, tárolószekrényekkel.

Tanítási segédeszközök

- Kétkazettás magnó, CD lejátszó, video-készülék, DVD lejátszó, TV készülék, számítógép.
- Kottavonalas tábla, kréta, kottatartók, metronóm.

A szükséges hang- és videofelvételek, könyvek, kották.

NÉPI BŐGŐ/CSELLÓ

Célok és feladatok:

A bőgő/cselló tanításának szakirányú feladatai

A népi bőgő/cselló főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát-

medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni – az egyes tájegységeken kialakult tradícióknak megfelelően – 3 húros (bélhúros) nagybőgőn; 4 húros (fémhúros) nagybőgőn, illetve csellón. A népi bőgő oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű oktatási tervéhez igazodik és párhuzamosan halad a népi brácsa tantervével.

A tanuló ismerje meg

- hangszerei felépítését, részeit, hangolását,
- a vonós hangszercsalád többi tagját, hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein,
- a jelentősebb zenekarokat és muzsikus egyéniségeket, a Kárpát-medence jellemző magyar és nemzetiségi tánc típusait, táncait,
- a különféle tánc kísérekben alkalmazandó ritmusképletekhez szükséges egyszerű és összetett vonásnemeket, pengetési módokat,
- a tánc házi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét, a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát,
- a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit, a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmaknak (funkciós rend, harmóniák, basszusmenetek stb.) -az egyéb kísérőhangszerekkel (kontra, brácsa, cimbalom) együtt történő gyakorlati alkalmazását a nagybőgőn, illetve csellón

Alakítson ki

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb-és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzsikáló kísérőhangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

Tanulja meg a tanuló

- a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokat. *Váljon nyitottá*
- más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Fejlesztési követelmények:

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek és a pengetett játék elsajátítására,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres zenekari muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra. Válgjon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltetésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek a hangszerkezelés fejlesztése	-Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal. -A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései. -A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa). - Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.	-A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt. -Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.
		<i>A tanszaki meghallgatás</i>
		<i>anyaga</i> -Mondókák, gyermekdalok, népdalok - ritmuskíséréssel (taps, dobogás stb). <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> -Gyermekjátékok, táncok. - Ének és ritmikus mozgás - ritmuskíséréssel (10-15 dallam, illetve mondóka). - Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kereplő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	-Az előző év anyagának ismétlése. -Ismerkedés a vonós hangszerekkel. Ritmusképzés rezgőhúrral. <i>A bőgő (cselló) megszólaltatása</i> - Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban. - Mozgás kísérése pengetéssel. -A húr megrezgetése vonóval. -A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban. - Hangsúlyozás vonóval. - Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka. -Különféle vonásmódok (pl.	-A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket. -Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit. -Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

	hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások). -Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is). <i>A brácsa (kontra, hegedű- kontra) megszólaltatása -</i> A hangszer tartása. - Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban. -A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása. -Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok. -Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások). -Mozgás kísérése különjátszott hangokkal. <i>A hegedű megszólaltatása -</i> A hangszer és a vonó tartása. -Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!). -Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron). -A dallamok játéka együttessel. -Az "együtt hangzás" megérzése és megértése. - Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.	

		<i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> -Ritmikus mozgás (gyermekjáték, tánc) kísérése bőgőn vagy csellón (pengetve, majd vonóval), valamint brácsán (kontrán, hegedű-kontrán).
		<i>Az év végi beszámoló anyaga</i> -Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron). - Együtt játék – zenekarban, ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	1. Dél-Dunántúl „A”hangnem (ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás) 15 dallam. 2. Szék (lassú, csárdás, porka, verbunk) 5-10 dallam. -Ismerje és tudja alkalmazni a tánc kíséretben is a tanult (hangsúllyal kezdődő, illetve hangsúlyosan végződő) alapvonásokat.	<i>Legyen képes</i> • a basszus funkciók alkalmazására az évfolyam szintjének megfelelően, □ tudatosan előkészíteni és végrehajtani a húr- és vonóváltó műveleteket, • tudatos hangképzésre, hangszerkezelésre, □ tempótartásra, ritmizálásra, hangsúlyozásra, □ hallás utáni dallamtanulásra, • az adott tánc típus és annak tempója ismeretében a megtanult dalokat kísérni, • felismerni a játszott dallamok szerkezetét, □ a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – 2–2 dallam széki lassú, csárdás és porka. – Dél–dunántúli táncok 7–8 percben.

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	1. Dél-Dunántúl „A”hangnem (ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás) 15 dallam. 2. Szék (ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés) 10-15 dallam. -Ismerje és tudja alkalmazni a tánc kíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus düvő vonásokat.	<i>Legyen képes</i> • a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra, □□ aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és düvözve is (széki lassú, illetve négyes esetében), • a különböző tánc típusokat az adott hangnemben kísérni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés), • a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka-hétlépés, sűrű-ritka tempó), • teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására, • a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> 2-2 dallam széki magyar, ritka és sűrű tempó <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Széki táncok 7-8 percben.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	1. Kalotaszeg „A”hangnem (legényes, csárdás, szapora, verbunk) 10-15 dallam. 2. Rábaköz ”A”hangnem (dus, lassú és friss csárdás) 10 dallam. - FEJLESSZE BALKÉZ-TECHNIKÁJÁT A III. FEKVÉSIG TERJEDŐEN A NÉPZENÉBEN HASZNÁLATOS „ZÁRT” FEKVÉSEKNEK (1-4, ILLETVE 2-4) MEGFELELŐEN.	<i>Legyen képes</i> • a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében, • bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett • a friss csárdások gyors tempójának megtartására, • megfelelő zenekari összjátékra, • a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> 2-2 dallam kalotaszegi legényes, csárdás és szapora (A) <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> - dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás (A) - Kalotaszegi táncok 7-8 percben. (A)

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	1. Marosszék „D” (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás) 10-15 dallam. 2. Magyarpalatka (lassú cigánytánc, ritka	<i>Legyen képes</i> □ a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló-korcsos szökös-sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
	csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos) 15-20 dallam. -Ismerje a különböző tánc típusok tempóit, a műfaji váltásokat a primás játékhöz igazodva magabiztosan hajtsa végre - Tudja az alap- és összetett vonásokat német kápos vonóval, valamint a visszacsapós, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot. -Alkalmazza a megfelelő vonásmintákat az egy („C”) húron történő játékmódban is. -Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz-fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel	• a különböző vonások és pengetések variációira, • hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre, • a tanult tánc típusokat megfelelő hangnemben kíséreni és lezárni, • a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére. A tanszaki meghallgatás anyaga 2-2 dallam marosszéki sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás Az év végi beszámoló anyaga 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás Marosszéki táncok 7-8 percben.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	1. Magyarpalatka (ritka magyar, sűrű magyar, négyes) 10 dallam 2. Szatmár „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos) 10-15 dallam. -Ismerje a funkciós harmonizálást, a kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában. - Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos	<i>Legyen képes</i> • önálló gyakorlásra, tanulásra, • hallás utáni dallamtanulásra, • a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére, • a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.), □ a zenei tartalom kifejezésének igényével a
	nyitott fekvések alkalmazásával. -Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniafűzéseknek megfelelő basszusmeneteket.	tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni, □ parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére, □ a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére. A tanszaki meghallgatás anyaga Magyarpalatkai ritka és sűrű magyar Az év végi beszámoló anyaga 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás („A” hangnemben) Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	1. Szatmár „D”hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás) 15-20 dallam. 2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó) 15-20 dallam.	<i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> Szatmári hallgató és magyar verbunk (D) <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> 2-2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozatnál írtakon felül: 1. Kalotaszeg „A” hangnem (legényes, csárdás, szapora, verbunk) 5-10 dallam. -FEJLESSZE BALKÉZ-TECHNIKÁJÁT A III. FEKVÉSIG TERJEDŐEN A NÉPZENÉBEN HASZNÁLATOS „ZÁRT” FEKVÉSEKNEK (1-4, ILLETVE 2-4) MEGFELELŐEN.	<i>Legyen képes</i> • bizonyos tánc kíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett • megfelelő zenekari összjátékra, • a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. A tanszaki meghallgatás anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam kalotaszegi csárdás és szapora (A) Az év végi beszámoló anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes (A)

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozatnál írtakon felül: 1. Kalotaszeg „G/B” hangnem (legényes, csárdás, szapora, verbunk) 10-15 dallam.	A tanszaki meghallgatás anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam kalotaszegi legényes, csárdás és szapora (G/B)

	2. Rábaköz „D”hangnem (verbunk, dus, lassú és friss csárdás) 10-15 dallam. -Tudjon kísérni más, az adott tájegységen szokásos hangnemekben is.	<i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás (D)

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozatnál írtakon felül: Galga mente „A” hangnem (mars, lassú csárdás, bukós) 10-15 dallam. Fejlessze balkéz- technikáját a III. fekvésig terjedően a klasszikus zenében használatos nyitott fekvéseknek megfelelően.	<i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam Galga menti lassú és friss csárdás <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2 dallam Galga menti mars

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozatnál írtakon felül: Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás) 10-15 dallam Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita) 10-15 dallam	<i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam bonchidai magyar lassú és sűrű csárdás <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a	Az „A” tagozatnál írtakon	<i>Legyen képes</i>

hangszerkezelés fejlesztése	felül: □ Gömör „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás) 15-20 dallam.	– önálló gyakorlásra, tanulásra, – hallás és kotta utáni dallamtanulásra, – a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére, – a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.), – a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kíséreni, – parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére, – bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére. A tanszaki meghallgatás anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: 2-2 dallam gömöri lassú és friss csárdás Az év végi beszámoló anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A

tanuló ismerje

- hangszerei felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a három- és négyhúros bőgő, illetve cselló népzeneben használatos balkéz-fekvéseit, dialektusonként jellemző basszusmeneteit.
- a népzeneinkben használatos vonófajták kezelését, az egyszerű és összetett vonásnemeket, illetve a különböző pengetésfajtákat.
- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.

Legyen képes

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus hangképzésre vonóval és pengetve egyaránt,
- az egyszerű, illetve összetett vonások alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására. Rendelkezzék
- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- lapról olvasási készséggel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a primás játékát (tempóváltásait, tánc típus-váltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve, - énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően, - önálló zenekari produkciók összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi bőgő/cselló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

„A” tagozat

Dél-dunántúli táncok (3-3 dallam ugrós, lassú- és friss csárdás)

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás), lehetőség szerint csellón

Kalotaszegi táncok (3-3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

Szatmári táncok (verbunk, 3-3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszer tartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Gömör „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás) 15-20 dallam.	<i>Legyen képes</i> – bizonyos tánc kíséretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> 2-2 dallam gömöri lassú és friss csárdás (D) <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> -Gömöri táncok 7-8 percben

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás) 10-15 dallam Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita) 10-15 dallam	<i>Legyen képes</i> – bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> -2-2 dallam bonchidai lassú és sűrű magyar <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> ☐ dallam bonchidai román verbunk és invirtita ☐ Bonchidai magyar táncok 7-8 percben

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek hangszerkezelés fejlesztése	Kalotaszeg (keserves, hajnali és román táncok) 15-20 dallam.	<i>Legyen képes</i> – bizonyos tánc kíséreték esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> -2-2 dallam kalotaszegi keserves és hajnali <i>Az év végi beszámoló</i>
		<i>anyaga</i> Kalotaszegi román táncok Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Galga-mente „A” hangnem (mars, lassú csárdás, bukós) 15-20 dallam.	<i>Legyen képes</i> – bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> 2-2 dallam Galga-menti mars, lassú csárdás, bukós <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Galga menti táncok 7-8 percben

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozatnál írtakon felül: □ Ördögösfüzes (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk) 15-20 dallam.	<i>Legyen képes</i> – bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari

		összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. A tanszaki meghallgatás anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: -2-2 dallam ördögösfüzesi ritka magyar és sűrű fogásolás Az év végi beszámoló anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: -2-2 dallam ördögösfüzesi cigánytánc és ritka magyar

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Az „A” tagozatnál írtakon felül: Mezőföld „G” hangnemben (ugrós és eszközös táncok, lassú és friss csárdás) 10-15 dallam -Béres vagyok, béres... Fejér megyei népzene Pesovár Ferenc gyűjtéséből. Alba Regia Egyesület	<i>Legyen képes</i> – bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. A tanszaki meghallgatás anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: -Mezőföldi ugrós és eszközös táncok Az év végi beszámoló anyaga Az „A” tagozatnál írtakon felül: -Mezőföldi táncok 7-8 percben

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	Repertoárbővítés: Az „A” tagozatnál írtakon felül, Szilágyság (figurázó, csárdás és ugrálós) 10-15 dallam	<i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: Szilágysági figurázó <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: -Szilágysági csárdás és ugrálós

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	-Repertoárbővítés: Az „A” tagozatnál írtakon felül, Kürt (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás) 10-15 dallam	<i>Legyen képes</i> – bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett – megfelelő zenekari összjátékra, – a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására. <i>A tanszaki meghallgatás anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: -2-2 dallam kürti verbunk és hallgató <i>Az év végi beszámoló anyaga</i> Az „A” tagozatnál írtakon felül: -Kürti táncok 7-8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

¶Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer- együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszeres múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- vázlatosan a hazai népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, hagyományörző előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a különböző dallamok kíséretének összekötésére, ismerje a kíséretszólam fűzésének szabályait,
- dallam- és típusváltás azonnali felismerésére, - zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi bőgő/cselló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

565

„B” tagozat: minimum 10 perc

„A” tagozat

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Parlando-rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2-2 dallam de-a lungu, purtata vagy invirtita)

JAVASOLT ÉRTÉKELÉSI MÓD

Az értékelés a tanév folyamán az órai munka, a félévi bemutató, az év végi vizsga, a tanszaki hangversenyek, nyilvános szereplések alapján történhet. A félévi vizsgán elsősorban a tanár, az év végi vizsgán a tanszak tanáraiból alakult bizottság osztályoz. A vizsgán a tanuló a főtárgytanárral közösen összeállított darabokat, tánc-ciklusokat kotta nélkül játszva, zenekarral mutatja be.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,

- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Megfelelő számú, jó minőségű, bélhúrokkal felszerelt bőgő és fémhúros cselló.

MP3-as és CD játszó, video– illetve DVD lejátszó–felvevő készülék.

FÚVÓS TANSZAK

NÉPI FURULYA

Célok és feladatok:

A furulyatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszercsalád történeti múltját, – a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt, – a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze

- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőképességét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, tánctételek és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációképességét.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat, – test-, hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltetésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. ¶A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.	Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.	Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Udvarhelyszéki dallamok. – A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata. – A hetedik hang módosítása félfedéssel. – Az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása. – Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato). – A csárdásdallamok ütemeinek belső hangsúlyai.	Tudja az énekelhető dallamokat énekelni is. Legyen képes a tanult székelyföldi dallamokat stílusosan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban, egyszerűen díszítve, variáltan játszani. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Egy– egy rubato, lassú és sebes csárdás dallam Udvarhely székéből.

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Csíki székely dallamok. – A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai. – A hetedik hang módosítása villafofogással. – Triolás ritmusok a forgatós dallamokban. – Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok. – Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.	Tudja az énekelhető dallamokat énekelni is. Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Egy– egy felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallam gardonkísérettel is.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán. – A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.	Tudja az énekelhető dallamokat énekelni is. Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Dél–dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Gyimesi dallamok. – A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata. – Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően. – Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk. – Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.	– Énekes dallamok megtanulása. Legyen képes – a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. – a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Egy–egy gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallam eljátszása gardonkísérettel is

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája. – Semleges hangsorú furulyák ismerete. – Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték. – A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon. – A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk. – Több furulya együttes játéka. – Énekkíséret furulyával. – Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.	Énekes dallamok megtanulása. Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját. Semleges hangsorú furulyák ismerete. A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Két–két palóc giusto és rubato dallam eljátszása. – Dudautánzó furulyajáték

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A hatlyukú furulya 2. és 3. átfűzése. – A mezőségi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében. – Tilinkójáték. – Variáció és díszítés a széki és moldvai dialektus szabályai szerint. – Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival. – Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.	Énekes dallamok megtanulása. Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül. Legyen képes – a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő

		tempóban eljátszani. – a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására. – önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Széki lassú csárdás, magyar. – Moldvai táncdallamok.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Csíki székely keservesek és táncdallamok: cepres, féloláhos, „Gábor Ignácé”, „székely csárdás”, párnástánc, medvés, „örömanya tánca”, „gólya”, verbunk, „marosszéki” Ambrus János, Balog Áron népzenei főlvételeiből. – Variálás és díszítés a csíki székely dialektus szabályai szerint. – A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai. – A hetedik hang módosítása villafofogással. – Triolás ritmusok a forgatós dallamokban. – Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.	Énekes dallamok szövegének ismerete. Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Összeállítás a tanult felcsíki népzeneiből: keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallamok gardonkisérettel.
	– Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.	

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	A dunántúli dialektus dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével: – Somogy: Kelec József, Sándor László, – Tolna: Máté István – Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István – Baranya: Német Vince népzenei felvételei alapján. A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.	Énekes dallamok szövegének ismerete. Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Dél–dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Gyimesi keserves és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője, féloláhos medvés, héjszák, „juhait kereső pásztor” Tímár Viktor, Tímár János, Karácsony Lázár, Bács Péter, Hermán György népzenei felvételeiből. – Gyimesi dallamok, variálás és díszítés a gyimesi dialektus szabályai szerint. – A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata. – Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi	Énekes dallamok szövegének ismerete Legyen képes – a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban énekelni és eljátszani. – a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője,

	szintjétől függően. – Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk. – Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.	keserves dallamok eljátszása gardonkísérettel is

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján: – Heves: Pozsik István – Gömör: Fodor József – Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József. Semleges hangsorú furulyák ismerete. Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték. A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon. A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk. Több furulya együttes játéka. Énekkíséret furulyával. Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.	Énekes dallamok ismerete. Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját. Semleges hangsorú furulyák ismerete. A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon. <i>Az év végi beszámoló javasolt anyaga</i> – Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása. – Dudautánzó furulyajáték

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A széki furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája Székely Ferenc népzenei felvételei	Énekes dallamok ismerete szöveggel. Ismerje meg és sajátítsa el
	alapján: – A mezősegi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében. – A moldvai furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján: Csobán György, Gusa Pál, Hodorog András, Tálász András. – Variáció és díszítés a mezősegi és moldvai dialektus szabályai szerint. – A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása. – Tilinkójáték. – Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival. – Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.	az évfolyam technikai szintjén a mezősegi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül. Legyen képes – a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. – a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására. – önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Széki lassú csárdás, magyar. – Moldvai táncdallamok.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után**Az „A” tagozat végén**

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- énekkíséretre,
- más hangszerekkel való együttes játékokra a hagyomány adta kereteken belül (furulyák, gardon, citera, esetleg hegedű, cimbalom),
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén, – a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.

Rendelkezzék

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőképességgel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási képességgel, formaérzéssel,
- a táncossal, énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti, – a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.

Ismerje

- hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,
- hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres–énekes együttesben színpadon is
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait – a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc „B”

tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Udvarhelyszéki és csíki dallamok (csárdás, „marosszéki”, verbunk). Somogyi és zalai dallamok (pásztornóta, ugrós, lassú és friss csárdás) Gyimesi táncok.

„B” tagozat

Székelyföldi dallamok és táncok (keserves, lassú és sebes csárdás, marosszéki).

Somogyi és zalai dallamok (lassú és friss csárdás, ugrós).

Gyimesi táncok és más dallamok. Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A Székelyföld furulyazenéje. Továbbképzés az 1–2. évfolyamon tanult dallamokra építve. – Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés). – A forgatós táncok dallamvilága. – Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis– dialektusok szabályai szerint.	Énekes dallamok ismerete szöveggel. Legyen képes – a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. – elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Gyimesi keservesek és táncdallamok (lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák) – Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok (forgatós, verbunk, féloláhos) – Hangszerjáték gardonkísérettel.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéje. – Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése. – Hangmódosítás villa fogásokkal. – A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja. – A flóta.	Énekes dallamok ismerete szöveggel. Ismerje meg és sajátítsa el a Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén. Legyen képes: – hangmódosításra villa fogásokkal. – önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán. – Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A Küküllő–vidék furulyazenéje. – A 2. – 3. átfűjás kombinálása. – A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága. – Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal. – A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán. – A 2. átfűjás használata hosszúfurulyán. – A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.	Énekes dallamok ismerete szöveggel. Ismerje meg és sajátítsa el a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén. Legyen képes a 2. – 3. átfűjás kombinálására. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Küküllő vidéki párostáncok, pontozók, keservesek, román táncok.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	Észak–mezőségi furulyazene dallamkincse, formavilága, technikája. A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája. Ritka és sűrű legényesek.	Énekes dallamok ismerete szöveggel. Legyen képes elsajátítani – az Észak–mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját. – a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Észak–mezőségi lírai dalok és táncdallamok

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A Székelyföld furulyazenéjének további megismerése András József, Elekes Albert, Faludi Áron, Józsa Lajos népzenei felvételei alapján. – Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis– dialektusok szabályai szerint. – A forgatós táncok dallamvilága. – Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).	Énekes dallamok ismerete szöveggel. Legyen képes – a tanult gyergyói dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. – a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. – elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit, – elsajátítani a gyimesi ikerfurulya játék jellegzetességeit.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A Tiszántúl furulyazenéje Kádár Ferenc, Rab István, Bagoly József, Koszta József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, lassú és friss csárdás, oláhos. – Szilágyság furulyazenéje Birtalan József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, táncdallamok: tövisháti csárdás, verbunk, lassú és friss csárdás. – Nógrádi pásztornóták Pál István népzenei felvételeiből. – Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése. – Hangmódosítás villafogásokkal. – A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja. – A flóta.	Énekes dallamok ismerete szöveggel. Ismerje meg és sajátítsa el eredeti felvételek alapján – Tiszántúl, Szilágyság furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén. – pásztornótákat és táncdallamokat Pál István repertoárjából flótán. Legyen képes: – hangmódosításra villafogásokkal. – önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán. – Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– A Küküllő–vidék furulyazenéje Szántó Ferenc népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, székely verbunk, csárdás, féloláhos, szökő. – A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága. – Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal. – A 2. – 3. átfűzés kombinálása. – A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán: Jankovics Imre, Káplár János, Német Vince, Bíró István népzenei felvételei alapján. – A 2. átfűzés használata hosszúfurulyán. – A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.	Énekes dallamok ismerete szöveggel Ismerje meg és sajátítsa el és stílusosan, díszítve, variáltan szólaltassa meg a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén. Legyen képes a 2. – 3. átfűzés kombinálására. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Küküllő vidéki lírai dalok, különböző löktetésű és tempójú táncdallamok, román táncok.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Bukovinai keservesek és táncdallamok: silladri, ruszászka, a karácsonyi betlehemes pásztortánca Antal András, Flekszon Pál, Pál Antal népzenei felvételei alapján. – Észak–mezőségi furulyazenében szerzett tudás elmélyítése Csete Árpád, Bálint Ferenc népzenei felvételei alapján:	Énekes dallamok ismerete szöveggel Legyen képes elsajátítani – a bukovinai furulyajáték dallamkincsét, formavilágát, technikáját. – az Észak–mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját. – a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus

	dallamkincs, formavilág, technika. – A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája. – Ritka és sűrű legényesek.	ütemezését és ritmikáját. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Bukovinai keserves és táncdallamok – Magyarorszáti, visai, ördögösfüzesi dallamok

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfűzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szólisztikusan és más hangszerekkel együtt.

A tanuló legyen képes

- minden ismert dialektusból dallamfűzéseket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje

- hangszer repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából, – a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszer elterjedtségét a Földön.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
 - szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
 - olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.
- Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya főtárgy („A” „B” tagozat)

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dunántúli dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)

Udvarhelyszéki és csíki táncok és más dallamok. (csárdás, marosszéki, verbunk, keserves.) Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves.)

„B” tagozat

Palóc dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)

Széki dallamok. (lassú, csárdás, magyar)

Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves, „juhait kereső pásztor”.) Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszerek – hatlyukú furulya C alaphangú, erdélyi, semleges hangsorú dunántúli és palóc változatai, ikerfurulya, tilinkó, flóta és hosszúfurulya. Kottatartó

Metronóm,

Hangzó zenei és videó/DVD példatár,

MP3-as és CD játszó, video– illetve DVD lejátszó–felvevő készülék,

Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

PENGETŐS TANSZAK

CITERA

Célok és feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
- a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon”) hangszereket,
- a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
- a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Fejlesztési követelmények

Alakítsa ki

- a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkez-játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű C, D, és A hangolású prím és normál citerák. Minden hangszerhez póthúr- készlet, megfelelő hangolókulcs és két-három darab pengető. Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.

Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.

A hangszerek elhelyezéséhez szükséges két-három asztal, hat-nyolc darab szék.

Az elsajátított zenei fogalmak, ismeretek alkalmazása

Fordítson figyelmet

- a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

Fordítsunk figyelmet a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a lapról olvasási készség fejlesztésére, a tudatos zenei memorizálásra, a dallamok zeneileg igényes megszólaltatására, állandó fejlesztésére, erősítésére, a jobb-, balkéz mozgásának összehangolásában, a rendszeres társas muzsikálásra, és benne az egyaránt szükséges intonációs, ritmikai és alkalmazkodási készség kialakítására már egész kis ambitusnál.

Helyestanulási szokások fejlesztése

*Tanítsa meg a növendékeket -a
hangszer karbantartására.*

Figyelmet kell fordítani:

- a lapról olvasás fejlesztésére,
- a rendszeres napi munka szükségességére,
- helyes gyakorlás kialakítására, annak erősítésére,
- a helyes testtartásra, kéztartásra, ujjmozgatásra, az összehangolt bal- és jobbkez-játékra.

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással, stb.). - Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása. - A citera első hat törzshangjának ismerete C’–tól A’–ig, azok szolmizációs és abc–s nevekkal való éneklése. - A tanuló a tanult dalokat legyen képes szolmizálni. - Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát. - Sajátítsa el a kottából való daltanulást. - A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést. - Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása	
A hangszerkezelés fejlesztése	– Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő	

	megszólaltatása (cserépdob, tikfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika). – A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással. – A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése. – Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt. –Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.	

Helyes kéztartás, két kéz összehangolt játéka	<i>Jobb kéz</i> – A pengető fogásának kialakítása – A pengetés helyének behatárolása – Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása – Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszushúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban – Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi <i>Bal kéz</i> – A dallamjátszó bal kéz tartásának beállítása – Az ujjak elnevezése, számozása – A dallamhangok helye a fogólapon – A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'–F'–E' hangokon (külön– külön); 2) húrlenyomás	<i>Jobb- és balkéz összehangolt játéka</i> -A helyes pengetési irányok elsajátítása. -Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal. -A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására, a hüvelyk– és a középső ujj csúsztatására. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> -Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével: – egyszerű ritmus oszcinató kíséret, – a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz, – egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz). -Gyermekdalok játéka citerán lassú egyenletes
	mutatóujjal F'–E'–D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'–E'–D'–C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal) – Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk– és középső ujjakkal	tempóban.

Szempon tok a t anu lók t elj esítm én yén ek értékelés éh ez

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	-A citera hat törzshangjának ismerete C’-től A’-ig, valamint az második érintősor Esz’ hangjának ismerete, szolmizációs és abc-s nevekkal való éneklése. -A tanuló sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét. -Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést. -Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam-, kísérő-, kisfejhúr.	
A hangszerkezelés fejlesztése	– A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással. – A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.	
	– Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt. – Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.	

Helyes kéztartás, két kéz összehangolt játéka	<i>Jobb kéz</i> – A pengető szabályos fogásának kialakítása. – Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–fölről (befelé– kifelé) pengetés szabályai szerint. – Az íves pengetésmód gyakorlása – Halk játék – a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének megpengetésével (2–3 húr) – Finom pengetés gyakorlása – Középerős játék – a kísérőhúrokon a basszushúrokat is érintő pengetéssel (4–5 kísérőhúr) <i>Bal kéz</i> – A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló) – A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint – A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a tanuló G'–ről és A'–ről is. – A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'–F'–Esz'–	<i>Jobb- és balkéz összehangolt játéka</i> –Egyenletes pengetéssel gyermekdalok játéka – Négy ujj használata a húrlenyomás során –A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed változtatására. –A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Gyermekdalok (dó– pentachord, dó– hexachord és lá– pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása. – Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán. – Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban. – Gyermekdalok játéka citerán lassú egyenletes tempóban.

	D'–C')	
	– A dó–pentachord és dó–hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá– pentachord hangsorú gyermekdalok játékaival.	

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése. -Gyermekek dalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban. -A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás. -Gyermekek dalok összefűzése (2–3 gyermekdal folyamatos játszása). -A tanuló tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc-s nevekkkel megnevezni a tanult C–lá és C–dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait. - Az alsó hangtartomány, 2/4-es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete. -Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.	Énekes dallamok szövegének ismerete.

A két kéz összehangolt játéka	<i>Jobb kéz:</i> – Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé– kifelé) pengetés szabályai szerint. – Az íves pengetésmód	-Mérsékelt tempóban egyenletes negyed– és nyolcadmozgás. -A pengetés irányainak biztos tudása. -Hangsúlyos és
	mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása – A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C” hangját – Halk és közép-erős pengetés gyakorlása – A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával <i>Bal kéz:</i> – A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal – A négy ujjas játék gyakorlása – A helyes ujjrend kialakítása. – A hüvelykujj csúsztatása. – A dó–pentachord, dó– hexachord és lá–pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C” hanggal a kisfejhúr bependítésével.	hangsúlytalan pengetés. -Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C’– A’–ig) 4 ujjal. -A kapkodós játék alapjainak elsajátítása. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Gyermekdal–fűzés, csoportos citerázás (2–3 tanuló egyszerre játssza ugyanazt a dalt). – Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	<i>Jobb kéz</i> – Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon. – A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfajhúr bependítésével;	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása. -A sorvégi szünet kitöltése a C”-re hangolt kisfajhúr bependítésével.
	2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfajhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával). <i>Bal kéz</i> – Az alsó hangtartomány bővülése a C’ hang alatti hangokkal – Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal – A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása - Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérvé. -Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés. -Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete. -Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.	-Biztos hangtartomány váltás. 4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három–négy dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten. – Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérvé (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	<i>Jobb kéz</i> – Esztam kíséret – Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás – Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására – Az eddig alkalmazott „normál” negyed– és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása. -Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás. -Biztos hangtartomány váltás. -Helyes, önálló ujjrend
	<i>Bal kéz – Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)</i> – Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’-ről Asz’-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával -Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka. -Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással -Esztam kíséret. -Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain. -A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása. - A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.	kialakítása. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – 3–4 különböző karakterű dalból álló dalsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten. – Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel. – Dalsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	<i>Jobb kéz</i> – A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása – A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése – Az esztam kíséret továbbfejlesztése – Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés	Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása. -A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása. -Egyszerű esztam kíséret megvalósítása. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három egyénileg
	váltogatása <i>Bal kéz</i> – Dunántúli terc – Fríges zárású dallamok – A biztos balkézijáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával -Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok - Dunántúli terces dallamok -<i>Fríges</i> zárású dallamok Fríg hangsor, fríges zárlat. -<i>Esztam</i> kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc. -<i>Tizenhatodos</i> ritmusaprózás	összeállított dalsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva. – Csoportos citerázás (3–4 fő). – Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés. – Dallamdíszítés: 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül. – Sűrű esztam kíséret elsajátítása. – Lépegetős játék gyakorlása. – Szinkópa ritmus le-föl-föl irányú pengetése. – Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -Pergetéssel való dallamdíszítés. -Nyolcadoló kapkodós díszítés. -Tizenhatodos aprózással történő díszítés. -Sűrű esztam kíséret elsajátítása. -Szinkópa ritmus pontos játéka. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három egyénileg összeállított dalszöveg éneklés és citerával, eredeti felvételek alapján: – Dél-Dunántúl – Szlavónia – csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.
	– Dél-dunántúli ugrások és kanásztáncok – Szlavóniai dallamok – Felvidéki dudanóták – Kanásztánc fogalma. – Bővített szekund. – Szinkópa ritmus. – Diminuálás.	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	-A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése. -A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése. -A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírasos díszítés). - Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése. -A tremoló játék tökéletesítése. -A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása. -Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján. -A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon. -Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok -Észak–magyarországi és dunántúli dudanóták -Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok - Alsó–, felső váltóhangos, körülírasos díszítés - Nyújtott– és éles ritmus	Énekes dallamok szövegének ismerete. – Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések változtatása a tanult dallamokon. – A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával). <i>Bal kéz</i> – Az alsó hangtartomány bővülése a C’ hang alatti hangokkal – Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal – A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása -Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve. -Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés. -Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
		-Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	<i>Jobb kéz</i> – Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon. – A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfeghúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfeghúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával). <i>Bal kéz</i> – Az alsó hangtartomány bővülése a C’ hang alatti hangokkal – Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal – A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása	-Énekes dallamok szövegének ismerete. - Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása. -A sorvégi szünet kitöltése a C”-re hangolt kisfeghúr bependítésével. -Biztos hangtartomány váltás. -4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása. -A kisfeghúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása. -Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy– egy tanult dallam játéka során. -Ismerje meg a lá–pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani. - Ismerje a hangtartomány–váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos

	Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérvé. Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés. Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete. Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton, dór-hangsor ismerete.	ujjrendet. -Legyen képes saját – vagy másik tanuló – énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – 3–4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten. – Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérvé (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	<i>Jobb kéz</i> – Esztam kíséret – Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás – Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására – Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel <i>Bal kéz</i> – Biztos hangtartomány váltás (felülről lefelé) – Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’-ről Asz’-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása. - Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás. - Biztos hangtartomány váltás. -Helyes, önálló ujjrend kialakítása. -Az esztam kíséret alkalmazása -A normál és a sűrű pengetés váltogatása egy dallamon belül (negyed-, nyolcad- és tizenhatod értékeken) -Ti-tiri és tiri-ti ritmusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon - Tudjon a tanuló az esztam

	Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka. Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással Esztam kíséret. Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain. A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása. A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.	kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre -Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három–négy különböző karakterű dalból álló dalszokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten. – Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel. – Dalszokor tizenhatodos ritmusaprózással.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	<i>Jobb kéz</i> – A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása – A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése – Az esztam kíséret továbbfejlesztése – Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása <i>Bal kéz</i> – Dunántúli terc – Fríges zárású dallamok – A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű	–Énekes dallamok szövegének ismerete. - A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása. -A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása. -Egyszerű esztam kíséret megvalósítása. -A tanuló alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet -Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain - Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést -Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel

	gyakorlásával Dél– dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok -Dunántúli terces dallamok Fríges zárású dallamok Fríg hangsor, fríges zárlat. - Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc. -Tizenhatodos ritmusaprózás.	<i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva. – Csoportos citerázás (3–4 fő). – Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés. – Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül. – Sűrű esztam kíséret elsajátítása. – Lépegetős játék gyakorlása. – Szinkópa ritmus le–fől–fől irányú pengetése. – Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása – Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok – Szlavóniai dallamok – Felvidéki dudanóták – Kanásztánc fogalma. – <i>Bővített szekund.</i> – <i>Szinkópa</i> ritmus.	–Énekes dallamok szövegének ismerete. - Pergetéssel való dallamdíszítés. -Nyolcadoló kapkodós díszítés. -Tizenhatodos aprózással történő díszítés. -Sűrű esztam kíséret elsajátítása. -Szinkópa ritmus pontos játéka. -A tremoló játék tökéletesítése -A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírasos díszítés) -A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása -Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján -A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon

		<i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három egyénileg
	– Diminuálás.	összeállított dalsokor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján: – Dél– Dunántúl, – Szlavónia, – csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése. – A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése. – A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírtas díszítés). – Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése. – A tremoló játék tökéletesítése. – A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása. – Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján. – A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon. – Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok – Észak–magyarországi és dunántúli dudánóták – Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok – Alsó–, felső váltóhangos, körülírtas <i>díszítés</i> – <i>Nyújtott– és éles ritmus</i>	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -Sűrű esztam kíséret alkalmazása. -Tremoló játéktechnika alkalmazása. -Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal. -A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása. -Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka. -A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel. -Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval -Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód -Húrlefogás – húrtompítás a kísérelő húrokon (csárdás táncdallamok játéknál) - Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése -A parlando–rubato

		előadásmód tanulmányozása, gyakorlása <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve: – Dunántúl, – Alföld, – csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
- a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
- hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

Legyen képes

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
- a helyes tempó- és ritmustartásra,
- transzponálni a hangszerének megfelelően,
- szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísérni,

Ismerje

- a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
- ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
- ismerje a bourdon–kíséretes zene jellemzőit,
- a „kapkodós” játéktípus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
- a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,

Rendelkezzék

- tiszta hangképzéssel hangszerén,
- biztos zenei memóriával,
- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel, – szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje és alkalmazza

- a tánczene általános kísérettípusait
- a diatonikus hangszert és az azon való játékmódot
- az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
- a kapkodós játékmódot
- a húrtompításos játék sajátosságait

Tudjon különbséget tenni

- az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között

Legyen képes

- a parlando–rubato dalok előadására
- kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése. – A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése. – Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása. – Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon. – Biztonságos 4 ujjal történő játék. – Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kíséréte során. – Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval. – Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód. – Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál). – Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése. – A parlando–rubato előadásmód	–Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. -Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő kíséretű dallamokon. -Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat. - Ismerje az eredeti játékmódokat. -Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. -A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása -Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval -Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód -Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál) - Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése -A parlando–rubato

	tanulmányozása, gyakorlása. – Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről	előadásmód tanulmányozása, gyakorlása <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérvé, – Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel), – Alföld (kötetlen ritmusú dallamok), – Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

Szempon tok a t anu lók t elj esítm én yén ek értékelés éh ez

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – <i>A jobb kéz</i> valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése. – <i>A bal kéz</i> virtuóz játékának továbbfejlesztése. – Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú <i>díszítések</i> és dallamok játéka. – Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon. – Biztonságos 4 ujjal történő játék. – <i>Gyorsdűvő</i> kíséret	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. - Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon. - Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat. -Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel. - Ismerje az eredet játékmódokat.
	eredetileg vonószenekekar által előadott dallamok játszása alapján. – Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánc kíséret játéka során. – Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása. – Dél–alföldi, közép– alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása.	-Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> _ Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve: – Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel), – Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán), – Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország). – A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon. – Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai. – Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. - Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon. -Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat. -Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel. - Ismerje az eredeti játékmódokat. <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
		– Hortobágy – Szatmár – Erdély

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – A triolás pengetésmód alkalmazása – Aszimmetrikus ritmizálás – Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka – A leggyakoribb tánc kíséret típusok ismerete és alkalmazása – Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.	Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. - Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon. -Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort. - Legyen képes megformálni az előadott dallamokat. - Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel. - Ismerje az eredeti játékmódokat. -Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva: – Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék, – Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes, – Moldva. A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Továbbképző „B” tagozat***Továbbképző 7. évfolyam***

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése. – A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése. – Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszsza. – Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon. – Biztonságos 4 ujjal történő játék. – Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kíséréte során. – Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval. – Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód. – Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékanál). – Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése. – A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása. – Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. -Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon. -Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat. -Ismerje az eredeti játékmódokat. -Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. -A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása -Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval -Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód -Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékanál) -Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése -A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása -Dallamdíszítés; előkék, utókák -Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

	területekről	-Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérvé, – Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel), – Alföld (kötetlen ritmusú dallamok), – Észak– Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése. – A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése. – Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka. – Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon. – Biztonságos 4 ujjal történő játék. – Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószeneke által előadott dallamok játszása alapján.	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. - Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon. - Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat. -Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel. - Ismerje az eredet játékmódokat. -Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra. - Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó-, felső váltóhangok, nagyobb

	– Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során. – Új stílusú dallamok	távolságokat kitöltő futamok játéka
	sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása. – Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása	-Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország) -A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve: – Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel), – Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán), – Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország). – A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon. – Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai. – Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente,	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. - Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon. -Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat. -Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
	Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).	-Ismerje az eredeti játékmódokat. -A triolás pengetésmód alkalmazása -A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása -Aszimmetrikus ritmizálás <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve: – Hortobágy, – Szatmár, – Erdély.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése. – A triolás pengetésmód alkalmazása – Aszimmetrikus ritmizálás – Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka – A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása – Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.	-Énekes dallamok szövegének ismerete. -A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtaát. -Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain. -Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon. -Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort. - Legyen képes megformálni az előadott dallamokat. - Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel. - Ismerje az eredeti játékmódokat. -Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra. - Az eredetihez hű, stílusos

		előadás -A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása - Váltakozó ütemű dallamok játéka -Többféle hangolású citera használata -Triolás lüktetésű és 7/8-os moldvai táncdallamok játéka <i>Az év végi vizsga javasolt anyaga</i> – Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva: – Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék, – Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes, – Moldva. -A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a citerán használatos valamennyi hangsort,
- a tánc típusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
- a citerával történő tánc kíséret technikai jellegzetességeit.

Legyen képes

- igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával, más hangszerekkel együttjátszani (kamarazene),
- önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.

Tudjon

- hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
 - hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,
- A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.

Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.

Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló tudja önállóan behangolni hangszerét

Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal

Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy–egy jellemző énekes– valamint tánczenei összeállítást

Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.
 - Egy énekkíséretes összeállítás.
 - Egy hangszerkíséret bemutatása.
- Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16–odos mozgású dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb– és balkéz–technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

ÜTŐ TANSZAK

NÉPI RITMUSHANGSZEREK

Célok és feladatok:

A népi ritmushangszerek tanításának szakirányú feladatai

A tanuló ismerje meg

- a népi ritmushangszerek helyét a magyar népi hangszerek osztályozásában,
- a népi ritmushangszerek szerepét a magyar népzeneben, néptáncban és népszokásokban,
- a népi ritmushangszerek készítését, felépítését, részeit, hangolását,
- a népi ritmushangszerek múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein,
- a Kárpát–medence jellemző magyar és nemzetiségi tánc típusait, táncait,
- a különféle tánc kíséretekben alkalmazandó egyszerű és összetett ritmusképleteket, – a tánc házi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,

- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- az egyéb kísérőhangszerek (kontra, brácsa, cimbalom) szerepét.

Alakítson ki

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb-és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzsikáló hangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

Fejlesztési követelmények:

Fordítson figyelmet

- céltudatos egyéni gyakorlási módszerének kialakítására,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres zenekari muzsikálásra.

Tanulja meg a legalapvetőbb hangszerkészítési- és karbantartási feladatokat.

Váljon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a népi ritmushangszerek felépítését, részeit,
- a népzeneinkben használatos népi ritmushangszerek megszólaltatási módjait,
- a népzene előadásmódjának a népi ritmushangszerekre vonatkozó jellegzetességeit, ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és dinamika jellemző módjait, valamint a zenei improvizációnak népzeneinkre jellemző módjait,
- magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományban,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket,
- a népi ritmushangszerek múltját, elterjedését a magyar népzeneben, népszokásokban, – a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- vázlatosan a hazai népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit.

A tanuló legyen képes

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus játékmódra,
- az egyszerű, illetve összetett ritmuskíséret alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, dinamika tudatos alkalmazására,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására, kíséretére,
- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a prímás játékát (tempóváltásait, tánc típus-váltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve, – énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,

- önálló zenekari produkciók összeállítására.
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- lapról olvasási készséggel
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése:

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltetésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyosság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és

énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.	-A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, szokásdallammal, jeles napok dalaival. -Túlnyomórészt magyar nyelvterület népdalaival, de a Gyimes-völgye és Csík megye, valamint Moldva területéről is válasszunk gyermekdalokat. - Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát. A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kísélni. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> -Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel.

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

¶Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	– Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai. A tanuló ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő <i>népdallal, szokásdallammal, jeles napok dalaival.</i> Túlnyomórészt magyar nyelvterület népdalaival, de Gyimes-völgyéből és Csík megye, valamint Moldva területéről is válasszunk <i>gyermekdalokat.</i> Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát. A megtanult dallamokat <i>tudja</i> énekelve, táncolva, játszva <i>előadni,</i> azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel <i>kísérni.</i> -Tudja a dob vagy az ütőgardon különböző funkcióit (zenei egy, és az <i>esztam</i> fogalmait) külön-külön használni (a két kéz szerepének használata). -A tanuló különböző játékos gyakorlatok segítségével ismerkedjen meg a dob illetve az ütőgardon használatával (regősbót, köcsögduda, kanna, taps illetve egyéb ritmuskeltő dobogással kézzel és lábbal is) : – énekét kísérje egyenletes mérő ütéssel	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskíséréssel, dob vagy az ütőgardon kíséréssel.

	– igyekezzon megszólaltatni ritmikai sorzárlatokat, szüneteket – énekét kísérje a dal szövegével egyező ritmussal (esetleg tanári segítséggel)	

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek	– Gyermekdalok, szokásdallamok, jeles napok dalai, csárdásdallamok – Gyimes-völgyéből és Moldva területéről	Tudja a dallamokat énekelni is.
A hangszerkezelés fejlesztése	A tanuló sajátítsa el – a hangszer helyes tartását ülő és álló helyzetben, – a pálca vagy ütő megfelelő tartását, indítását, – a balkéz és a jobbkez helyes tartását, – a szép zenei hang megformálásához szükséges ütéstechnikát, – a dob behangolását.	Legyen képes – egyenletesen, mérsékelt tempóban, szépen formált hangokkal az alapdallamokat kísérni, – tempótartásra, – hallás utáni dallamtanulásra, – negyedek és nyolcadok mérsékelt tempójú megvalósítására dallamhoz kötötten vagy anélkül. – a dallam főhangsúlyainak megvalósítására, – a megtanult dallamokat akár hosszabb zenei folyamatba is illesztve kotta nélkül eljátszani, <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két különböző karakterű összeállítás.

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Gyimes–völgyi lassú csárdások, kerekas, medvés, hétlépés, régi héjsza – Moldvai népzene: magyaros, öves, kezes, gergelytánc, erdélyes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca, sirba studencilor, drumui dracului stb.	-Tudja a dallamokat énekelni is. <i>A tanuló legyen képes –</i> hangszerét önállóan felvenni, megfelelő tartással ülni illetve állni, – megfelelő ütéstechnikával szépen formált hangokkal ritmizálni, – hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kísérni, – a tá, és esetleg ti–ti és sorvégi tá–szün ritmusképletek alkalmazására, – a bal és jobb kéz ritmikai függetlenítésére, – tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két különböző jellegű összeállítás.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek hangszerkezelés fejlesztése	– Gyimes-völgyi verbunk, sebes magyaros és csárdás, héjsza, alunelu – Moldvai népzene (kecskés, festeres, kettős, gergelytánc, magyaros, öves, kezes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca, sirba studencilor,) – Magyar történeti zene, szokásdallamok – Csík megyei lassú csárdás	-Tudja a dallamokat énekelni is. <i>A tanuló legyen képes – hangszerét behangolni a tanár által megadott alaphangra (hegedűhöz, furulyához),</i> – a hangsúlyok és belső (soroközötti) hangsúlyok dallamalkotó szerepének felismerésére és alkalmazására,
		– a dallam értelmezésére, egyszerű ritmus variációkra, – a dob és az ütőgardon teljes játszófelületén való tájékozódásra, – a zenei periódus felismerésére, – a sorzáró „ti–ti ti–ti ti–ti tá szün”, vagy a „ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban, – hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni. <i>Tudjon</i> -hegedűvel vagy furulyával együtt muzsikálni, és -különbséget tenni a népzene és a régizene (írott zenei hagyomány) előadásmódja között. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két különböző jellegű összeállítás.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Gyimes–völgyi tánczene (Gyimesközéplak) lassú és sebes magyaros – Csík megyei (Csíkszentdomokos) verbunk, magyarországi, cepper – XVIII. századi magyar tánczenék a régi stílusú ugrós–legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok, illetve jeles napok dalai – Moldvai népzene (kettős, kecskés)	-Tudja a dallamokat énekelni is. <i>A tanuló legyen képes –</i> hangszerét önállóan segítséggel behangolni, – a húrokat karbantartani, kezelni, – a különböző ütéstechnikát megkülönböztetni, alkalmazni – különböző a dallamokra jellemző belső hangsúlyozására, – egyszerű sorzárlatokat
		stílusosan alkalmazni, – a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni, és azokat koordinálni, – a „ti–ti ti–ti ti–ti tá szün”, vagy a „ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti tá szün” módusok sorzárlat stílusos alkalmazására összefüggő tánczenei folyamatban, – a szinkópa használatára. <i>Tudjon</i> – énekest kísérni, – hegedűvel, furulyával és más hangszerekkel együtt zenélni, – néptáncosokat zenével kísérni. <i>Ismerje a különbséget</i> -a hagyományos gyimesi és -csíki játékmód, ütőgardon kísértében alkalmazott stílusjegyei között. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három különböző jellegű összeállítás hangszerrel, vagy énekekkel.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Gyimes–völgyi tánczene: (Gyimesközéplak) Rákóczi mars, lakodalmi mars, sánta németes, sormagyar, medvés, régi héjsza, öreges héjsza, korobjáska, kerekas, tiszt héjsza, legényes, csúfos, ruszka, féloláhos–héjsza, alunyelu, hosszúhavasi, háromsírülős, egytoppantós, háromtoppantós, hétlépés, balánkai,	-Tudja a dallamokat énekelni is. <i>A tanuló legyen képes vonós hangszerekkel, kobozzal, lanttal, tamburafélékkel, furulyákkal, más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni.</i> <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i>
	– Csík megyei tánczene: (Csíkszentdomokos) Lassú csárdás, magyarországi, cepper, féloláhos, kezes, zsuka, orosz zsuka, medvés, héjsza, verbunk, lakodalmi mars – Moldvai népzene – Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok	– Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése	– Gyimes–völgyi zene: lassú magyaros, sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója, kettős sírülője, féloláhos, verbunk, csúfos, féloláhos–héjsza, legényes–héjsza, tisztí–héjsza, sánta németes és csoszogtatós, talján porka és a sebes, moldvai és a porkája, zsidós, gólya, kerekés, keservesek, (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel) – Csík megyei tánczene (Csíkszentdomokos) : Lassú csárdás, sebes csárdás, magyarországi, cepper, féloláhos, kezes, zsuka, orosz zsuka, medvés, héjsza, lassú németes, Rákóczi mars, zsidós, verbunk, lakodalmi mars, – Regionális népzene (A helyi környezet – település, megye, tájegység, dialektusterület népzenei anyaga) – Moldvai tánczene:	-Tudja a dallamokat énekelni is. <i>A tanuló legyen képes – a Gyimes–völgyi és moldvai zenére jellemző díszítéstechnikákat, ritmusképleteket szabadon alkalmazni,</i> – az aszimmetria megvalósítására, – a sorkezdő nyolcad és tizenhatod felütés ritmusokat alkalmazni, – 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni, – hangszerét beállítani, tisztán behangolni, – tisztán intonálni, – az esztamhangsúlyú ritmizálást megvalósítani, – stílusos improvizálásra, a dallami díszítések válogatására,

	kettős (de doi), nyelu (mielu), leu, szerba (sirba), sirba stidentilor, floricsika, ruszászka, öves, banumarocsini, keresel (cáráselu), bulgáros (bulgareasca), kecskés, csárdás, festeres, korobjászka, románca, ördög útján (drumui dracului), batuta tiganesca, pakulár (juhos), briul, pingvin, hojna (hoina), botosánka, gergelytánc, zdrabuleánka, ráca, serény magyaros, öreg magyaros, vert kezes, román kezes, musama, buheiest, polka, batuta, djampara) – Más népzenei dialektusok dallamainak kísérete, történeti dallamok, szokásdallamok	– az ütőgardon alapritmusokat stílusosan variálni, illetve a moldvai tánczene alapritmusait alkalmazni, dobon elsajátítani, – a sorzáró ritmusformulák alkalmazására, az ütőgardon alapritmusainak stílusos elsajátítására (a hagyománynak megfelelően variálni), a tanult táncrendek megfelelő kísérésére, – felismerni a moldvai, csíki és a gyimesi ritmizálás hasonlóságait illetve különbségeit, – az aszimmetrikus kíséretre ütőgardonon (magyarországi, lassú magyaros, szegényes) – a szinkópás ritmusok lekövetésére ütőgardonon (ettős jártatója és sírülője) zenekari darabok összeállítására, hangszerelésre. <i>-A tanuló tudja és ismerje a különböző tánc típusokat és azok neveit.</i> <i>-Ismerje és alkalmazza néhány adatközlő egyéni játékmódját.</i> <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző összeállítás, melyből egy zenekarral hangozzék el.

¶ A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ritmushangszerek főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Gyimesi táncdallamok rögtönzött kísérete ütőgardonnal.

Moldvai táncdallamok rögtönzött kísérete dobbal.

Improvizált tánckíséret szabadon választott idiofon hangszeren.

Szabadon választott énekes népszokás ritmushangszerrel való kísérete. A vizsgán közreműködhetnek a népzenei tanszakok tanárai és tanulói.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó, – technikai felkészültség, – jobb– és balkéz–technika.
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

VOKÁLIS TANSZAK

NÉPI ÉNEK

Célok és feladatok:

A népi ének tanításának szakirányú feladata

Ismertesse meg a tanulókat

- az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatáshoz szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan

- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a népdalok memorizálási képességét,
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma-, dallam- és tempóérzékét,
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Törekedjen a korosztályi jellemzők, az egyéni adottságok, készségek és képességek, habitus, érzelmi beállítódás figyelembe vételére az egyes tanulók fejlesztési programjának kialakításában. Ismertesse meg a tanulókat a vokális anyag hangszeres és táncbeli vonatkozásaival, a gyakorlatban is.

Teremtsen alkalmat

- a hangzó felvételek hallgatása mellett
- a még élő adatközlőkkel való élményt adó találkozásokra, az adott tájegységre történő kirándulás vagy táborozás formájában is.

Vegye figyelembe a repertoár kialakításánál, hogy a vokális népzenei hagyományban olyan emberi érzések, viszonyok tükröződnek és nyerne kifejezést, melyek a tanulók későbbi önálló, felnőtt életében családi, baráti körben a legkülönbözőbb hétköznapi és ünnepi helyzetekben aktivizálódhatnak, kerülhetnek használatba: pl. gyermeknevelés, karácsonyi ünnep, baráti mulatság.

Bíztassa a tanulókat a tanultak további használatára és önálló repertoárbővítésre a tanulmányok befejezése után is, a hangzó és irodalmi források megismertetésével.

A továbbképző évfolyamok eléréséig

¶-a tanulók tudásszintje között képességeik,

-teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; így az egyéni énektudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei együttes muzsikálás fejlesztése kerülhet előtérbe.

A továbbképző anyagának megtervezésekor egyéni programokat alakítsunk ki, hogy összefoglaljuk, elmélyítsük a népzenei dialektusok, stílusok és műfajok eddig tanult anyagát, új nézőpontból is.

A továbbképző lehetőséget teremt arra, hogy

- megismertessük azokat a tájegységeket, illetve

-műfajokat, amelyekkel nem volt módunk foglalkozni az alapfokú tanulmányok ideje alatt:

pl. egyházi népdalok, történelmi énekek, hangszerutánzó dallamok stb.

A továbbképző osztályaiban a tananyagot a tanuló alapfokon elvégzett anyaga, egyéni adottságai, érdeklődése figyelembe vételével állítsuk össze.

Az iskola adottságaitól függően a továbbképzőben teremtünk lehetőséget a népdalok stílusos hangszerkíséretes megszólaltatására. Ösztönözzük a tanulókat énekes–hangszeres együttesek alakítására, a kamarazene tantárgy keretein kívül is.

A tanuló képes legyen az eddigiekre építve

-tovább gyarapítani tudását a népzenei dialektusok eredeti megszólaltatása érdekében. Az eddig tanultakra építve fejlesszük tovább a tanuló készségeit (hangterjedelem, kifejező szövegmondás, a dialektusokra jellemző hangvétel és díszítési módok). A tanultakat tudatosan alkalmazva énekeljen tisztán, szép szövegmondással, kifejező módon.

Az információs és kommunikációs kompetenciák fejlesztése

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltetésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	A magyar nyelvterület szabadon választott területeiről származó: - mondókák, -gyermekdalok, -népszokás dallamok, illetve -kis ambitusú népdalok <i>hallás utáni</i> megtanulása, <i>éneklése</i> segítségével, a tanuló természetes, - helyes testérzetének (testtartás, -légzés, artikuláció) kialakítása.	A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: - természetes testtartás, -helyes légzés, -artikuláció, - intonáció, -ritmusérzék. <i>Sajátítson el, és legyen képes minimum -</i> 40mondókát, -gyermekjátékot, -szokásdallamot, -kis ambitusú népdalt szabadon énekelni. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előkészítő mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A magyar nyelvterület különböző területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése. – A tanuló természetes,	A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: -természetes testtartás, - helyes légzés, -artikuláció, -intonáció, -ritmusérzék.
	helyes testtartásának, légzésének, artikulációjának kialakítása, fejlesztése.	<i>Sajátítsa el, és legyen képes minimum</i> -40 mondókát, -gyermekjátékot, -szokásdallamot, -kis ambitusú népdalt szabadon énekelni. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

Alapfok „A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A helyes testtartás, légzés kialakítása – A tiszta intonáció, differenciált ritmizálás fejlesztése – Bemelegítő skálagyakorlatok – Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése – Dunántúl jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.	<i>A dunántúli dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: – gyermekjátékdalok, – különböző témájú lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő – népszokásdallamok.</i> Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy népszokás dallam – Egy táncdallam – Egy lírai dal

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– Légzésfejlesztés – Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok – A kifejező szövegmondás fejlesztése – A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.	Az északi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: – gyermekjátékdalok, – különböző témájú lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy népszokás dallam – Egy karikázó–füzér – Egy ballada vagy lírai dal

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– Légzésfejlesztés – Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok – A váltóhangok kiegyenlítése – A hangterjedelem növelése – A kifejező szövegmondás fejlesztése	<i>Az alföldi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: – gyermekjátékdalok, – különböző témájú lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – a jeles napokhoz és az</i>
	– Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása a – kistájak anyagának figyelembe vételével.	emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy dalsokor táncdallamokból – Egy parlando–rubato dal vagy egy ballada – Egy népszokás dallam

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A légzőkapacitásra irányuló gyakorlatok – A hangterjedelem növelése – A váltóhangok kiegyenlítése – A könnyebb díszítési gyakorlatok – A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése – Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.	<i>Székelyföld és Bukovina vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:</i> – különböző témájú lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy lakodalmi összeállítás – Egy táncdallamokból álló összeállítás – Egy ballada vagy lírai dal

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A hangterjedelem továbbfejlesztése – Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével – Nehezebb díszítési gyakorlatok, – A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása. – Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.	<i>Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:</i> – különböző témájú lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – táncszók, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy népszokás dallamokból álló összeállítás – Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás – Egy hosszabb lélegzetű parlando–rubato dal. – Egy ballada.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése: – légzés, – hangterjedelem, – a kiegyenlített,	<i>Moldva vokális népzenei</i> anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: – különböző témájú lírai dalok,
	törésmentes éneklés, – kifejező szövegmondás, – a tanult tájegységekre jellemző díszítések. Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.	– balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – táncszók, a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. <i>Önállóan és tudatosan</i> alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélte, kifejező módon. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás – Egy díszített parlando– rubato dal – Egy klasszikus ballada – Egy táncdallamokból álló összeállítás

Alapfok „B” tagozat

B tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és énekes adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfelelően minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– Légzésfejlesztés – Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok – A kifejező szövegmondás fejlesztése – A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes	Az északi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Csallóköz, Zoborvidék, Palócföld. A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen: – gyermekjátékdalok, – különböző szövegtípusú
	népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átél, élményszerű előadása szólóban és csoportban is.	lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő. A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy népszokás dallamokból álló összeállítás – Egy karikázó–füzér – Egy ballada vagy lírai dal

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– Légzésfejlesztés – Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok – A váltóhangok kiegyenlítése – A hangterjedelem növelése – A kifejező szövegmondás fejlesztése – <i>Az Alföld népzenei dialektus</i> jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átél, élményszerű előadása szóóban és csoportban, hangszerkísérettel is.	Az alföldi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: <i>Szatmár, Hajdúság és Nyírség, Nagykunság, Körösök vidéke, Jászság, Kiskunság, Kalocsai Sárköz, Bácskai Duna mente.</i> A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen: – gyermekjátékdalok, – különböző témájú lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a
		munkához kötődő népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen: <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> Egy dalcsoport különböző tempójú táncdallamokból – Egy pásztordal vagy egy ballada Egy népszokás dallamokból álló összeállítás

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A légzőkapacitásra irányuló gyakorlatok – A hangterjedelem növelése – A váltóhangok kiegyenlítése – A könnyebb díszítési gyakorlatok – A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése – Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átél, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.	Az erdélyi dialektusból <i>Székelyföld kistájainak (Maros–Küküllő vidéke, Udvarhely szék, Csík, Gyimes) és Bukovina (beleértve a Magyarországra telepített és a jelenlegi Szerbiában élő bukovinai székelyeket)</i> jellemző vokális népzenei anyaga. A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen: – különböző szövegtípusú lírai dalok, – balladák, – különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.
		Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen: <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy lakodalmi összeállítás – Egy táncdallamokból álló összeállítás – Egy ballada vagy keserves

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A hangterjedelem továbbfejlesztése – Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével – Nehezebb díszítési gyakorlatok, – A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása. – Az Erdély népzenei dialektusból <i>Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség</i> legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.	Az erdélyi dialektusból <i>Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség jeles énekes adatközlőinek</i> népzenei felvételei alapján: <i>Szilágyság</i>: Hoffner Jánosné Szabó Katalin, Lukács Andrásné Nagy Anna (Kárásztelek). <i>Kalotaszeg</i>: Ambrus Sándorné Márton Kata, (Sárvásár), Péntek Jánosné Szabó Ilona (Körösfő), Gergely András „Zsüke” (Türe) és mások. <i>Mezőség</i>: Balla Ferencné Szász Etelka (Feketelak), Eke Péterné Simon Mari „Csutkó” (Buza), Pap Mártonné Filep Mária, Szabó Varga György, Csorba János, Kis Sándor „Kicsi”(Szék) és mások. A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen: – különböző témájú lírai dalok, – balladák,

		– különböző lűktetésű és tempójú táncdallamok, – táncszók, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon. A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen: <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy népszokás dallamokból álló összeállítás – Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás – Egy hosszabb lélegzetű parlando rubato dal. – Egy ballada.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése: – légzés, – hangterjedelem, – a kiegyenlített, törésmentes éneklés, – kifejező szövegmondás, – a tanult tájegységekre jellemző díszítések. <i>Moldva</i> legjellemzőbb népdaltípusainak,	<i>Moldva vokális népzenei anyagából</i> a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően, beleértve a <i>Magyarországra települt moldvai csángók népzenejét</i> is: – különböző témájú lírai dalok, – balladák, – különböző löktetésű és tempójú táncdallamok,
	műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkisérettel is.	– táncszók, – a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon a dialektusra jellemző hangszerkisérettel is. A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen: <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás – Egy díszített parlando rubato népdal – Egy klasszikus ballada – Egy táncdallamokból álló összeállítás

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,
- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit, az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és a népdalok díszítési és variációs lehetőségeit, – a legjelentősebb hagyományőrző népi énekeseket.

Tudjon

- helyesen lélegezni,
- tisztán intonálni,
- kezdőhangokat önállóan megtalálni,
- hangfajának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,
- érthető szövegmondással énekelni,
- életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló az „A” tagozatra építve gyarapítani technikai eszközeit a tanult népzenei stílusok, műfajok, valamint dialektusok autentikus megszólaltatása érdekében. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon. Tudjon

- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,

Rendelkezzék

- a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel, – jó előadói készséggel, önállósággal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy gyerekjátékdalokból vagy párosító dalokból álló népdalcsokor,

- Egy jeles napi szokásdalokból álló összeállítás,
- Egy pásztor– vagy rabének,
- Egy klasszikus ballada a Dunántúlról vagy az Alföldről,
- Egy különböző lüktetésű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás. Az előadásban közreműködhetnek hangszeres tanulók.

„B” tagozat

- Egy lakodalmi szokásdalokból álló összeállítás,
- Egy keserves,
- Egy klasszikus ballada,
- Egy szabadon választott népdal összeállítás.
- Egy karikázó dallamokból álló összeállítás csoportos énekszóval – Egy hangszerkíséretes táncdalciklus.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység, – technikai és művészi megvalósítás, – népzenei hitelesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok <i>Zoborvidéken</i>. – Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: sárközi, rábaközi táncok. – Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti). – Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Szentlászló. – Egy műfaj legjellemzőbb darabjait:pl. katonadalok, .egyházi népdalok stb.	A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség. <i>Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.</i> <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. - gyermekjátékdalok, - a - karácsonyi ünnepkör - népszokás dallamai. – Az alföldi dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: Szatmár, Dél– alföld. – Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Kecán Irén, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária és mások. – Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos. Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok.	A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottéhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség. <i>Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.</i> <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy	A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben

	népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai. – Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: <i>csallóközi, gömöri táncok</i>. – Egy <i>Egy zoborvidéki</i> énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika és mások. – Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó <i>kistáj vagy falu tudásanyagán</i> keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes. – Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták.	elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség. <i>Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.</i> <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok.	A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
	– Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, kalotaszegi, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai. – Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsi) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei. – Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördögösfüzes. – Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás.	Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni. Az év végi vizsga ajánlott anyaga – A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– Az <i>emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok</i> egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken, Mezőségen.	A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
	– <i>A dunántúli dialektusterület különböző táncainak énekelt dallamai:</i> sárközi, rábaközi, somogyi, mezőföldi táncok. – <i>Egy dunántúli énekes egyéniség</i> tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti), Csirke István (Somogyaszaló), Gyöke Illésné Kántor Mária és mások. – <i>Egy dunántúli falu tudásanyagán</i> keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Törökkoppány, Szenna, Szentlászló, Vitnyéd stb. – <i>Egy műfaj</i> legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népdalok, karácsonyi kántálók, névnapköszöntők stb.	<i>Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.</i> <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– <i>A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, párosítók, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.</i> – <i>Az alföldi dialektusterületek különböző táncainak énekelt dallamai:</i>	<i>A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.</i> <i>Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú</i>
	Szatmár, Dél–alföld. Bácska, Jászság. – <i>Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei:</i> Barnucz Mihályné Kecán Irén és testvérei, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária, Sivák Barna és családja, Vlasity Károlyné Zélity Klára és mások. – <i>Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos, Nagyecsed, Bátmonostor.</i> – <i>Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok, történeti énekek.</i>	dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– <i>A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai, pünkösdi szokásdallamok.</i> – Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: <i>csallóközi, gömöri, galgamenti táncok.</i> – <i>Egy zoborvidéki</i> (pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp	<i>A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.</i> <i>Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.</i>
	Ilona, Süttő Mónika) vagy egy <i>palóc énekes egyéniség</i> (pl. Holecz Istvánné Kanyó Margit, Bajzáth Ferencné Szabó Malvin, Koós József, Tóth Istvánné Kovács Julianna) tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei. – Egy, az <i>északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán</i> keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Hont, Áj, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes, Tura. – Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták, betyárdalok, 48-as dalok.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése	– <i>A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok.</i> <i>Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, palatkai, csiki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.</i> – <i>Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp</i>	<i>A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.</i> <i>Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban az „A” és „B” tagozaton minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.</i>

	Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzs, Miklós Györgyné Szályka Rózsa, Simon Ferenc Józsefné Fazakas Ilona) vagy <i>bukovinai</i> (pl. Gáspár Simon Antal, Molnár Ambrus, Kovács Julianna) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei. – Egy <i>kistáj vagy falu tudásanyagán</i> keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarországot, Ördögösfüzes, Udvarhely szék, Nádas-mente. – Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás, bordalok, mulatónóták.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Legyen képes a tanuló

- az „A” tagozatra építve tovább gyarapítani technikai eszközeit,
- tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon énekelni,
- önállóan és tudatosan alkalmazni a tanultakat,
- olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Ismerje a tanuló a magyar népzene minden dialektusterületét az „A” tagozaton elvárható mélységben és dallam mennyiségben.

Tudjon mindegyik dialektusból önállóan dalfüzért szerkeszteni és azt előadni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló

- eddigi tudásának technikai szintjét emelni,
- állóképességét, terhelhetőségét növelni,
- önálló gyakorlási és előadói programot tervezni,
- az öt népzenei dialektus bármelyikéből stílushű népdal összeállítást készíteni és előadni,
- az egyes földrajzi területekre, illetve népcsoportokra jellemző hangszerkísérettel dalsokrot szerkeszteni és előadni,
- meggyőző művészi produkciót nyújtani,
- megfelelő színpadi rutinnal kisebb együttest (pl. énekegyüttes) az előadás folyamán irányítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, Egy hangszerkíséretes összeállítás bemutatása.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállításból álló műsort készít, öt népzenei dialektusból a tanult anyag alapján, maximum 25 percen.

A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó, – szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység, – technikai és művészi megvalósítás, – népzenei hitelesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Egészalakos tükör.
Jól hangolt és karbantartott zongora.

Kottaállvány.

Hangtár, mely rendelkezik a népzenei, néprajzi irodalom hang– és videó felvételeivel.

Felvételre és lejátszásra megfelelő minőségben képes audiovizuális eszközök.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására a digitális technika modern eszközeivel.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyosság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Billentyűs tanszak tantárgya: szintetizátor–keyboard

Hangszeres tantárgyak – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szintetizátor–keyboard

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező *

Kötelezően választható tantárgy: zenetörténet-zeneirodalom, kamarazene, magánének *Választható tantárgy:* kamarazene, magánének, valamint a klasszikus zene tantervi programjainak tantárgyai

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Óraterv 1.

Tantárgy	évfolyamok											
	előképző				alapfok				továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak számai:

(2)+6+4 évfolyam: szintetizátor–keyboard

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanítási órák időtartama:

Főtantárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc

Kötelezően választható tantárgy: 5 – 10. évfolyamig

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum. 2x45 perc

(kamarazene: 2– 8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(kamarazene: 2– 8 fő)

„B” TAGOZAT

Főtantárgy: szintetizátor–keyboard

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora

Választható tantárgy: zeneismeret, kamarazene, magánének, valamint a klasszikus zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	évfolyamok											
	előképző				alapfok				továbbképző			
	(1)	2	(1)	(2)	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	(0–2)	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	(4–6)	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+2)+4+4 évfolyam: szintetizátor–keyboard,

„B” tagozatra a tanulót a szintetizátor–keyboard főtárgynál az alapfok harmadik évfolyamától javasolt irányítani.

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „B” tagozaton a 12. évfolyam végéig 2x45 perc *Kötelezően választható tantárgy:*

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: a képzés teljes idejében

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(kamarazene: 2– 8 fő)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia

- *Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.*

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése. – A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése. – A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetségfelfedezés.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafadatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok főtárgy („A” tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok főtárgy („B” tagozat): szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok főtárgy („A” tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy („B” tagozat): szolfézs

A szóbeli vizsga írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok főtárgy („A” és „B” tagozat): főtárgy

Záróvizsga tantárgyai

Az záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok („A” tagozat): szolfézs, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet, vagy zeneismeret

Hangszeres tanszakok („B” tagozat): szolfézs

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok („B” tagozat): szolfézs

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok („A” és „B” tagozat): főtárgy

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyából kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

BILLENTYŰS TANSZAK

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD

A szintetizátor tanításának célja, hogy felkészítse a tanulókat az elektronikus zenei hatások felismerésére, befogadására és ilyen jellegű zenei önkifejezésre.

Célok és feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer sajátosságait, és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,
- alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
- adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
- a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc– és jazz–zenei összefüggések logikájára,
- ismertesse meg a főbb tánc– és jazz–zenei stílusok sajátosságait, összevetve azokat klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
- biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép és MIDI–berendezések zenei alkalmazási területén is használható,
- adjon lehetőséget arra, hogy a fiatalok rajongása a szintetizátor iránt ne korlátozódjék csak a könnyűzene és a jazzművészet területére, hanem a szerzett zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a szintetizátor–keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
- a hangszer–felépítési sajátosságait,
- a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.

Fejlesztési követelmények:

Alakítson ki

- könnyed klaviatúra– és funkciókezelést,
- önálló hangszín– és ritmuskezelést, – kielégítő improvizációs készséget,
- megfelelő játéktechnikai biztonságot.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
 - a lapról olvasási készség fejlesztésére,
 - a tudatos zenei memorizálásra,
 - a művek zeneileg igényes kidolgozására, – a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor működési elvének megismertetése.	– Tájékozódás a billentyűzeten – Elemi ritmusképletek ismerete – Az elemi szintű kottaolvasás előkészítése. – A violin– és basszuskulcs. – Különböző hangértékek és szünetjelek. – A kézfüggetlenítés előkészítése, – Egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon. – A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.	Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani. Néhány gyermekdal, dallam hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban, <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Tájékozódás a billentyűzeten – A kézfüggetlenítés előkészítése – Különböző kifejezés módok, hangulatok hangszeres megvalósítása játékos formában	– Elemi ritmusképletek ismerete – A violin– és basszuskulcs. – Különböző hangértékek és szünetjelek. – A non legato, legato játék alapjai – Egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon. – A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.	Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani. Néhány gyermekdal, dallam hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban, <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel

Alapfok “A” tagozat

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Ismerkedés a hangszerrel. – A szintetizátor működési elvének megismertetése.	– A violín– és basszuskulcs. – Különböző hangértékek és szünetjelek. – A helyes kéztartás és billentéstechnika megismertetése, – A hangközök megismertetése félhangszámolási rendszerben. – A dúr és moll hármashangzatok fogalma, lejátszásuk minden hangról. – A jobb és bal kéz együttes játéka. – A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.	Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor – keyboard alapfunkcióinak önálló kezelése.	– A dúr hármashangzat fordításainak megismertetése, tánc– és klasszikus zenei jelölése, használata a gyakorlatban egy kiválasztott zenemű alapján. – A pontozott hangértékek megismertetése és begyakorlása. – Klasszikus zenei gyakorlatok a két kéz függetlenítésére. – A szűkített hármashangzat fogalma, begyakorlása – Skálák gyakorlása 2#, 2b előjegyzésig	A dúr és moll hármashangzatok biztos alkalmazása bal kézben a jobb kéz egyidejű játékával. A kar és az ujjak egysége, együttműködése hangközfelbontással, hangzatfelbontással, skálamenettel, helyes ujjrenddel. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Két különböző ritmuskíséretű tánczenei szám előadása arranger kísérettel – Egy klasszikus mű előadása zongorán.

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A tanuló ismerje meg a szintetizátor–keyboard használatának bővebb lehetőségeit:	– A MIDI fogalma. – A hetes harmóniák használata és begyakorlása. – A tenuto és staccato játék begyakorlása. – Skálák egyenletes játéka 4#, 4b előjegyzésig, fokozatosan gyorsuló tempóban, 3–4 oktávon keresztül. – A technikai gyakorlatok alapján többféle tánczenei stílus begyakorlása,. – A bővített (+aug.) fogalma, alteráció. – A suspend fogalma. – A bővített és sus gyakorlati megvalósítása.	Tudjon a tanuló dúr hármashangzat–megfordításokat játszani bal kézben, és tudja transzponálni azokat. Tudjon tenuto és staccato játszani. Ismerje gyakorlatban az éneklő legato játékot. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Három különböző ritmusú tánczenei szám előadása, amelyben szerepelnek hetes, szűkített és bővített harmóniák; – Egy klasszikus mű előadása zongorán.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor – keyboard minden lehetséges funkciójának (a MIDI kivételével) ismerete és kezelése.	– A skálák előjegyzéseinek ismerete 7#, 7b előjegyzésig. – Alap 7–9–11–13-as akkordok létrehozása a felhangsor hangjaiból. – A díszítő hatos fogalma, szerepe. – Olyan tánczenei számok gyakorlása, amelyben a jobb kéz is játszik harmóniahangokat. – A négyeshangzat megfordításai tánczenei illetve klasszikus jelöléssel és alkalmazásuk a gyakorlatban. – Skálák gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig, megfelelő ujjrenddel.	A dúr négyes–hangzat megfordításainak biztos alkalmazása a bal kézben. Tudjon a tanuló jobb kézzel a dallamjáték közben harmóniahangokat is játszani. Olyan tánczenei anyag használata, amely lehetőséget ad a bal kéz ritmuskíséret önálló eljátszására is, arranger kíséret nélkül. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Négy különböző ritmusú tánczenei szám, hetes, bővített, szűkített hármas– és négyes–hangzat megfordításokkal egyszerű
		bal kéz kísérettel arranger használata nélkül; – Két klasszikus darab eljátszása a javasolt anyagból.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Az összes tánczenei jelölés megismertetése.	– A szintetizátor – keyboard MIDI funkciójának használata. – A funkcióelmélet megismertetése. – A modális hangsorok megismertetése. – A dúr és az összhangzatos moll skála fokaira építhető hármashangzatok megismertetése. – A beat, rock, slow és swing stílusú darabok játsszása arrangerrel és arranger kíséret nélkül szintetizátoron, digitális zongorán, illetve klasszikus zongorán – Egyszerűbb darabok transzponálása.	Biztos hangszerkezelés, funkcióváltások, kiállítások (fill in), hangszínváltások stb. alkalmazása a szintetizátoron – keyboardon előadott számok lejátszása közben. Biztos kíséret bal kézzel, helyes súlypontok használata az arranger nélküli játsszásnál. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Négy különböző ritmusú tánc–, illetve jazz–zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel; – Két klasszikus darab a javasolt anyagból.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor – keyboard működési elve, az összes funkció ismerete és használata, beleértve a MIDI-t is.	– A szintetizátor erősítésére alkalmazott berendezések kezelése. – A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyes–hangzatok ismerete és alkalmazása a könnyűzenében előforduló valamennyi hangnemben. – Beat, rock, slow, swing, beguine, rumba, bossa–	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra. Az előző évfolyamokhoz igazítva harminc tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, az egyszerűbbek transzponálva is.

	nova, samba, cha-cha stílusú számok játszása arranger kísérettel, illetve arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel.	<i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel – lehetőleg improvizálva; – Két szabadon választott előadási darab.

Alapfok „B” tagozat

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A tanuló ismerje meg a szintetizátor-keyboard használatának bővebb lehetőségeit:	– A MIDI fogalma. – A hetes harmóniak használata és begyakorlása. – A tenuto és staccato játék begyakorlása. – Skálák egyenletes játssza 4#, 4b előjegyzésig, fokozatosan gyorsuló tempóban, 3–4 oktávon keresztül. – A technikai gyakorlatok alapján többféle tánczenei stílus begyakorlása,. – A bővített (+aug.) fogalma, alteráció. – A suspend fogalma. – A bővített és sus gyakorlati megvalósítása egy-két tánczenei szám alapján. – Legkevesebb két tánczenei szám megtanulása arranger kíséret nélkül, bal kéz ritmusbontással, kísérettel. – A tanult tananyag rendszeres ismételése.	Tudjon a tanuló dúr hármashangzat– megfordításokat játszani bal kézben, és tudja transzponálni azokat. Tudjon tenuto és staccato játszani. Ismerje gyakorlatban az éneklő legato játékot. Tudja alkalmazni a tanult alterált akkordokat. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Négy különböző ritmusú tánczenei szám előadása, amelyben szerepelnek hetes, szűkített, bővített és suspend harmóniak – Egy klasszikus mű és egy technikai gyakorlat előadása zongorán.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor – keyboard minden lehetséges funkciójának (a MIDI kivételével) ismerete és kezelése.	– A skálák előjegyzéseinek ismerete 7#, 7b előjegyzésig. – Alap 7–9–11–13–as akkordok létrehozása a felhangsor hangjaiból. – A díszítő hatos fogalma, szerepe. – Olyan tánczenei számok gyakorlása, amelyben a jobb kéz is játszik harmóniahangokat. – A négyeshangzat megfordításai tánczenei illetve klasszikus jelöléssel és alkalmazásuk a gyakorlatban. – Skálák gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig, megfelelő ujjrenddel. A tanult anyag rendszeres ismétlése. – Olyan tánczenei anyag használata, amely lehetőséget ad a bal kéz ritmuskíséret önálló eljátszására is, arranger kíséret nélkül.	A dúr négyes–hangzat megfordításainak biztos alkalmazása a bal kézben. Tudjon a tanuló jobb kézzel a dallamjáték közben harmóniahangokat is játszani. Önállóan tudja alkalmazni a 9–11–13–as akkordok bontását két kézzel a dallamhang alatt. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánczenei szám, hetes, bővített, szűkített hármas– és négyes–hangzat megfordításokkal egyszerű bal kéz kísérettel, arranger használata nélkül); – Az arranger kísérettel előadott darabokban tudjon önállóan különböző hangszíneket váltani. – Két klasszikus darab eljátszása a javasolt anyagból.

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Az összes tánczenei jelölés megismertetése.	– A szintetizátor – keyboard MIDI funkciójának használata. – A funkcióelmélet megismertetése. – A modális hangsorok megismertetése. – A dúr és az összhangzatos moll skála fokaira építhető hármashangzatok megismertetése. – A beat, rock, slow és	Biztos hangszerkezelés, funkcióváltások, kiállások (fill in), hangszínváltások stb. alkalmazása a szintetizátoron – keyboardon előadott számok lejátszása közben. Biztos kíséret bal kézzel, helyes súlypontok használata az arranger nélküli játszásnál. Legyen képes a hangszerek
	swing stílusú darabok játssza arrangerrel és arranger kíséret nélkül szintetizátoron, digitális zongorán, illetve klasszikus zongorán/pianínón. – Az előző évfolyamokhoz igazítva minimum 20 tánczenei szám megtanulása, lehetőleg minél több stílusban. – Egyszerűbb darabok transzponálása.	és zenei eszközök MIDI funkcióinak kezelésére, a funkcióelmélet gyakorlati alkalmazására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc–, illetve jazz–zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, melyből kettőt tudjon transzponálni egyszerűbb hangnemekbe; – Az arranger kísérettel előadott darabok esetében legyen képes a szintetizátor funkcióinak önálló kezelésére (pl. fill–in, intro, ending, hangszínváltás, stb.) – Két klasszikus darab a javasolt anyagból.

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor – keyboard működési elve, az összes funkció ismerete és használata, beleértve a MIDI-t is.	– A szintetizátor erősítésére alkalmazott berendezések kezelése. – A dūr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyes–hangzatok ismerete és alkalmazása a könnyűzenében előforduló valamennyi hangnemben. – Beat, rock, slow, swing, beguine, rumba, bossa–nova, samba, cha–cha stílusú számok játszása arranger kísérettel, illetve arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel. – Az előző évfolyamokhoz igazítva harminc tánczenei szám tudása különböző stílusokban, az egyszerűbbek transzponálva is.	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra. képes az egyszerűbb könnyű– és jazz–zenei ritmusok bontására zongorán. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva; – Két szabadon választott klasszikus előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a szintetizátor–keyboard múltját, fejlődési szakaszait (monofon–polifon szintetizátorok, zenei számítógépes programok),
- a tánc– és jazz–zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát,
- a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyag kottahű előadására,
- más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,
- repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézben tartására,
- a szintetizátor–keyboard funkcióinak kezelésére,
- az előadott művek önálló hangszín– és ritmuskezelésére,

- megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.
Rendelkezzék
- megfelelő előadókészséggel, ritmus– és periódusérzéssel,
- jó zenei hallással,
- művészi előadókészséggel, kreativitással,
- vizuális, koncentráló– és memorizáló képességgel,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását, – a klasszikus zeneszerzők munkásságát.

Legyen képes

- repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,
 - repertoárjának egy részét transzponálni,
 - repertoárjának egy részét improvizálni,
 - összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.
- Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szintetizátor–keybord főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Harminc jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusu számot előad arranger kísérettel, nehézségi foka eléri legalább az alábbiakat: Beat (She), slow (Dream a little dream of Me), swing (All of Me), bossa–nova (Fly Me to the Moon), begin (More), cha–ca (Pireus gyermekei), rhumba (Cseresznyevirág), samba (Quando Quando), slow rock (What a wonderful World), waltz (Moon River), ragtime (Alexander’s Ragtime Band), charleston (Yes, Sir).
- Két jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.
- Két klasszikus előadási darab zongorán, amelyek nehézségi foka eléri az alábbi műveket: Bach: 18 kis zongoradarab – megfelelő nehézségű darabjai, könnyű szonatinák megfelelő tételei, Bartók: Mikrokozmosz III–IV.

„B” tagozat

- Negyven jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusu számot előad arranger kísérettel, nehézségi foka eléri legalább az alábbiakat: Beat (She), slow (Blue Moon), swing (Somebody Loves Me), bossa–nova (Fly Me To The Moon), begin (Orfeo Negro), cha–ca (Pireus gyermekei), rhumba (Cseresznyevirág), samba (Brasil), slow rock (Moonlight Serenade), waltz (Moon River), ragtime (Alexander’s Ragtime Band), charleston (Yes, Sir)
- Két jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.
- Két klasszikus előadási darab zongorán, amelyek nehézségi foka eléri az alábbi műveket: Bach: 18 kis zongoradarab – megfelelő nehézségű darabjai, könnyű szonatinák megfelelő tételei, Bartók: Mikrokozmosz III–IV.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

Továbbképző „A” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak bővebb ismerete, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.	– Az összes #–es és b–s dúr és moll skála ismerete. – A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak ismerete. – Alterált akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – A tánczenében használatos egyszerűbb stílusok (beat, rumba, slow rock) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. – Az előző évfolyamokhoz igazítva harmincöt–negyven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel – lehetőleg improvizálva; – Két szabadon választott előadási darab.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak alkalmazása, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.	– A stúdiótechnikában használatos eszközök ismerete, az alapvető munkavédelmi előírások megismerése. – A modális hangsorok, a pentaton skála és a felhangsor ismerete. – A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: harmóniafüzések, moll subdomináns, nápolyi szext. – A tánc– és jazz–zenében használatos akkordtípusok	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel – lehetőleg improvizálva; – Két szabadon választott előadási darab.
	ismerete a 13–as harmóniáig. – Hiányos akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – A tánczenében használatos stílusok (cha–cha, beguine, slow) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. – A zenekari játék sajátosságainak ismerete. – Az előző évfolyamokhoz igazítva negyven–negyvenöt tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A MIDI-s sequencer és audio editáló számítógépes alkalmazások használata.	– A stúdiótechnikában és az előadásokon alkalmazott eszközök ismerete, a keverőpult, hangsugárzók, kábelek és mikrofonok ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása. – Az összhangzatos és dallamos moll skálák modulusainak ismerete. – A bartóki tengelyrendszer alap összefüggéseinek ismerete. – Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete. – A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: zárlattípusok, váltó dominánsok, moll domináns. – A tánczenében használatos stílusok (bossa-nova, swing, rock 'n roll)	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva; – Két szabadon választott előadási darab.
	alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. – Az előző évfolyamokhoz igazítva negyvenöt-ötven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor– keyboard hangszer múltjának, fejlődési szakaszainak, felépítési sajátosságainak ismerete.	– Az audio felvételekhez használt berendezések ismerete, az alkalmazás során gyakrabban előforduló fájlformátumok ismerete. – A stúdió– és a színpadtechnikában alkalmazott eszközök ismerete, a az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása. – Az improvizációs skálák (egészhangú, fél–egész, stb.) ismerete. – A bartóki tengelyrendszer alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete. – A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: tonális kitérők, wamp, harmóniák oldási lehetőségei. – A zeneművek formai sajátosságainak felismerése. – Egyszerűbb tánczenei darabok transzponálása és harmonizálása. – A tánczenében használatos stílusok alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. Az előző évfolyamokhoz igazítva ötven–hatvan tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, ismerje és alkalmazza a funkcióelmélet szabályait. Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva; – Két szabadon választott előadási darab.

Továbbképző „B” tagozat

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak bővebb ismerete, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.	– Az összes #–es és b–s dúr és moll skála ismerete. – A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak ismerete. – Alterált akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – A tánczenében használatos egyszerűbb stílusok (beat, rumba, slow rock) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. – Az előző évfolyamokhoz igazítva harmincöt–negyven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. A sequencer vagy MIDI editáló szoftverrel ellátott számítógép gyakorlati alkalmazására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel improvizálva; – Két szabadon választott klasszikus darab.

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor–keyboard funkcióinak alkalmazása, MIDI–s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.	– A stúdiótechnikában használatos eszközök ismerete, az alapvető munkavédelmi előírások megismerése. – A modális hangsorok, a pentaton skála és a felhangsor ismerete. – A dúr és az összhangzatos	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. Legyen képes tudatosan alkalmazni a tanult modális

	moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: harmóniafüzések, moll subdomináns, nápolyi szext. – A tánc– és jazz–zenében használatos akkordtípusok ismerete a 13–as harmóniáig. – Hiányos akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – A tánczenében használatos stílusok (cha–cha, beguine, slow) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. – A zenekari játék sajátosságainak ismerete. – Az előző évfolyamokhoz igazítva negyven–negyvenöt tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	hangsorokat az improvizáció során. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel improvizálva, a tanult modális hangsorok alkalmazásával; – Két szabadon választott előadási darab.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A MIDI-s sequencer és audio editáló számítógépes alkalmazások használata.	– A stúdiótechnikában és az előadásokon alkalmazott eszközök ismerete, a keverőpult, hangsugárzók, kábelek és mikrofonok ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása. – Az összhangzatos és dallamos moll skálák modulusainak ismerete. – A bartóki tengelyrendszer alap összefüggéseinek ismerete. – Az alterált és hiányos	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására. Ismerje a stúdiótechnikában jellemzően alkalmazott eszközöket és azok kezelését. <i>Az év végi vizsga ajánlott</i>
	akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete. – A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: zárlattípusok, váltó dominánsok, moll domináns. – A tánczenében használatos stílusok (bossa-nova, swing, rock 'n roll) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. – Az előző évfolyamokhoz igazítva negyvenöt-ötven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	<i>anyaga</i> – Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva; – Két szabadon választott előadási darab.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A szintetizátor– keyboard hangszer múltjának, fejlődési szakaszainak, felépítési sajátosságainak ismerete.	– Az audio felvételekhez használt berendezések ismerete, az alkalmazás során gyakrabban előforduló fájlformátumok ismerete. – A stúdió– és a színpadtechnikában alkalmazott eszközök ismerete, a az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása. – A szerzői jogok ismerete. – Az improvizációs skálák (egészhangú, fél–egész, stb.) ismerete. – A bartóki tengelyrendszer alkalmazása egyszerűbb hangnemekben. – Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete. – A tánc– és jazz–zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása:	Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, ismerje és alkalmazza a funkcióelmélet szabályait. Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására. Legyen képes önálló wamp szerkesztésére és alkalmazására. <i>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</i> – öt különböző ritmusú tánc– és jazz–zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva; – két szabadon választott előadási darab
	tonális kitérők, wamp, harmóniak oldási lehetőségei. – A zeneművek formai sajátosságainak felismerése. – Egyszerűbb tánczenei darabok transzponálása és harmonizálása. – A tánczenében használatos stílusok alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is. – Az előző évfolyamokhoz igazítva ötven–hatvan tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.	

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A

tanuló ismerje:

- A harmóniák alterációs lehetőségeit
- A funkcióelmélet szabályait
- Az improvizációs skálákat
- A harmóniák leütési szabályzatait a zongora– és szintetizátor–keyboard játék vonatkozásában
- A számítógépes editáló– és sequencer programok működését – A stúdiótechnikában alkalmazott eszközök használati módját Legyen képes:
- A funkcióelmélet szabályait a gyakorlati játék során alkalmazni
- Mint tánc–, jazz– és zenei darabokat improvizálni az általánosan elfogadott akkordsorok alapján
- A természetes, oldott hangszerkezelésre
- Technikájának önálló továbbfejlesztésére
- Követni és elsajátítani az újonnan megjelenő digitális eszközök és editáló programok működési ismereteit

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) Rendelkezzék:

- Művészi zenei kifejezőképességgel
- Technikai előadói kreativitással
- Magas szintű kontroláló és koncentráló képességgel
- A zenekari játékhoz szükséges ismeretekkel
- A hangszerhez kapcsolódó széleskörű repertoárral, amely átöleli a tánczene különböző műfajait

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

673

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szintetizátor–keybord főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozaton:

- Ötven jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusút előad arranger kísérettel, amelyek nehézségi foka megfelel az alábbiaknak: slow (Smoke Gets In Your Eyes, Deep Purple), swing (I Can’t Give You, Autumn Leaves), bossa–nova (The Girl From Ipanema, Wave).
- Négy jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.

- Két klasszikus előadási darab zongorán; Bach: Kétszólamú invenciók, Bartók: Mikrokozmosz III–IV, Czerny: Etüdök op. 721., Schubert: Táncok (EMB), Chopin: Mazurkák nehézségi szintjén.

„B” tagozaton:

- Hatvan jazz– és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusút előad arranger kísérettel, amelyek nehézségi foka megfelel az alábbiaknak: slow (Misty, Stardust, Laura, Georgia On My Mind), swing (Lullaby Of Birdland, Yesterdays, How High The Moon, Take The „A” Train), bossa–nova (Blue Bossa), stb.
- Négy jazz– és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő,
- Két klasszikus előadási darab zongorán; Bach: Kétszólamú invenciók, Bartók: Mikrokozmosz III–IV, Czerny: Etüdök op. 721., Schubert: Táncok (EMB), Chopin: Mazurkák nehézségi szintjén

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,